

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงาน
วิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตแม่ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

ยุรพร เกษร

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

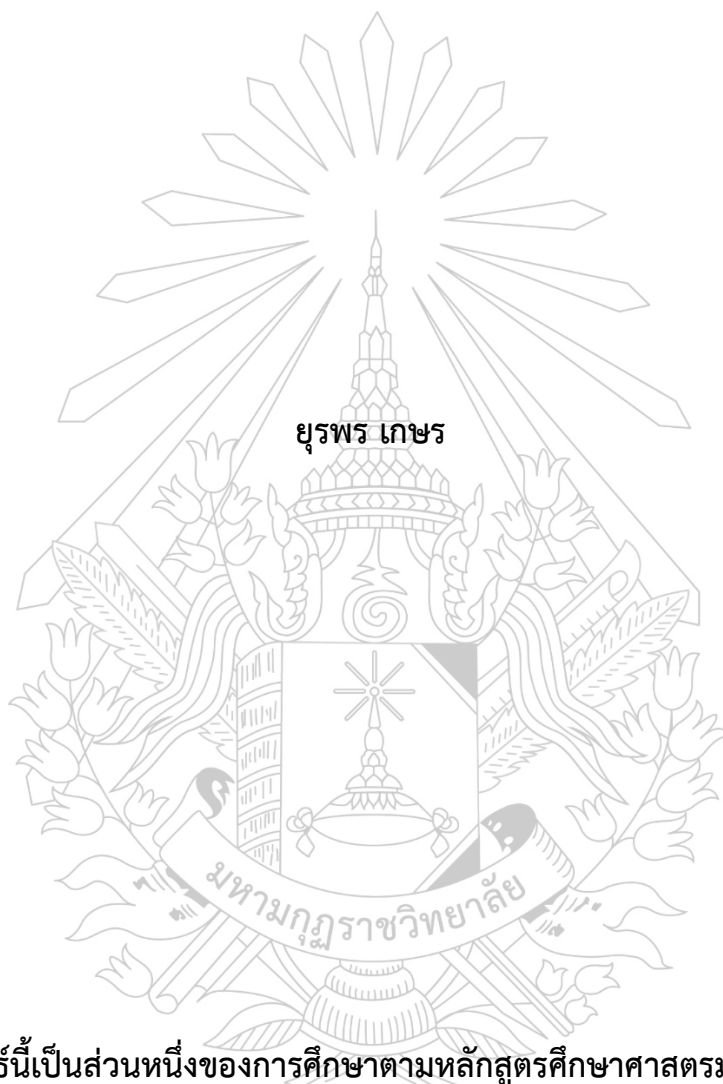
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงาน
วิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตแม่ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2568

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

21st CENTURY SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS THAT AFFECT
ACADEMIC ADMINISTRATION TOWARDS SCHOOL EXCELLENCE OF
PHATEAM EDUCATIONAL NETWORK UNDER THE UBON RATCHATHANI-
AMNAT CHAROEN SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

YURAPORN GASORN

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTST FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN EDUCATION ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION

MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

2025

COPYRIGHT OF MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY

หัวข้อสารนิพนธ์	ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการ บริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขต สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี- อำนาจเจริญ
ชื่อนักศึกษา	ยุรพร เกษร
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2568
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร.

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(พระครูศรีวิรุณสุนทร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์:

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ เมย์ไธสง)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเนียร พลหาญ)

กรรมการ

(ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี)

กรรมการ

(พระครูชัยรัตนกร , ดร.)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หัวข้อสารนิพนธ์	ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการ บริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตแม่ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี- อำนาจเจริญ
ชื่อนักศึกษา	ยุรพร เกษร
ชื่อปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีพุทธศักราช	2568
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และระดับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตแม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะดังกล่าวกับการบริหารงานวิชาการ (3) สร้างสมการพยากรณ์ทักษะที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ และ (4) เสนอแนะแนวทางการใช้ทักษะเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาการ กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารและครู 188 คน เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .98 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และสถิติเชิงอนุมาน (การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ) ประกอบการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า ทักษะผู้บริหารศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก สูงสุดคือทักษะด้านความรู้ ความคิดรวบยอด รองลงมาคือทักษะด้านการบริหารองค์การ ต่ำสุดคือทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ การบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก สูงสุดคือด้านการวัดผลและประเมินผล รองลงมาคือด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการนิเทศการศึกษา ต่ำสุดคือด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ทักษะผู้บริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับสูงกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณชี้ว่า ทักษะด้านการบริหารองค์การ (X_1) และทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (X_2) ร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ($R = .888$, $R^2 = .788$ อธิบายได้ร้อยละ 78.80) ข้อเสนอแนะ ควรเสริมทักษะทั้งสองในงานพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การนิเทศ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเปิดพื้นที่มีส่วนร่วมของครู ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามบริบทศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ: ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21, การบริหารงานวิชาการ, ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

ABSTRACT

Independent study Topic	21 st CENTURY SKILLS OF SCHOOL ADMINISTRATORS THAT AFFECT ACADEMIC ADMINISTRATION TOWARDS SCHOOL EXCELLENCE OF PHATEAM EDUCATIONAL NETWORK UNDER THE UBON RATCHATHANI-AMNAT CHAROEN SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE
Student's Name	YURAPORN GASORN
Degree Sought	Master of Education
Program	Education Administration
Anno Domini	2025
Advisor	Phrametheewatcharaphorn, Assoc.Prof.Dr.

This research aimed to: (1) examine the levels of 21st-century school administrators' skills and academic administration excellence of schools in the Phataem School Cluster under the Secondary Educational Service Area Office Ubon Ratchathani-Amnat Charoen; (2) investigate the relationship between these skills and academic administration excellence; (3) develop a predictive equation for the skills influencing academic administration; and (4) propose guidelines for applying 21st-century administrators' skills to enhance academic quality. The sample comprised 188 administrators and teachers. The research instrument was a five-point Likert-scale questionnaire with an overall reliability coefficient of 0.98. Data were analyzed using descriptive statistics (frequency, percentage, mean, and standard deviation) and inferential statistics (Pearson's correlation, and multiple regression analysis), together with content analysis for recommendations.

The results revealed that administrators' 21st-century skills were rated at a high level overall, with the highest mean score for conceptual knowledge and thinking skills, followed by organizational management skills, while human relations skills had the lowest mean. Academic administration was also rated at a high level, with the highest mean for assessment and evaluation, followed by teaching management and educational supervision. The 21st-century administrators' skills showed a strong positive correlation with academic administration excellence at the .05 significance level.

The regression analysis indicated that organizational management skills (X1) and effective communication skills (X3) significantly predicted academic administration at the .01

significance level ($R = 0.888$, $R^2 = 0.788$), explaining 78.80% of the variance. Recommendations suggest strengthening these skills in curriculum development, instructional management, assessment and evaluation, educational supervision, and information technology systems, with active participation from teachers, communities, and stakeholders at all levels to achieve sustainable academic quality improvement in line with 21st-century challenges.

Keywords: 21st-century administrative skills, academic administration, school excellence.

กิตติกรรมประกาศ

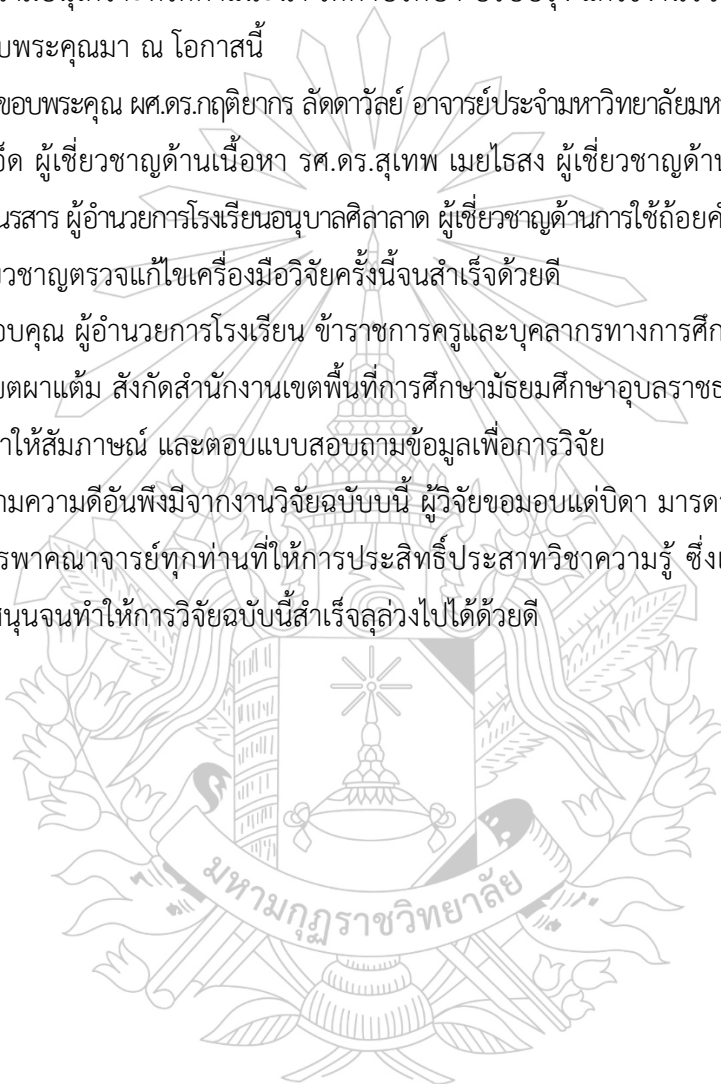
งานวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความเมตตาของคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัย อันประกอบไปด้วย ที่ปรึกษาหลัก พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร. ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ปรับปรุง แก้ไขงานวิจัยเล่มนี้จนสำเร็จด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

กราบขอบพระคุณ ผศ.ดร.กฤติยากร ถัดดาวัลย์ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัยวิทยาเขตร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง ผู้เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย และ นางนุชรา นรสาร ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลศิลาลาด ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้ถ้อยคำและภาษา ที่ได้เมตตาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ของโรงเรียนในในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญทุกท่าน ที่เมตตาให้สัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถามข้อมูลเพื่อการวิจัย

คุณงามความดีอันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบแต่บิดา มารดา ตลอดทั้งพี่น้องทุกท่าน และบูรพาคณาจารย์ทุกท่านที่ให้การประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ซึ่งเป็นผู้ให้กำลังใจช่วยเหลือสนับสนุนจนทำให้การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ยุรพร เกษร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	จ
ABSTRACT	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ซ
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2. วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
1.3. สมมติฐานของการวิจัย	4
1.4. ขอบเขตของการวิจัย	4
1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.6. นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	10
2.2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา	13
2.3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาดารวรัชที่ 21	24
2.4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	42
2.5. การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ.....	60
2.6. สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย	78
2.7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	79
2.8. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	88
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	89
3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	89
3.2. เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง.....	90
3.3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	90

3.4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	91
3.5. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	92
3.6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	93
3.7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	93
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	96
4.1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	96
4.2. ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
4.3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	98
ครูผู้สอน	98
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	117
5.1. สรุปผล	117
5.2. อภิปรายผล	120
5.3. ข้อเสนอแนะ	123
บรรณานุกรม.....	125
ภาคผนวก.....	140
ภาคผนวก ก	141
ภาคผนวก ข	142
ภาคผนวก ค	145
ภาคผนวก ง.....	154
ภาคผนวก จ	164
ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์.....	169

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 2.1 การสังเคราะห์ตัวแปรทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	34
ตาราง 2.2 การสังเคราะห์องค์ประกอบขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา	52
ตารางที่ 3. 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคลากรในสหวิทยาเขตผาแต้ม	90
ตารางที่ 3. 2 แสดงการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย	91
ตาราง 4.1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	98
ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้าน.....	99
ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ทักษะด้านการบริหารองค์การ.....	100
ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด.....	101
ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	102
ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	103
ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล.....	104

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ สถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้าน	105
ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ สถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี- อำนาจเจริญ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	106
ตาราง 4.10 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี- อำนาจเจริญ ด้านการจัดการเรียนการสอน	107
ตาราง 4.11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ด้านการวัดผลและประเมินผล	108
ตาราง 4.12 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี- อำนาจเจริญ ด้านการนิเทศการศึกษา	109
ตาราง 4.13 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี- อำนาจเจริญ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี	110
ตาราง 4.14 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21กับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ	111
ตาราง 4.15 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ	112
ตาราง 4.16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผล ต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ	113

ตาราง 4.17 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน(Stepwise Multiple Regression Analysis)	
ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ	
ของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-	
อำนาจเจริญ	114

สารบัญรูปรภาพ

หน้า

ตาราง 2.1 การสังเคราะห์ตัวแปรทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	34
ตาราง 2.2 การสังเคราะห์องค์ประกอบขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา	52

บทที่ 1

บทนำ

1.1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ปัจจุบัน ทวีโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้วิถีชีวิตของผู้คนหลากหลายเชื้อชาติย้ายข้ามประเทศ ข้ามภาษา และข้ามวัฒนธรรม สร้างสังคมพหุวัฒนธรรมโลกของการทำงานจึงเปลี่ยนแปลงจากการใช้บุคคลที่มีองค์ความรู้และทักษะเดียวกัน มาเป็นบุคคลที่มีทักษะหลากหลายเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เช่น ประเทศในกลุ่มอาเซียนที่รวมตัวกันเพื่อเสริมสร้างการแข่งขันในภูมิภาคในประเทศไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เร่งพัฒนากำลังคนให้มีมาตรฐานทัดเทียมกับกลุ่มประเทศอาเซียน การศึกษาจึงเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมุ่งให้มีทักษะที่จำเป็นและคุณธรรม จริยธรรม ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2560-2579) ซึ่งมุ่งสร้างความมั่นคงและยั่งยืน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565, หน้า 140) กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศนโยบาย เพื่อให้การจัดการศึกษาและการบริหารศึกษาสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ โดยมุ่งเน้นคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ ตั้งแต่ผู้เรียน ครู จนถึงผู้บริหาร และสถาบันการศึกษา ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การจัดการศึกษาต้องมุ่งพัฒนาคนไทยให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ มีคุณธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมสิทธิและหน้าที่ เคารพ กฎหมาย และรักษาผลประโยชน์ของชาติ รวมทั้งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมความรู้และ วัฒนธรรมของชาติอย่างต่อเนื่อง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545, 2545 และ 2562, หน้า 3-4) ดังนั้นจึงเป็นบทบาทหน้าที่หลักของโรงเรียนที่ จะต้องพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อผลิตทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องตามวิสัยทัศน์ของแผนการ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่กล่าวว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิต อย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการ เปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า ๘)

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาโรงเรียน คือ ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งต้องเป็นผู้นำในการ ปฏิรูปการเรียนรู้ การบริหารการศึกษาจะประสบความสำเร็จและมีคุณภาพ นั้นขึ้นอยู่กับ ความสามารถของ "ผู้นำ" ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารงาน สถานศึกษาโดยเฉพาะการบริหารวิชาการซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา หากผู้บริหารมี ความสามารถและมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะด้านการบริหารองค์กร ทักษะด้านความรู้

ความคิดรวบยอด ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ และ ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ก็จะสามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนำพาโรงเรียน คณะครู บุคลากรทางการศึกษาทุกคนปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีคุณภาพ เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่ผู้เรียน (ญานีภรณ์ ศรีชมภู, 2566, หน้า 2) ผู้บริหารโรงเรียนเป็น กลไกสำคัญและเป็นตัวแปรสำคัญในการจัดการคุณภาพการศึกษาและมี อิทธิพลต่อคุณภาพของ ผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหาร ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนในยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะ โดดเด่นเหมาะสม มีความรู้มีทักษะ มีคุณธรรมและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อ นำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ สามารถสนองต่อการแข่งขันบนเวทีโลก ทันสมัยเหมาะสม กับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งภารกิจสำคัญของสถานศึกษาทุกแห่งที่ต้องดำเนินการ คือ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยเน้นการบริหารวิชาการให้มีคุณภาพ เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษาที่กำหนดเนื่องจากการบริหารวิชาการเป็นงานหนึ่งที่สำคัญที่สุด สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมในสถานศึกษาทุกด้าน โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน โดยมีกระบวนการ บริหารวิชาการเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญ เช่น การปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน การปรับปรุง หลักสูตร การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา ทำให้ได้ผู้เรียนที่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นตัว บ่งชี้ความสำเร็จ ความสามารถ และประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ มีวิสัยทัศน์ในการ บริหารงานว่า "มัธยมศึกษา โชว์ช่อกลาง สร้างคนดี มีปัญญา จิตอาสา พัฒนาสังคม" และมีเป้าหมายใน การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบัน หลักของชาติและการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาผู้เรียนให้มี ความสามารถความเป็นเลิศทาง วิชาการ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน มีศักยภาพและคุณภาพ ส่งเสริม ให้ผู้เรียนมี สมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะแห่งศตวรรษที่ 21 สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความ เหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ สามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจแบบพอเพียง และมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา ทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อมุ่งพัฒนาสู่ Thailand 4.0 ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายตามยุทธศาสตร์ชาติดุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการและ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาคนไทยในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง พัฒนาตนเองให้เป็น มนุษย์ที่ความสมบูรณ์ เพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขัน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

มัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ, 2568) โดยการจัดการศึกษาให้สถานศึกษารวมกลุ่มกันเป็นสหวิทยาเขต ตามสภาพภูมิศาสตร์และบริบทของท้องถิ่น แต่ละสหวิทยาเขตจะประกอบด้วยสถานศึกษาจำนวน 5-10 แห่ง เพื่อเป็นหลักการสร้างเครือข่าย หลักความร่วมมือกันอย่างเป็นเครือข่าย หลักความร่วมมือเป็นเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา และแหล่งบริการทางการศึกษาในพื้นที่เดียวกัน ในเรื่องการบริหารวิชาการ กีฬา และอื่น ๆ จากข้อมูลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ในการจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่ามีจุดอ่อน คือ 1) ครูมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอน เช่น การเงิน บัญชี พัสดุ ข้อมูล ฯลฯ 2) ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ในบางสาระการเรียนรู้ 3) ครูขาดทักษะการเขียนหลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning 4) ครูขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการชั้นเรียน นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการศึกษาของสหวิทยาเขตผาแต้ม โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT analysis) พบว่า จุดอ่อนด้านการบริหารจัดการ (management) คือ มีผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 พบว่าคะแนนเฉลี่ยทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะในปีนี้จะคะแนนเฉลี่ยลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2565 และ 2564 ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น (สหวิทยาเขตผาแต้ม, 2567) ปัญหาด้านวิชาการบางส่วนเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญประการหนึ่งที่จะสะท้อนให้เห็นถึงทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารวิชาการซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพซึ่งถือเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม จึงมีความสนใจศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการบริหารจัดการงานวิชาการเพื่อยกระดับสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา รองรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีคุณภาพ ในการพัฒนาประเทศให้มีความก้าวหน้าและสามารถแข่งขันกับนานาชาติอารยประเทศได้ต่อไป

1.2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

1.2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

1.2.3 เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

1.2.4 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

1.3. สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ทักษะของผู้บริหาร สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

1.3.2 ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อย่างน้อย 1 ด้านส่งผลต่อการพัฒนาการบริหาร งานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

1.4. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้

1.4.1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดจากการทำตารางสังเคราะห์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ที่เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย ประกอบด้วย 1. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ แบ่งเป็น 5 ด้าน

1) ทักษะด้านการบริหารองค์กร

- 2) ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด
- 3) ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์
- 5) ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล

2. การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตผาแต้ม แบ่งเป็น 5 ด้าน

- 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2) การจัดการเรียนการสอน
- 3) การวัดผลและประเมินผล
- 4) การนิเทศการศึกษา
- 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.2.1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ จำนวน 8 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 365 คน (กลุ่มสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ, ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2568)

1.4.2.2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ในปีการศึกษา 2568 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-608) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 188 คน แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน ครูผู้สอน จำนวน 172 คน และเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการเทียบสัดส่วน (Simple Random Sampling) (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 44)

1.4.3. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ ในการศึกษาเฉพาะโรงเรียนในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ จำนวน 8 โรงเรียน ได้แก่

- 1) โรงเรียนศรีเมืองวิทยาคาร 2) โรงเรียนตาลสมุทพัฒนา 3) โรงเรียนเชียงแก้วพิทยาคม 4) โรงเรียน

หนามแท่งพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก 5) โรงเรียนเอื้อตใหญ่พิทยา 6) โรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ 7) โรงเรียนอ่างศิลา และ 8) โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม

1.4.4. ขอบเขตด้านระยะเวลาการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในระหว่างปีการศึกษา 2568

1.5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1. นำทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีในการปฏิบัติงานมาพัฒนาตนเองและพัฒนาบุคลากรและผู้เรียนในสถานศึกษา

1.5.2. นำข้อเสนอแนะแนวการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาและมาพัฒนาตนเอง

1.5.3. มีข้อมูลสารสนเทศสำหรับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

1.6. นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความสามารถเฉพาะตัวของผู้บริหารที่จำเป็นต่อการนำพาสถานศึกษาให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัลและโลกาภิวัตน์ ทั้งในด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นทักษะด้านการบริหารองค์การ ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล สามารถอธิบายได้ดังนี้

1) ทักษะด้านการบริหารองค์การ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีเทคนิควิธีและกระบวนการในการจัดกิจกรรมการวิเคราะห์ และรู้จักการเลือกใช้เครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา มีความรู้เข้าใจในหลักการแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา สามารถประยุกต์ใช้หลักการแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมสถานการณ์ สามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบและเกิดประโยชน์สูงสุด บริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบทบาทหน้าที่ให้มีความยืดหยุ่นในการทำงาน และสะท้อนผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการติดต่อระหว่างบุคคล และการประสานงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี มีการแสดงออกถึงภาวะผู้นำด้วยการจูงใจ การสร้างขวัญและกำลังใจ มีความเข้าใจการทำงานของกลุ่มคน สามารถจูงใจหรือชักจูงให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันทำงานได้ มีความสามารถในการคิด และตัดสินใจการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่าง

เหมาะสม มีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงาน และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องโดยการทำงานเป็นทีม มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่ดีด้วยการลดความกดดันในการทำงาน โดยอาศัยปัจจัยในด้านต่าง ๆ มาสนับสนุนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับนับถือ

3) ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติตนสำหรับการบริหารสถานศึกษาได้เหมาะสมและถูกต้อง มีความรู้ ความชำนาญ และความสามารถในสื่อสารได้อย่างชัดเจน น่าเชื่อถือ และเข้าใจง่าย มีความสามารถสื่อสารทั้งการพูดและการเขียนได้อย่างชัดเจน น่าเชื่อถือเข้าใจง่าย สามารถสรุปประเด็นได้ชัดเจน ถูกต้องและตรงประเด็น มีความสามารถเจรจา ตอรอง เสนอความคิด ได้ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและในที่สาธารณะ มีความสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และผลงานให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภายนอกรับรู้ได้ทันเวลา และต่อเนื่อง สามารถวิเคราะห์การเข้าถึง การจัดการ การบูรณาการและการประเมิน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างถูกต้อง แม่นยำและต้องรวดเร็ว

4) ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการคิดนอกกรอบและคิดอย่างสร้างสรรค์ สามารถคิดวิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วเพื่อหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหา มีความสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าขององค์กร และมองได้อย่างทะลุปรุโปร่งเพื่อทำให้องค์กรมีความสมบูรณ์ มีความสามารถตีความ และแปลความหมายข้อมูลที่ซับซ้อน มีทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จ และใช้ความรู้ความคิดและทักษะการแก้ปัญหาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ ที่สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา

5) ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ สามารถประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน โปรแกรมสำเร็จรูปและสื่อดิจิทัลในการจัดการศึกษา มีความสามารถในการสืบค้นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ร่วมกับครูในการจัดการเรียนการสอน มีความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชานำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงาน การสอนและการนำเสนอผลงานให้มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และมีความสามารถในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่องสะดวก รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์

1.6.2 การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานด้านวิชาการในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งพัฒนาและยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ด้วยกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล

การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อให้สถานศึกษาก้าวสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการอย่างยั่งยืนซึ่งประกอบด้วย

1) **ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา** หมายถึง สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรของสถานศึกษา วางแผนดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น มีการประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรของสถานศึกษา มีระบบการนิเทศ กำกับติดตามการทดลองใช้หลักสูตรของสถานศึกษา และนำสรุปผลและปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษามาใช้พัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาใหม่

2) **ด้านการจัดการเรียนการสอน** หมายถึง สถานศึกษามีการวางแผนและดำเนินงานจัดตารางสอน มีการคัดเลือกตำราเรียนของผู้เรียน มีการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน มีระบบกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอน กำกับติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ และให้ครูนำผลการกำกับติดตามมาปรับปรุงการเรียนการสอน

3) **ด้านการวัดผลและประเมินผล** หมายถึง สถานศึกษามีการสร้างระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียน มีการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน มีการประเมินผลการสอนอย่างเป็นกัลยาณมิตร นำผลการประเมินการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และนำผลการประเมินการเรียนการสอนมาแจ้งผู้ปกครองนักเรียนทราบ

4) **ด้านการนิเทศการศึกษา** หมายถึง สถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน ให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน มีการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบ มีการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู นำผลการปฏิบัติงานของครูเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับทราบ และนำผลการนิเทศมาใช้ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

5) **ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี** หมายถึง สถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ นำแอปพลิเคชัน โปรแกรมสำเร็จรูปและสื่อดิจิทัล มาใช้ในการจัดการศึกษา มีระบบสืบค้นข้อมูลเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ให้กับครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน การสอน และการนำเสนอผลงานให้มีประสิทธิภาพ มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง สะดวก รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์

1.6.3 **ผู้บริหาร** หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่มีหน้าที่บริหารสถานศึกษา ซึ่งรวมถึงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษาในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ในปีการศึกษา 2568

1.6.4 ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่มีหน้าที่หลักในการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ในสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ในปีการศึกษา 2568

1.6.5 สถานศึกษา หมายถึง สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ในปีการศึกษา 2567 ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนของรัฐที่มีการจัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานตามที่กำหนด

1.6.6 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ประกอบด้วยสถานศึกษาของรัฐที่จัดการเรียนการสอนระดับขั้นพื้นฐาน จำนวน 8 โรงเรียน ดังนี้ 1) โรงเรียนศรีเมืองวิทยาคร 2) โรงเรียนตาลชุมพัฒนา 3) โรงเรียนเอื้อตใหญ่พิทยา 4) โรงเรียนพนมแห่งพิทยาคม 5) โรงเรียนเชียงแก้วพิทยาคม 6) โรงเรียนอัสติลา 7) โรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ และ 8) โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม

1.6.7 สำนักงานเขตพื้นที่ หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการการศึกษาในระดับพื้นที่ รวมถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การสนับสนุนสถานศึกษา และการบริหารทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนการศึกษาของประเทศ โดยเน้นทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

1.6.8 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

1.6.9 ตำแหน่ง หมายถึง หมายถึง คุณลักษณะของงานหรือหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในโรงเรียน สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ จำแนกเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้บริหารสถานศึกษา และ (2) ครูผู้สอน

1.6.7 ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ได้รับตามระบบการศึกษาปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็น (1) ระดับปริญญาตรี และ (2) สูงกว่าระดับปริญญาตรี

1.6.8 ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) น้อยกว่า 5 ปี (2) 5-10 ปี และ (3) มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ
สู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องตามลำดับ
ดังนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21
- 2.4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
- 2.5 การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ
- 2.6 สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย
- 2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.8 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

ในการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา หลักการ
แนวคิดในการบริหารภาพรวมของการบริหารทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการบริหารสถานศึกษามี
ความเหมาะสม ผู้เขียนจะได้กล่าวถึงประเด็นดังกล่าว เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมุมมองในการบริหาร
สถานศึกษายิ่งขึ้นต่อไป

2.1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา

ไกรยุทธ อุ่นแก้ว (2560, หน้า 14) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง
กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลทั้งสองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่อย่างหนึ่ง
อย่างใด หรือหลายอย่าง ที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบ ความหมายของการ
บริหารการศึกษา การบริหาร เกี่ยวข้องกับหลักการ 6 ประการ คือ

- 1) มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป
- 2) กลุ่มบุคคลดังกล่าวร่วมมือกัน
- 3) ทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างด้วยความประสานสัมพันธ์

- 4) ด้วยการรู้จักใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
- 5) ให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน
- 6) วัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ช่วยกันกำหนดขึ้น โดยทุกคนรับรู้และเห็นตรงกัน

มณฑาทิพย์ นามนุ (2561, หน้า 6) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่นำหลักการและกระบวนการมาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินงานทั้ง 4 ฝ่าย คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อพัฒนางานให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทและมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้

บุญส่ง กรุงชาติ (2562, หน้า 11) การบริหารการศึกษา เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางแผน กำหนดวิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งมุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย จะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานต่าง ๆ และยังมีผู้ร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ

ปัทมา ประทุมสุวรรณ (2562, หน้า 15-16) การบริหาร หมายถึง การบริหารจัดการให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ต้องใช้ทักษะในการจูงใจคนให้มีความร่วมแรงร่วมใจ โดยใช้กระบวนการในการวางแผนร่วมกันในการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลทำให้องค์กรสัมฤทธิ์ผล

นิภาพร รอดไพบูลย์ (2565, หน้า 17) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่นำหลักการและกระบวนการมาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินงานทั้ง 4 ฝ่าย คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้

วิวรรณ เชื้อจิตร (2566, หน้า 89) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการโดยกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยการใช้วิธีการต่าง ๆ พิเศษหลายในการพัฒนาสมาชิกของสังคมในด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนการศึกษา มีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล รวมถึงเป็นกระบวนการบริหารควบคุม และจัดการโรงเรียนเกี่ยวกับงานต่างๆ ให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ทางการศึกษา และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางเอาไว้ ซึ่งภาระหน้าที่ดังกล่าวที่จะต้องเกี่ยวข้องกับครู นักเรียน บุคลากรอื่น ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานด้านการศึกษาและโรงเรียน

Hoy and Miskel (2005, pp. 437-438) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารเป็นกระบวนการที่มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ด้วยองค์ประกอบหลายประการ อาทิ การตัดสินใจ องค์กร

แรงจูงใจ ภาวะผู้นำ โดยการบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและสภาพการณ์เกิดขึ้นในอนาคตด้วย

โดยสรุป การบริหารการศึกษา เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางแผน กำหนดวิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการดำเนินงานอย่างมีศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานต่าง ๆ จึงจะทำให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้

2.1.2 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

นักวิชาการ และหน่วยงานต่างๆ ได้กล่าวถึงความสำคัญของของการบริหารศึกษาไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 69) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาว่าเป็นการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชน องค์กร และหน่วยงานในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสถานศึกษา มีอิสระในการตัดสินใจดำเนินการโดยคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาและทำหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม

พระมหากันดินันท์ เฮงสกุล (2564, หน้า 6) ได้กล่าวว่า การบริหารศึกษาเป็นกระบวนการหรือกิจกรรมทางการศึกษา ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารเพื่อให้บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ มีการประสานความร่วมมือกันโดยใช้ทรัพยากรและเทคนิคต่างๆ ในการบริหารอย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการเรียนรู้ที่ได้วางไว้

กนกพร มาอ้วน (2564, หน้า 1260 - 1261) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีจุดเริ่มต้นจากการร่วมกันปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคล ที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์และร่วมกันปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ เพื่อให้บริการทางการศึกษา คุณธรรมต่าง ๆ ให้แก่เยาวชน ผู้สนใจและสมาชิกที่ดีของสังคมและประเทศชาติ

ณัฐพล วัฒนาชัยมงคล (2565, หน้า 17) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาหมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้านนับแต่บุคลิภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติพฤติกรรม คุณธรรมเพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสมเพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

ณัฐพล พันโน (2566, หน้า 21) กล่าวว่า การบริหารมีความสำคัญในการบริหารจัดการ มีกระบวนการดำเนินงานอย่างมีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารองค์กร เลือกใช้คนและทรัพยากรให้

เหมาะสมกับงานต่าง ๆ เพื่อให้งานออกมาบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้องค์กรขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับผลประโยชน์สูงสุด

วिरุจน์ เชื้อจิตร (2566, หน้า 90-91) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือการปฏิรูปการศึกษาที่ยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ประชาชน องค์กรและหน่วยงานในท้องถิ่นต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจดำเนินการ เป็นกระบวนการและกิจกรรมที่ผู้บริหารจะต้องใช้ ภาวะผู้นำ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหาร และเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกันดำเนินการอย่างมีระบบ ระเบียบ มีกฎเกณฑ์ มีการประสานความร่วมมือกันในการบริหารจัดการและการระดมทรัพยากร ในการดำเนินกิจการทางการศึกษาเพื่อพัฒนาองค์การทางการศึกษาและสมาชิกของสังคมให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย อารมณ์สังคมและสติปัญญา มีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ การประกอบอาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรมและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติตามเป้าหมายและนโยบายของประเทศ

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษาเป็นหลักการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ประชาชน องค์กร และหน่วยงานในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสถานศึกษา มีอิสระในการตัดสินใจดำเนินการโดยคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาและทำหลักสูตร

2.2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา มีผู้ศึกษาไว้มากมายแต่ในที่นี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการบริหารสถานศึกษา ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาและขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

2.2.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

มุนา จารง (2560, หน้า 30) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง แนวทางปฏิรูปการศึกษามุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานและจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ โดยได้บัญญัติให้มีกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและงานบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง เพื่อความยืดหยุ่นและความรวดเร็วในการบริหารจัดการให้องค์กรมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

ไกรสร เจียมทอง (2561, หน้า 31) กล่าวว่า การบริหารงานในสถานศึกษา คือการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป เป็นกลยุทธ์เพื่อการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะการบริหารงานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีมาตรฐานตามหลักสูตรกำหนด โดยบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาให้มีทักษะในการจัดการการศึกษา จัดสรรงบประมาณให้มีความเหมาะสมเกิดประโยชน์ ประสานชุมชนและองค์กรที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ปัทมา ประทุมสุวรรณ (2562, หน้า 18) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่ผู้บริหารร่วมกับบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนร่วมกัน วางแผน การจัดการ โดยใช้เทคนิคการจูงใจ การบังคับบัญชา เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

ณัฐพล วัฒนาชัยมงคล (2565, หน้า 19) กล่าวว่า การบริหารจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่มีการวางแผนและดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีการวางแผน วิธีการ และเป็นขั้นเป็นตอน ในการปฏิบัติงานให้เป็นระบบ เป็นขั้นตอน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยบริหารทั้งทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรที่เป็นวัสดุ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนต่อเนื่องตลอดชีวิตและการบริหารการศึกษาต้องมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบดังกล่าวจะละเอียดหรือให้ความสำคัญในด้านใดด้านหนึ่งในลักษณะของการเลือกปฏิบัติไม่ได้เพราะย่อมส่งผลกระทบต่อเนื่องกัน

สรุป ได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและสมาชิกในองค์กร เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร

2.2.2. ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

กันตวุฒิ การดี (2565, หน้า 22) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องด้วยเป็นกระบวนการพื้นฐานในการระดมความคิด ความร่วมมือของบุคลากรของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีกระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงานหรือกิจกรรมในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา และตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติในฐานะขององค์กรอันทรงเกียรติที่ได้รับมอบหมายภาระหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พัฒนาสังคม และกำหนดทิศทางการเจริญงอกงามให้กับสังคมและประเทศชาติได้

ณัฐพล วัฒนาชัยมงคล (2565, หน้า 24) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกุญแจสำคัญ เพราะสถานศึกษาเป็นจุดเริ่มต้นและจุดสุดท้ายของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศในการพัฒนาคน

และประเทศชาติ โดยการใช้ทรัพยากรและเวลาน้อยที่สุดแต่งานต้องบรรลุเป้าหมายให้คุณภาพสูงสุด โดยอาศัยกระบวนการบริหารจัดการ การวางแผน จัดการองค์กร นวัตกรรม ควบคุม ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงานไปสู่การบริหารงานด้านต่าง ๆ ในองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

แมกนีสัน (Magnuson, 2001, pp. 78-79) ให้ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ไม่ว่าผู้บริหารจะต้องเป็นสื่อความหมาย เนื่องจากผู้บริหารต้องอยู่ท่ามกลางบุคคลทั้งหลายที่ประกอบเป็นสถานศึกษาผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทางการศึกษาผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทของผู้นำทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการสอนมีความรอบรู้ ทันเหตุการณ์เกี่ยวกับแนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา ผู้บริหารจำเป็นต้องบังคับบัญชาให้งานทั้งหลายลุล่วงไปด้วยดี

วิลเลียม (William, 2001, p. 422) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการทำงานและคุณสมบัติหลายอย่างร่วมกันตามที่หน่วยงานต้องการจึงจะบริหารงานให้เกิดผลดี จะเห็นได้ว่าผู้บริหารที่ขาดความสามรถย่อมจะขาดความเชื่อถือจากผู้ใต้บังคับบัญชา อันเป็นเหตุแห่งปัญหาของการบังคับบัญชาในที่สุด ความสามารถในการทำงานงานของผู้บริหารนอกจากจะก่อให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใสจากผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไปแล้วยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการนำองค์กรไปสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์

สรุปว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องด้วยเป็นกระบวนการพื้นฐานในการระดมความคิด ความร่วมมือของบุคลากรของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยมีกระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงานหรือกิจกรรมในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา

2.2.3. ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการบริหารรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระดับระดับคุณภาพชีวิตของคนในสังคม และขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ความเจริญและมั่นคง ด้วยเหตุนี้ การบริหารสถานศึกษาจึงมีขอบข่ายที่เหมือนและแตกต่างจากการบริหารทั่วไป ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542, หน้า 1-26) และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ได้กำหนดสาระไว้ในมาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาโดยแบ่งขอบข่ายงานบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2562, หน้า 14) คือ

1. ด้านการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

2. ด้านการบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดสรรงบประมาณ การจัดตั้งงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุ และสินทรัพย์ และการตรวจสอบติดตามและประเมินผลประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลัง การสรรหา และบรรจุแต่งตั้ง การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การเกลี้ยอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การลาศึกษาต่อ การประเมิน ผลการปฏิบัติงาน การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ การกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การเปลี่ยนแปลงสถานภาพวิชาชีพ เงินเดือนและค่าตอบแทน การเลื่อนขั้นเงินเดือน การส่งเสริมวินัยสำหรับข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การสั่งพักราชการ การสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน การรายงานผล การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ การออกจากราชการ การขอรับใบอนุญาตและการขอต่อใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพ งานทะเบียนประวัติข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษา งานยกเว้นคุณสมบัติ เช่น การยกเว้นการเกณฑ์ และงานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

4. ด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย การวางแผนการศึกษา การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การดำเนินงานธุรการด้านการเงิน การคลัง บัญชีและพัสดุ การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การอำนวยความสะดวกด้านบุคลากร การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียนการจัดตั้ง ยุบรวม หรือเลิกสถานศึกษา การอำนวยความสะดวกและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การทัศนศึกษา การส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานงานราชการกับส่วน

ภูมิภาค และ ส่วนท้องถิ่น งานกำกับดูแลสถานศึกษา ติดตามตรวจสอบประเมินผลและรายงาน และ การจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 32-73) ได้แบ่งบทบาทหน้าที่การบริหารสถานศึกษา ออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงาน บุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป

ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการตามมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และตาม กฎกระทรวงว่า ด้วยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ประกอบด้วยภาระหน้าที่ 17 ข้อ คือ

- 1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
- 1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ
- 1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.6 การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
- 1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- 1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
- 1.9 การนิเทศการศึกษา
- 1.10 การแนะแนว
- 1.11 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
- 1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- 1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
- 1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 1.15 การจัดทำระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสองสถานศึกษา
- 1.16 การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ
- 1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ด้านงบประมาณ ประกอบด้วยภาระหน้าที่ 22 ข้อ คือ

2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี

2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

2.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ

2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้จ่ายผลผลิตจากงบประมาณ

2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา

2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2.11 การวางแผนพัสดุ

2.12 การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี

2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ

2.14 การจัดหาพัสดุ

2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ

2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน

2.17 การเบิกเงินจากคลัง

2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน

2.19 การนำเงินส่งคลัง

2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน

2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน

2.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วยภาระหน้าที่ 20 ข้อ คือ

3.1 การวางแผนอัตรากำลัง

3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง

3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การขึ้นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน

3.6 การลาทุกประเภท

3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน

3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์

3.12 การออกจากราชการ

3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ

3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทาน

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพครู

3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากร

ทางการศึกษา

3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการที่เกี่ยวกับการ

บริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

4. ด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วยภาระหน้าที่ 21 ข้อ คือ

4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

- 4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4.8 การดำเนินงานธุรการ
- 4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.11 การรับนักเรียน
- 4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องจัดตั้ง ยุบรวม หรือเลิกสถานศึกษา
- 4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
- 4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.15 การทัศนศึกษา
- 4.16 งานกิจการนักเรียน
- 4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.18 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น การรายงาน ผลการปฏิบัติงาน
- 4.20 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.21 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2552, หน้า 32) กล่าวว่า ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาแบ่งออกเป็น 4 งาน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ โดยสถานศึกษาจะต้องจัดทำงานหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของชุมชนและสังคมโดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการจัดการศึกษาจะต้องมีคุณภาพและมาตรฐาน
2. การบริหารงานงบประมาณ โดยการยึดหลักการบริหารด้วยความโปร่งใสคล่องตัว มีการระดมทรัพยากร และลงทุนด้วยงบประมาณจากสังคมเพื่อการพัฒนาการศึกษา
3. การบริหารงานบุคคล จะต้องดำเนินการพัฒนาบุคคลอย่างต่อเนื่องให้ความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคลตามนโยบายสถานศึกษา กฎหมาย และหลักเกณฑ์โดยมีหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร

4. การบริหารงานทั่วไป บริหารจัดการอย่างมีอิสระ ประสานงานเชิงนโยบายบริหารโดยความโปร่งใส รับผิดชอบตรวจสอบได้ บริหารจัดการโดยเน้นการมีส่วนร่วมในการบริหาร มีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 19) กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีการจัดโครงสร้างการบริหารงานให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขตพื้นที่การศึกษากำหนด ซึ่งหากสถานศึกษามีการบริหารและการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 และประกาศสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 แล้ว จะมีการจัดโครงสร้างออกเป็น 4 กลุ่ม พร้อมขอบข่าย และภารกิจในแต่ละกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มงานบริหารงานวิชาการ มีขอบข่ายภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
2. การบริหารงบประมาณ มีขอบข่ายและภารกิจเกี่ยวกับการจัดทำแผนงบประมาณและการขอตั้งงบประมาณ เพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. กลุ่มบริหารงานบุคคล มีขอบข่ายและภารกิจเกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลัง การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การสรรหา และการบรรจุแต่งตั้ง ดำเนินงานเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน การลาทุกประเภท การประเมินผลการปฏิบัติงาน
4. กลุ่มงานบริหารทั่วไป มีขอบข่ายภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การวางแผนการบริหารงานการศึกษาการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ได้กำหนดให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ

ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตนแล้วแต่กรณี ในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ด้านวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียน การสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริม ให้มีแหล่งเรียนรู้ การแนะแนว การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ด้านงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลง งบประมาณ การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ การระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษา การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษาการบริหาร จัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา การวางแผนพัสดุ การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ การจัดหาพัสดุการควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงินและการจ่ายเงิน การนำเงินส่งคลัง การจัดทำบัญชีการเงินการจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์ บัญชี ทะเบียนและรายงาน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย การวางแผนอัตรากำลัง การจัดสรรอัตรากำลัง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้น

เงินเดือน การลา ทุกประเภท การประเมินผลการปฏิบัติงาน การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ การสั่งพักราชการ และการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ การออกจากราชการ การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ การจัดทำบัญชีรายชื่อ และให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ การส่งเสริม มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการ ครูและบุคลากรทางการศึกษา การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต การพัฒนาข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา และการดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

4. ด้านการบริหารทั่วไป ประกอบด้วย การวางแผนการบริหารงานการศึกษา การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การดำเนินงานธุรการ การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การจัดทำ สำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การทัศนศึกษา งานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุนและประสาน การจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสาน ราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น การรายงานผลการปฏิบัติงาน การจัดระบบการควบคุมภายใน หน่วยงาน และแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

กัณฑ์ฎี การดี (2565, หน้า 30) กล่าวสรุปว่า ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมหรือการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษาได้นั้น ประกอบไปด้วยขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่ 17 ด้าน 2) การบริหารงานงบประมาณ มีภาระหน้าที่ 22 ด้าน 3) การบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 20 ด้าน และ 4) การบริหารงานทั่วไป มีภาระหน้าที่ 21 ด้าน

สรุปว่า ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมหรือการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษาได้นั้น ประกอบไปด้วยขอบข่าย

การบริหารสถานศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารงานวิชาการ 2) การบริหารงานงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารงานทั่วไป

2.3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21

ทักษะในการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรมและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นปกติสุข ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.3.1 ความหมายของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21

พินลพรรณ เพชรสมบัติ (2560, หน้า 39) กล่าวว่า ทักษะการบริหาร หมายถึง ความรู้ความสามารถของผู้บริหารในการบริหารงานที่แสดงออกให้เห็นต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องใน 5 ทักษะ ตามแนวคิดของ เครค, โรว์ และแคทซ์ (Drake, Roe and Katz) ได้แก่ ทักษะทางด้านความคิดรวบยอด ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะทางด้านเทคนิค ทักษะทางการสอน และทักษะทางด้านความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ทักษะทางด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการเข้าใจระบบโครงสร้างของคน โครงสร้าง ตำแหน่ง นโยบายการจัดการศึกษา และระบบการบริหารงานเพื่อการบริหารการศึกษาขององค์การให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความรู้ ความสามารถของผู้บริหารในการทำงานให้บรรลุผลโดยใช้กระบวนการกลุ่ม และเสริมสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันภายในมหาวิทยาลัย ตลอดจนประสานงาน และการให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน

3. ทักษะทางด้านเทคนิค หมายถึง ความรู้ความสามารถของผู้บริหารเกี่ยวกับวิธีการกระบวนการดำเนินงานและเทคนิคต่างๆในการจัดกิจกรรมรวมถึงความสามารถในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ

4. ทักษะทางการสอน หมายถึง ความรู้ความสามารถของผู้บริหารในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน การพูด การอธิบาย เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศในการทำงาน ความเป็นกันเองกับบุคคลรอบข้าง ตลอดจนสามารถสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่าง และทำให้เกิดความยอมรับและศรัทธา

5. ทักษะทางด้านความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้และสติปัญญาของผู้บริหารในการพัฒนาการปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลต่อองค์กร

ไกรสร เจริมทอง (2561, หน้า 9-10) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง การปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ มีความรู้ความชำนาญมี

ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมบริหาร เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างถูกต้องรวดเร็ว

ปวีรัตน์ ถาวร และคณะ (2565, หน้า 17-19) ได้กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ทักษะ ดังนี้

1. ทักษะทางการสื่อสาร หมายถึง กระบวนการในการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ได้อย่างเหมาะสม จนทำให้ผู้รับสารได้รับข้อมูลอย่างชัดเจน น่าเชื่อถือ เข้าใจง่าย สามารถสรุปประเด็นได้ชัดเจนถูกต้องชัดเจน มีความรัดกุม จนสามารถถ่ายทอดข่าวสารข้อมูลภายในองค์กรและถ่ายทอดข้อมูลไปสู่สาธารณชนได้ สื่อสารได้ทั้งภาษาไทยภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ รวมทั้งสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่ชุมชนและองค์กรภายนอกด้วยวิธีและช่องทางที่หลากหลายโดยอาศัยเทคโนโลยีในการสื่อสาร ได้เป็นอย่างดีด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทักษะทางการบริหารจัดการองค์กร หมายถึง ความสามารถในการบริหารโครงการ กิจกรรมและทรัพยากรต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมีการกำหนดเป้าหมายและการวางแผน การจัดการองค์กร การควบคุมและติดตามงานเพื่อให้การบริหารงานได้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

3. ทักษะทางด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการและทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์สามารถเป็นผู้นำในทุก ๆ ด้าน วิเคราะห์สถานการณ์ หาสาเหตุของปัญหารวมทั้งสามารถตีความ และแปลความหมายข้อมูลที่ซับซ้อนได้ มุ่งความเชี่ยวชาญด้านทักษะและความรู้ทางปัญญาเพื่อการพัฒนา และสร้างสรรค์ด้านการสื่อสารเปิดรับแง่มุมใหม่ ๆ ที่หลากหลายเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต

4. ทักษะทางด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล หมายถึง การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสาร เผยแพร่ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมสู่ชุมชน หรือกระบวนการและทักษะทางด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยจากหลากหลาย แหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือเพื่อการตัดสินใจ เผยแพร่ข้อมูล ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผลงานของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

5. ทักษะทางด้านมนุษย์สัมพันธ์ หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ในการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ มีมนุษย์สัมพันธ์สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล รู้จักการยืดหยุ่น เห็นคุณค่าให้เกียรติผู้อื่น สร้างบรรยากาศให้เกิดความเชื่อใจ ยอมรับซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็น เสริมสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันภายในสถานศึกษา ตลอดจนประสานงาน และการให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงานเป็นอย่างดี

วืรรณน์ เชื้อจิตร (2566, หน้า 73-74) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ศาสตร์และศิลปะของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เป็นความรู้ ความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญ มีทักษะการสร้างทีมมีความสามารถในการปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ สามารถปฏิบัติงาน แก้ปัญหาและวางแผนอย่างเป็นระบบ มีความรับผิดชอบงานร่วมกันกับบุคลากรในสถานศึกษาที่มีเป้าหมายและ ทิศทางเดียวกันที่ชัดเจน สอดคล้องกับแนวนโยบายและบริบทพื้นที่ของสถานศึกษาเพื่อเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ต่าง ๆ สร้างบรรยากาศของการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เปิดรับแนวความคิดและมุมมองใหม่ ๆ รับผิดชอบต่อส่วนรวม เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมบริหารงานบรรลุตามวัตถุประสงค์

ฮอลย์ อิงลิช และสเตฟฟี (Hoyle, English and Steffy. 2005, pp. 8-9) ได้เขียนหนังสือเรื่อง ทักษะที่ทำให้ประสบความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 (Skills for Successful 21" Ceanry School Leaders) โดยมีทักษะสำคัญ 10 ทักษะ ดังนี้ 1) ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) 2) การกำหนดนโยบายและการปกครอง (Policy and Governance) 3) การสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนชุมชน (Communication and Community Relations) 4) การบริหารจัดการองค์กร (Organizational Management) 5) การวางแผนและการพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Planning and Development) 6) การจัดการเรียนรู้ (Instructional Management) 7) การประเมินผลงาน และการบริหารบุคลากร (Staff Evaluation and Personnel Management) 8) การบริหารจัดการบุคลากร (Staff Development) 9) การวิจัยทางการศึกษาการประเมินผลและการวางแผน (Educational Research, Evaluation, and Planning) และ 10) ค่านิยมและจริยธรรมของการเป็นผู้นำ (Values and Ethics of Leadership)

สรุปว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความสามารถเฉพาะตัวของผู้บริหารที่จำเป็นต่อการนำพาสถานศึกษาให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคดิจิทัลและโลกาภิวัตน์ ทั้งในด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นทักษะด้านการบริหารองค์กร ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล

2.3.2 ความสำคัญของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21

สุวิธิตา จรุงเกียรติกุล (2561, หน้า 73-74) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty-First Century Skills) สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 แตกต่างจากในอดีตมาก มีการเคลื่อนย้ายของประชากร สื่อสารสนเทศเทคโนโลยี และทรัพยากรต่าง ๆ จากทั่วทุกมุมโลกเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การติดต่อสื่อสาร ความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจสังคม การเมืองการปกครองระหว่างภูมิภาค ประเทศ สังคมและชุมชน มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงของความรู้และข้อมูลข่าวสารตลอดเวลาอย่างเป็นพลวัต การจัดการศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงไม่ใช่

กระบวนการถ่ายทอดความรู้ แต่คือ การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้คน โดยทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะที่สำคัญ ดังต่อไปนี้ 1) ทักษะพื้นฐาน ความสามารถอ่านออกเขียนได้ การคิดคำนวณ การใช้เหตุผล 2) ทักษะการคิดการแก้ปัญหา 3) ทักษะการติดต่อสื่อสาร 4) ทักษะการใช้เทคโนโลยี และ 5) ทักษะการใช้ชีวิต

อิวัจ เตลานี (2562) ได้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะในศตวรรษที่ 21 ไว้ว่า "การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21" ที่โลกกำลังอยู่ในช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสภาพแวดล้อมที่นานาประเทศมีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น และระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัว เพื่อตอบสนองความต้องการของเยาวชนที่จะเป็นอนาคตของสังคมและตลาดแรงงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งการกำหนดนโยบายและบุคลากรด้านการศึกษาของไทยที่จะต้องเน้นการเตรียมความพร้อมให้เยาวชนมีทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในอนาคต มุ่งเน้นการพัฒนาสมรรถนะ และทักษะของผู้เรียนในทักษะพื้นฐานต่าง ๆ เช่น การคำนวณและการอ่านเขียนยังคงเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเรียนรู้ในอนาคตการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ไปพร้อม ๆ กัน ทักษะที่สำคัญ เช่น การปรับตัว การคิดเป็นระบบ การสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกับคนอื่น ซึ่งเป็นทักษะที่นำไปใช้ได้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งในปัจจุบันที่คนรุ่นใหม่จะเปลี่ยนงานข้ามสาขาวิชาชีพซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถในการนำทักษะที่มีไปปรับใช้ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้

ปรีชา นาราศรี (2564, หน้า 25) ได้สรุปความสำคัญของทักษะในศตวรรษที่ 21 ว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาประชากรในประเทศ เพื่อเตรียมไปสู่สังคมโลกที่มีวิวัฒนาการทางด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว การติดต่อสื่อสารที่ประชากรโลกที่เชื่อมโยงกัน การรับเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารมากมาย มีการรับวัฒนธรรมที่หลากหลาย โลกการทำงานเปลี่ยนไป การติดต่อสื่อสารข้ามสายงาน การทำงานเป็นทีมบูรณาการกันมากขึ้น โดยใช้ทักษะหลากหลาย จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้เพื่อให้มีทักษะที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในโลกยุคปัจจุบัน ดังนี้ 1) ทักษะพื้นฐาน อ่านออกเขียนได้ การคิดคำนวณ การใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์ 2) ทักษะการคิด ใช้เหตุผลและความคิดในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ ประเมินค่า คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหา 3) ทักษะการทำงาน ประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะในการทำงาน การทำงานเป็นทีม แสดงภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ 4) ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เข้าใจการใช้เทคโนโลยีใหม่อย่างเท่าทัน บริหารจัดการเทคโนโลยี คำนึงถึงจริยธรรมและเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น 5) ทักษะการใช้ชีวิต แสวงหาความรู้ นำตนเองในการเรียนรู้ได้ เป็นผู้ผลิต มุ่งความเป็นเลิศ สามารถดำรงชีวิตด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น คำนึงถึงถึงสังคม มีคุณธรรม มีความเป็นไทย เข้าใจความหลากหลายทางวัฒนธรรม

สรุปว่า ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 นั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพประชากรของประเทศ และสามารถยกระดับขีดความสามารถของคนในประเทศให้ประชากรนั้นมีคุณภาพและศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว โดย

กำหนดองค์ประกอบในด้านต่าง ๆ ที่ควรเกิดขึ้นในผู้เรียนจากการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (21st Century Student Outcomes) ได้แก่ 1) ทักษะพื้นฐาน ความสามารถอ่านออกเขียนได้ การคิดคำนวณ การใช้เหตุผล 2) ทักษะการคิดการแก้ปัญหา 3) ทักษะการติดต่อสื่อสาร 4) ทักษะการใช้เทคโนโลยี และ 5) ทักษะการใช้ชีวิต

2.3.3 ขอบข่ายของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21

พินลพรรณ เพชรสมบัติ (2560, หน้า 39) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง 5 ทักษะตามแนวคิดของ เครค และ โร และ แคทซ์ ได้แก่ ทักษะทางด้านความคิดรวบยอด ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะทางด้านเทคนิค ทักษะทางการสอน และ ทักษะทางด้านความรู้ความเข้าใจ

1) ทักษะทางด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ในการเข้าใจระบบโครงสร้างของคน โครงสร้างตำแหน่ง นโยบายการจัดการศึกษา และระบบการบริหารงานของมหาวิทยาลัย เพื่อบริหารการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความรู้ ความสามารถของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ในการทำงานให้บรรลุผล โดยใช้กระบวนการกลุ่ม และเสริมสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันภายในมหาวิทยาลัย ตลอดจนประสานงานและการให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงาน

3) ทักษะทางด้านเทคนิค หมายถึง ความรู้ความสามารถของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เกี่ยวกับวิธีการ กระบวนการดำเนินงานและเทคนิคต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม รวมถึงความสามารถในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ

4) ทักษะทางการสอน หมายถึง ความรู้ความสามารถของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน การพูด การอธิบาย เพื่อให้ผู้ฟังและนักศึกษาเกิดความเข้าใจ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศในการทำงาน ความเป็นกันเองกับบุคคลรอบข้าง จนสามารถสืบทอดให้อาจารย์ผู้เป็นตัวอย่าง และทำให้คณาจารย์เกิดความยอมรับและศรัทธา

5) ทักษะทางด้านความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้และสติปัญญาของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ในการพัฒนาการปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ให้เกิดประสิทธิผลต่อองค์กร

ไกรสร เจียมทอง (2561, หน้า 9-10) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 6 ทักษะ ดังนี้

1) ทักษะการสื่อสารและเทคโนโลยี หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 สามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจน น่าเชื่อถือ เข้าใจง่าย ทั้งการพูด การเขียนสามารถสรุปประเด็นได้ชัดเจน ถูกต้อง รัดกุม สามารถเจรจาต่อรองนำเสนอความคิดเห็นได้ทั้งระหว่างบุคคล ระดับกลุ่ม และในที่สาธารณะ สื่อสารได้ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาอาเซียนอื่น ๆ รวมทั้งสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาให้แก่ชุมชนและองค์กรภายนอก ด้วยวิธีการและช่องทางที่หลากหลายโดยอาศัยเทคโนโลยีในการสื่อสาร

2) ทักษะความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ผู้บริหารสามารถคิดนอกกรอบคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว วิเคราะห์สถานการณ์หาสาเหตุของปัญหา รวมทั้งสามารถตีความและแปลความหมายข้อมูลที่ซับซ้อน ประเมินความสำคัญขององค์ประกอบและเชื่อมโยงข้อมูล ตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศ

3) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นโดยจะต้องเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ มีมนุษยสัมพันธ์สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล รู้จักการยืดหยุ่น เห็นคุณค่าให้เกียรติผู้อื่น สร้างบรรยากาศให้เกิดความเชื่อใจยอมรับซึ่งกันและกันรับฟังความคิดเห็น

4) ทักษะด้านเทคนิค หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 มีเทคนิค แนวคิด วิธีการ รวมไปถึงกระบวนการใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานมีเทคนิคการคิดเชิงกลยุทธ์ การระดมทางความคิดซึ่งอาจก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ มีเทคนิคในการสื่อสารการนำเสนออย่างมีอาชีพ หน่วยงานรวมถึงมีเทคนิคในการใช้เครื่องมือสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ทันสมัย

5) ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง ลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม คำสอนของหลักศาสนา มีจรรยาบรรณ และมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถสร้างความศรัทธาให้เกิดกับตนเอง ครู นักเรียนและบุคคลทั่วไป ยึดระบบธรรมาภิบาล

6) ทักษะด้านสร้างสรรค์นวัตกรรม หมายถึง ลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 กระบวนการของการปรับเปลี่ยนโอกาสไปสู่แนวคิดใหม่ ๆ ที่สามารถจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลทั่วไปได้ เป็นการนำเอาข้อผิดพลาดมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่องแล้วนำเอานวัตกรรมมาสู่การปฏิบัติ

มณฑาทิพย์ นามนุ (2561, หน้า 55-56) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้กลยุทธ์และกระบวนการในการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วยทักษะต่าง ๆ ดังนี้ 1) ทักษะการสื่อสาร (communication skill) 2) ทักษะการ

บริหารจัดการองค์การ (Skills in Organizational Management) 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ (Critical and creative thinking skill) 4) ทักษะทางเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัล (Technological and digital literacy skills) และ 5) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human relations skill)

ณัฐพล วัฒนาชัยมงคล (2565, หน้า 57-69) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 6 ทักษะที่สำคัญ คือ 1) ทักษะด้านการบริหารองค์การ 2) ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด 3) ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ 5) ทักษะด้านการเป็นผู้นำ และ 5) ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล

ปวีรัตน์ ถาวร และคณะ (2565, หน้า 17-19) ได้กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ทักษะ ดังนี้

1. ทักษะทางด้านการสื่อสาร หมายถึง กระบวนการในการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ได้อย่างเหมาะสม จนทำให้ผู้รับสารได้รับข้อมูลอย่างชัดเจน น่าเชื่อถือ เข้าใจง่าย สามารถสรุปประเด็นได้ชัดเจนถูกต้องชัดเจน มีความรัดกุม จนสามารถถ่ายทอดข่าวสารข้อมูลภายในองค์การและถ่ายทอดข้อมูลไปสู่สาธารณชนได้ สื่อสารได้ทั้งภาษาไทยภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ รวมทั้งสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่ชุมชนและองค์กรภายนอกด้วยวิธีและช่องทางที่หลากหลายโดยอาศัยเทคโนโลยีในการสื่อสาร ได้เป็นอย่างดีด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทักษะทางด้านการบริหารจัดการองค์การ หมายถึง ความสามารถในการบริหารโครงการกิจกรรมและทรัพยากรต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมีการกำหนดเป้าหมายและการวางแผน การจัดการองค์การ การควบคุมและติดตามงาน เพื่อให้การบริหารงานได้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

3. ทักษะทางด้านการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการและทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ สามารถเป็นผู้นำในทุก ๆ ด้าน วิเคราะห์สถานการณ์ หาสาเหตุของปัญหารวมทั้งสามารถตีความ และแปลความหมายข้อมูลที่ซับซ้อนได้ มุ่งความเชี่ยวชาญด้านทักษะและความรู้ทางปัญญาเพื่อการพัฒนา และวิริมสร้างสรรค์ด้านการสื่อสารเปิดรับแง่มุมใหม่ ๆ ที่หลากหลายเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต

4. ทักษะทางด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล หมายถึง การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสาร เผยแพร่ข้อมูล ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมสู่ชุมชน หรือกระบวนการและทักษะทางด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยจากหลากหลาย แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือเพื่อการตัดสินใจ เผยแพร่ข้อมูล ประชาสัมพันธ์กิจกรรมผลงานของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ

5. ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ในการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ มีมนุษยสัมพันธ์สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล รู้จักการยืดหยุ่น เห็นคุณค่าให้เกียรติผู้อื่น สร้างบรรยากาศให้เกิดความเชื่อใจ ยอมรับซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็น เสริมสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันภายในสถานศึกษา ตลอดจนประสานงาน และการให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงานเป็นอย่างดี

วิวรรณ เชื้อจิตร (2566, หน้า 81) กล่าวว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 มี 5 ทักษะที่สำคัญ คือ 1) ทักษะด้านการบริหารองค์การ 2) ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด 3) ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ และ 5) ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล

คามัท (Kamat. 2012, p. 14) กล่าวว่าทักษะการบริหาร (Administration Skills) ประกอบด้วยทักษะดังต่อไปนี้

- 1) ทักษะทางการบริหาร (Administration Skills)
- 2) ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication Skills)
- 3) ความเข้าใจในด้านพฤติกรรม (Understanding Behaviors)
- 4) ภาวะผู้นำ (Leadership)
- 5) การตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Decision Making)
- 6) การบริหารเวลา (Time Management)
- 7) การบริหารความเครียด (Managing Stress)

Weigel (2012 อ้างถึงใน ชัยยนต์ เพาพาน, 2559, p. 306) ได้เขียนบทความเรื่อง Management Skills for the 21st Century: Avis Gaze (2016) เขียนงานเรื่อง Preparing School Leaders: 21st Century Skills 10: National Association of Secondary School Principals (NASSP) (2013) เขียนหนังสือเรื่อง 10 Skills for Successful School Leaders สามารถสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับทักษะยุคใหม่ของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่สอดคล้องกันได้ ดังนี้

- 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ (Critical and creative thinking skill)
- 2) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem solving skills)
- 3) ทักษะการสื่อสาร (communication skill)
- 4) ทักษะทางเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล (Technological and digital literacy skills)
- 5) ทักษะด้านการบริหารองค์การ (Organizational management skill)
- 6) ทักษะการบริหารงานบุคคล (Personal management skills)

- 7) ทักษะทำงานเป็นทีม (Teamwork skills)
- 8) ทักษะด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ (Learning innovation skill)
- 9) ทักษะการกำหนดทิศทางองค์กร (Setting instructional direction skill)
- 10) ทักษะการรับรู้ไว (Sensitivity skill)
- 11) ทักษะการตัดสินใจ (Adjustment skill)
- 12) ทักษะมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results orientation skill)
- 13) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (interpersonal skill)
- 14) ทักษะคุณธรรมจริยธรรม (ethical-moral skills)

ครอว์ฟอร์ด (Crawford. 2013, pp. 8-9) กล่าวถึงทักษะเพื่อความสำเร็จของผู้นำสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ว่า ในปี 2010 ได้มีความเห็นที่สอดคล้องกันของผู้ที่เกี่ยวข้องนโยบายทางการศึกษาว่าคุณภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษาและ Linda Daring - Hammond นักการศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford University) ได้กล่าวว่า "ผู้บริหารที่มีความสามารถไม่ได้มีมาแต่เกิด แต่สามารถพัฒนาขึ้นได้" (High-Performing Principals are not Just Born, but can be Made) ซึ่งต้องอาศัยการฝึกอบรมหรือการพัฒนาในทักษะที่สำคัญ ๆ ดังนี้

1) การคาดหวังสูง (High Expectation) ผู้นำสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์จะมุ่งความสำเร็จของนักเรียนทุกคนและจะใช้ความพยายามเพื่อให้บรรลุผลในความเชื่อนั้น นักเรียนจะถูกท้าทายด้วยหลักสูตรที่มีลักษณะเข้มงวด (Rigorous Curriculum) ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่เพื่อความก้าวหน้า หรือกับรายวิชาที่ไม่คุ้นเคย การมุ่งการศึกษาในระดับวิทยาลัยและการศึกษาต่อเนื่องอย่างจริงจัง

2) การให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมายพื้นฐาน (A Focus on the Fundamentals) สถานศึกษาเป็นแหล่งการเรียนรู้ การเรียนรู้จึงเป็นจุดมุ่งหมายพื้นฐาน เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญยิ่งกว่าสิ่งอื่นใดทุกสิ่งทุกอย่างจึงมุ่งการบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น

3) การแก้ปัญหาแบบร่วมมือ (Talent for Collaborative Problem Solving) ความร่วมมือนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ และความสำเร็จ ผู้นำสถานศึกษาที่ฉลาดจะสร้างความเป็นหุ้นส่วนให้เกิดขึ้นทุกระดับของโรงเรียนเพื่อร่วมมือกันแก้ปัญหาและแสวงหาทางเลือกใหม่ ๆ มาใช้

4. มีจิตมุ่งสร้างสรรค์ (An Inventive Mind) ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีและนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ทั้งในการเรียนรู้ของนักเรียน การพัฒนาหลักสูตร การประเมินผล การงบประมาณและอื่น ๆ จนกล่าวได้ว่าเป็นผู้นำแนวทางในเรื่องเทคโนโลยีและดิจิทัล

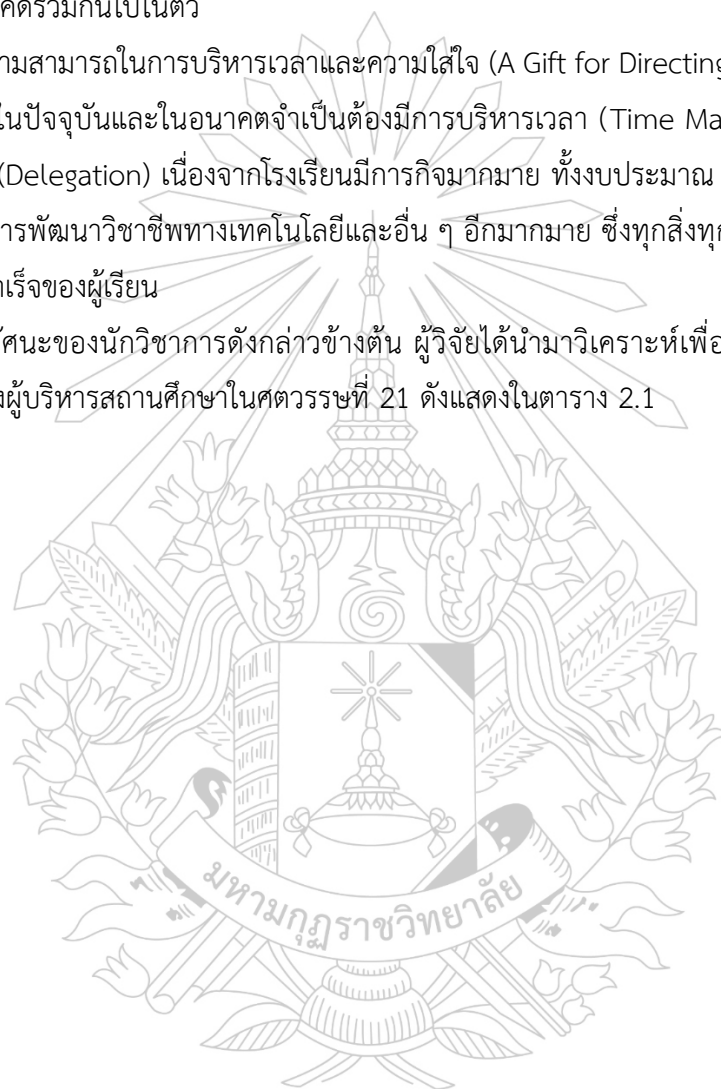
5) ความสามารถในการแปลความข้อมูล (The Ability to Read Data's Story) ผู้นำสถานศึกษาต้องรู้คุณค่าของข้อมูลที่ดีและนำมาใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้

อย่างรวดเร็ว นำสู่การปฏิบัติและประเมิณผลเพื่อวัดผลสำเร็จ ได้เปรียบและเป็นที่ต้องการของทุกองค์กร นักคิดที่เป็นที่ต้องการมากขึ้นทุกวันนี้คือ นักคิดสร้างสรรค์ซึ่งทุกคนสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้

6) ทักษะนักเรียนรู้ยอดหัวหน้านางาน ต้องมีความเป็นนักเรียนรู้ด้วยการเป็นนักเรียนรู้ทำให้ไม่วนเวียนกับความผิดซ้ำซากก้าวสู่ประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้ การเรียนรู้คือการได้ประสบการณ์จากการทำงาน เพิ่มความรู้ เพิ่มทักษะ ดังนั้น การเป็นนักเรียนรู้ก็จะเป็นทั้งนักแก้ปัญหา นักปรับปรุงงาน นักสอนงาน และนักคิดรวมกันไปในตัว

7) ความสามารถในการบริหารเวลาและความใส่ใจ (A Gift for Directing and Attention) ผู้นำสถานศึกษาในปัจจุบันและในอนาคตจำเป็นต้องมีการบริหารเวลา (Time Management) และการมอบอำนาจ (Delegation) เนื่องจากโรงเรียนมีภารกิจมากมาย ทั้งงบประมาณ บุคลากร นักเรียน และครอบครัว การพัฒนาวิชาชีพทางเทคโนโลยีและอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งทุกสิ่งทุกอย่างต้องทำด้วยใจรักเพื่อมุ่งผลสำเร็จของผู้เรียน

จากทัศนะของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นตัวแปรทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ดังแสดงในตาราง 2.1

ตาราง 2.1 การสังเคราะห์ตัวแปรทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ตัวแปรทักษะ	นักวิชาการ									สรุป
	วิวรรณ เชื้อจิตร (2566)	ปวีรัตน์ ภาวิธร และคณะ (2565)	ณัฐพล วัฒนาชัยมงคล (2565)	ไกรศร เสียมทอง (2561)	มนฑาทิพย์ นามน (2561)	พิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2560)	Crawford (2013)	Kamat (2012)	Weigel (2012)	
1. ทักษะด้านเชิงเทคนิค				✓		✓				2
2. ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	7
3. ทักษะด้านความรู้ความเข้าใจ	✓	✓			✓	✓			✓	5
4. ทักษะด้านการนิเทศและการสอน						✓				1
5. ทักษะด้านการบริหารองค์การ	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	8
6. ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	✓	✓	✓		✓			✓	✓	6
7. ทักษะด้านการเป็นผู้นำ			✓					✓		2
8. ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	✓	✓	✓		✓					4
9. ทักษะการทำงานเป็นทีม			✓						✓	2
10. ทักษะด้านการสร้างสรรค์ผลิตนวัตกรรม				✓					✓	2
11. ทักษะด้านการจัดการตนเอง								✓		1
12. ทักษะด้านการจัดการความขัดแย้ง							✓			1
13. ทักษะด้านการวางแผน										0
14. ทักษะด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้										0
15. ทักษะด้านการจัดการอาชีพ										0
16. ทักษะด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว									✓	1
17. ทักษะด้านการประเมินผลงานและการบริหารบุคลากร									✓	1
18. ทักษะด้านสังคมและวัฒนธรรม					✓					1
19. ทักษะด้านการเป็นผู้สร้างหรือผลิตรับผิดชอบเพื่อสื่อได้							✓			1
20. ทักษะด้านการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ							✓	✓	✓	3
21. ทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรม				✓		✓			✓	3

จากตาราง 2.1 ผลการวิเคราะห์ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จากทักษะ และแนวความคิดของนักวิชาการ พบว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มี 21 ตัวแปร เมื่อพิจารณาความถี่ของตัวแปร สรุปได้ว่ามี 5 ตัวแปรที่มีความถี่ระหว่าง 4-8 ความถี่ ได้แก่ 1) ทักษะด้านการบริหารองค์การ 2) ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด และ 5) ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล

ดังนั้น ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ผู้วิจัยจึงได้เลือกตัวแปรออกมาทั้งหมด 5 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะด้านการบริหารองค์การ 2) ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ 3) ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด และ 5) ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล โดยมีรายละเอียดของเนื้อหาต่อไปนี้

1. ทักษะด้านการบริหารองค์การ การที่ผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษาจะนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังเอาไว้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีทักษะด้านการบริหารองค์การ ซึ่งแสดงถึงความความรู้และความสามารถในการจัดการงานในด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงได้นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะด้านการบริหารองค์การไว้ดังนี้

ณัฐพงษ์ ปริขานนทกุล (2563, หน้า 35) กล่าวว่า การบริหารและการปรับตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงโดยปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ให้เกิดความยืดหยุ่นในการทำงาน โดยสามารถหลอมรวมผลสะท้อนของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นผู้นำที่สร้างสรรค์ให้เกิดผลเชิงบวกกับการทำงาน ซึ่งมีความสามารถในการปรับตัวในหน้าที่และจัดแปลงให้เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ เพื่อเปลี่ยนแปลงบรรยากาศของการทำงานความรับผิดชอบส่วนตัว และความยืดหยุ่นในบริบทส่วนตัวทั้งที่ทำงาน และชุมชนกำหนด และบรรลุตามมาตรฐานและเป้าหมายที่สูงขึ้น

ณัฐพล วัฒนาชัยมงคล (2565, หน้า 67) กล่าวว่า ทักษะด้านเทคนิคการบริหารองค์การ (Organizational management skills) คือ กระบวนการการบริหารองค์การ ให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพจากแนวคิดและ ทฤษฎีการบริหาร เรียนรู้และจากประสบการณ์การทำงาน มีความยืดหยุ่นในการทำงาน รับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน ส่งเสริมความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา สามารถกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนทำงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาร่วมกัน มอบหมายงานได้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถและได้กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรและ กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อที่จะก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เป็นการจัดระเบียบกิจกรรมต่าง ๆ มีการบริหารโครงการ กิจกรรมทรัพยากรและสามารถประยุกต์การบริหารให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตตลอดเวลา จัดให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน

การบริหารจัดการ และมอบหมายงานให้บุคลากรปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

วืรรณ เชื้อจิตร (2566, หน้า 83) กล่าวว่า ทักษะด้านการบริหารองค์การ คือ การบริหารสถานศึกษาด้วยเทคนิควิธีและกระบวนการต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรม การวิเคราะห์และรู้จักการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานอย่างชำนาญ เข้าใจในหลักการแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารและสามารถประยุกต์ใช้ตามสถานการณ์ สามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบและเกิดประโยชน์สูงสุด มีมนุษยสัมพันธ์และสามารถปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ให้เกิดความยืดหยุ่นในการทำงานโดยการหลอมรวมผลสะท้อนของงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เดรก และ โรว์ (Drake, T.L. and Roe, W.H. 1986, pp. 33-42) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารสถานศึกษาใน 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความรู้ความคิด เป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จ โดยใช้ความรู้ความคิดและปัญหาซึ่งเกิดจากการเรียนรู้และการศึกษาอาจเป็นการศึกษาจากตำรา เอกสาร วารสาร ผลงานวิจัย การเข้าร่วมประชุมสัมมนา การอภิปรายร่วมกับคนอื่น การเรียนรู้ประสบการณ์ของตนเองและการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น และนำความรู้ที่ได้เหล่านั้นมาพัฒนาความคิด เพื่อค้นหาแนวทางปฏิบัติงานที่ดีกว่าเสมอ

2) ด้านเทคนิค เป็นความสามารถในการทำงานของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเฉพาะซึ่งเกี่ยวกับวิธีการ กระบวนการและเทคนิคต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการวิเคราะห์และรู้จักใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานอย่างชำนาญ

3) ด้านการศึกษาและการสอน เป็นความรู้ ความชำนาญของผู้บริหารในการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นซึ่งจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องเป็นนักวิชาการที่ดี จึงจะบริหารงานในโรงเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา

4) ด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นการสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีและลดความกดดันในการทำงาน โดยอาศัยจากปัจจัยในด้านต่าง ๆ เข้าสนับสนุนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับนับถือ

5) ด้านความคิดรวบยอด เป็นความสามารถในการมองอนาคตโดยใช้ความรู้และประสบการณ์ที่สั่งสมตลอดเวลาและหล่อหลอมเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ที่จะสามารถทำให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ซึ่งสามารถสร้างขึ้นได้โดยเปิดใจให้กว้าง แสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ อ่านและฟังให้มาก เป็นนักวิเคราะห์ รู้จักแยกแยะเหตุผลและสรุปประเด็นได้ถูกต้อง

แคทซ์ (Katz, R.L. 1995, pp. 33-42) ได้กล่าวถึงทักษะการบริหารสถานศึกษาเป็นทักษะที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีทักษะ 3 ด้าน ไว้ดังนี้

1. ด้านเทคนิควิธี (Technical Skills) หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้วิธีการทางเทคนิค และเครื่องมือที่จำเป็น เพื่อผลสำเร็จของงานที่ได้มาจากประสบการณ์ การศึกษาและการฝึกอบรมให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) หมายถึง ความสามารถในการตัดสินใจการทำงานร่วมกับคนอื่น และทำให้คนอื่นให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานได้แก่ การจูงใจคนและการประยุกต์ภาวะผู้นำมาใช้ในการบริหารงาน

3. ด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) หมายถึง ความสามารถในการมององค์การได้อย่างทะลุปรุโปร่งเพื่อทำให้องค์กรมีความสมบูรณ์ โดยส่วนรวมด้วยการทำให้การทำงานของแต่ละบุคคลเหมาะสมกับองค์กร ทักษะด้านความรู้ความสามารถเป็นการยอมรับวัตถุประสงค์ขององค์กรมากกว่าที่จะคำนึงถึงความต้องการของบุคคลโดยบุคคลเพียงหนึ่งเดียวในองค์กร

สรุป ทักษะด้านการบริหารองค์การ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีเทคนิควิธีและกระบวนการในการจัดกิจกรรมการวิเคราะห์ และรู้จักการเลือกใช้เครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา มีความรู้เข้าใจในหลักการแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา สามารถประยุกต์ใช้หลักการแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมสถานการณ์ สามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบและเกิดประโยชน์สูงสุด บริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีมนุษยสัมพันธ์ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบทบาทหน้าที่ ให้ความยืดหยุ่นในการทำงาน และสะท้อนผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ การที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จนั้นจำเป็นต้องมีทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ เพื่อประสานความร่วมมือกับผู้ร่วมงานให้การดำเนินงานเป็นไปโดยความเรียบร้อย ซึ่งได้นำนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ไว้ดังต่อไปนี้

ณัฐพล วัฒนาชัยมงคล (2565, หน้า 61-62) กล่าวว่า ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หมายถึง ความรู้ความสามารถของผู้บริหารในการทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความยืดหยุ่นเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลสร้างความสัมพันธ์อันดีเพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิดความเชื่อถือ เชื่อใจและต้องปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น ให้ความร่วมมือ สร้างแรงจูงใจ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในการทำงาน การแสดงความจริงใจ การมีอารมณ์ขัน การมองโลกในแง่ดี การไม่เอาเปรียบ ปรับปรุงบุคลิกภาพ ใช้ดุลพินิจในการฟัง รับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาส และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารสู่ ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานอื่นได้อย่างสร้างสรรค์

ปวีรัตน์ ถาวร และคณะ (2565, หน้า 17-19) กล่าวว่า ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ในการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ มีมนุษยสัมพันธ์สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล รู้จักการยืดหยุ่น

เห็นคุณค่าให้เกียรติผู้อื่น สร้างบรรยากาศให้เกิดความเชื่อใจ ยอมรับซึ่งกันและกัน รับฟังความคิดเห็น เสริมสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันภายในสถานศึกษา ตลอดจนประสานงาน และการให้คำแนะนำ แก่ผู้ร่วมงานเป็นอย่างดี

วิวรรณ เชื้อจิตร (2566, หน้า 87) กล่าวว่า ทักษะการมีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ทักษะ ในการติดต่อระหว่างบุคคล การประสานงาน การแสดงภาวะผู้นำ การจูงใจ การสร้างขวัญและกำลังใจ ความเข้าใจการทำงานของกลุ่มคน การจูงใจหรือชักจูงให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันทำงาน มีความสามารถในการคิด ตัดสินใจการทำงานร่วมกับคนอื่น สร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีและ ลดความกดดันในการทำงาน โดยอาศัย จากปัจจัยในด้านต่าง ๆ เข้าสนับสนุนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับนับถือ

เดรก และ โรว์ (Drake, T.L. and Roe, W.H. 1986, p. 30) กล่าวว่า ทักษะด้านมนุษย เป็นการสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงานและบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยการทำงานเป็นทีม เพื่อ สร้างบรรยากาศที่ดีและลดความกดดันในการทำงาน โดยอาศัยจากปัจจัยในด้านต่าง ๆ เข้าสนับสนุน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับนับถือ

แคทซ์ (Katz, R.L. 1995, pp. 33-42) ได้กล่าวว่าทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) หมายถึง ความสามารถในการคิดตัดสินใจ การทำงานร่วมกับคนอื่น และทำให้คนอื่นให้ความ ร่วมมือในการปฏิบัติงานได้แก่ การจูงใจคน และการประยุกต์ภาวะผู้นำมาใช้ในการบริหารงาน

สรุป ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการ ติดต่อกันระหว่างบุคคล และการประสานงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี มีการแสดงออกถึงภาวะผู้นำด้วยการ จูงใจ การสร้างขวัญและกำลังใจ มีความเข้าใจการทำงานของกลุ่มคน สามารถจูงใจหรือชักจูงให้ สมาชิกในกลุ่มร่วมกันทำงานได้ มีความสามารถในการคิด และตัดสินใจการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่าง เหมาะสม มีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงาน และบุคคลอื่นที่ เกี่ยวข้องโดยการทำงานเป็นทีม มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่ดีด้วยการลดความกดดันใน การทำงาน โดยอาศัยปัจจัยในด้านต่าง ๆ มาสนับสนุนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับนับถือ

3. ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำคัญอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาควรมี เพื่อทำให้การสื่อสาร การสั่งการ และสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในการดำเนินงานต่าง ๆ จึงได้มี นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล (2563, หน้า 37) กล่าวว่า ทักษะด้านการสื่อสาร และความ ร่วมมือ สรุปได้ว่า ผู้บริหารต้องมีความเข้าใจ การวางแผน การจัดการ การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน การ อำนาจการ การประสานงาน และการสร้างการสื่อสารทางการพูด การเขียนที่มีประสิทธิภาพ การ วิเคราะห์ การเข้าถึง การจัดการ การบูรณาการการประเมิน ทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ให้มี

ประสิทธิผลเชิงปฏิสัมพันธ์ร่วมกับผู้อื่นโดยรอบรู้ในการสร้างประสิทธิภาพจึงหาเวลาที่เหมาะสมในการฟังการพูดในโอกาสต่าง ๆ

ปวีรัตน์ ถาวร และคณะ (2565, หน้า 17-19) กล่าวว่า ทักษะทางการสื่อสาร หมายถึง กระบวนการในการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ ได้อย่างเหมาะสม จนทำให้ผู้รับสารได้รับข้อมูลอย่างชัดเจน น่าเชื่อถือ เข้าใจง่าย สามารถสรุปประเด็นได้ชัดเจนถูกต้องชัดเจน มีความรัดกุม จนสามารถถ่ายทอดข่าวสารข้อมูลภายในองค์กรและถ่ายทอดข้อมูลไปสู่สาธารณะชนได้ สื่อสารได้ทั้งภาษาไทยภาษาอังกฤษและภาษาอื่น ๆ รวมทั้งสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่ชุมชนและองค์กรภายนอกด้วยวิธีและช่องทางที่หลากหลาย โดยอาศัยเทคโนโลยีในการสื่อสารได้เป็นอย่างดีด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ

วิวรรณ เชื้อจิตร (2566, หน้า 85) กล่าวว่า การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ คือ การปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ มีความรู้ความชำนาญ มีความสามารถในการสื่อสารได้อย่างชัดเจน น่าเชื่อถือเข้าใจง่าย ทั้งการพูดการเขียน สามารถสรุปประเด็นได้ชัดเจนถูกต้อง รัดกุม สามารถเจรจาต่อรอง นำเสนอความคิดได้ทั้งระหว่างบุคคล ระดับกลุ่ม และในที่สาธารณะ สามารถเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์กิจกรรม ผลงานไปสู่ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภายนอกได้ทันเวลา และต่อเนื่อง สามารถวิเคราะห์การเข้าถึงการจัดการ การบูรณาการ การประเมิน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างถูก แม่นยำและต้องรวดเร็ว

ฮอยล์ อิงลิช และสตีฟ (Hoyle, English and Steffy. 2005, p. 58) ได้กล่าวว่าการสื่อสารและความร่วมมือของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือทักษะที่ทำให้ประสบความสำเร็จของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 (Skills for Successful 21" Century School Leaders) ประกอบด้วยดังนี้ ทักษะการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน (Skills in Communication and Community Relations) ทักษะในการบริหารจัดการบุคลากร (Skills in Staff Management) ค่านิยมและจริยธรรมของการเป็นผู้นำ (Values and Ethics of Leadership)

โดว์ (Doe, 2015, p. 4) กล่าวว่า การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหาร คือ สามารถสื่อสารได้ อย่างชัดเจน เข้าใจง่าย ทั้งการพูด การเขียน สามารถพูดเปิดประเด็นและสรุปประเด็นได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง รัดกุม สามารถนำเสนอความคิดได้ทั้งระหว่างบุคคลระดับกลุ่ม และในที่สาธารณะได้อย่างชัดเจน

หยาง (Yang, 2016, p. 9) กล่าวว่า ผู้บริหารจะต้องใช้เทคโนโลยีในการติดต่อสื่อสารและจะต้องจัด ให้มีเว็บไซต์เพื่อใช้ในการสื่อสารระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรภายนอก

สรุป ทักษะทางการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติตนสำหรับการบริหารสถานศึกษาได้เหมาะสมและถูกต้อง มีความรู้ ความชำนาญ และความสามารถในการสื่อสารได้อย่างชัดเจน น่าเชื่อถือ และเข้าใจ

ง่าย มีความสามารถสื่อสารทั้งการพูดและการเขียนได้อย่างชัดเจน น่าเชื่อถือเข้าใจง่าย สามารถสรุปประเด็นได้ชัดเจน ถูกต้องและตรงประเด็น มีความสามารถเจรจา ตีอรรถ เสนอความคิด ได้ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและในที่สาธารณะ มีความสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และผลงานให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภายนอกรับรู้ได้ทันเวลา และต่อเนื่อง สามารถวิเคราะห์การเข้าถึงการจัดการ การบูรณาการและการประเมิน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างถูกต้อง แม่นยำและต้องรวดเร็ว

4. ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ควรมีในตัวผู้นำหรือผู้บริหาร ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพของผู้นำทางความคิดสร้างความสำเร็จ และสามารถแก้ไขปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดได้อย่างทันท่วงที จึงได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของทักษะความรู้ความคิดรวบยอดไว้ดังต่อไปนี้

ปวิรัตน์ ถาวร และคณะ (2565, หน้า 17-19) ได้กล่าวถึงถึงทักษะทางการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ หมายถึง กระบวนการและทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์สามารถเป็นผู้นำในทุกๆ ด้าน วิเคราะห์สถานการณ์ หาสาเหตุของปัญหารวมทั้งสามารถตีความ และแปลความหมายข้อมูลที่ซับซ้อนได้ มุ่งความเชี่ยวชาญด้านทักษะและความรู้ทางปัญญา เพื่อการพัฒนา และริเริ่มสร้างสรรค์ด้านการสื่อสาร เปิดรับแง่มุมใหม่ ๆ ที่หลากหลายเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต

วิวรรณ เชื้อจิตร (2566, หน้า 84) กล่าวว่า ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด คือ ความรู้ความสามารถในการคิดนอกกรอบ คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว วิเคราะห์สถานการณ์ หาสาเหตุของปัญหารวมทั้งสามารถตีความและแปลความหมายข้อมูลที่ซับซ้อน สามารถคาดการณ์ล่วงหน้าขององค์กรและมองได้อย่างทะลุปรุ โปร่งเพื่อให้องค์กรมีความสมบูรณ์ ใช้ความรู้ ความคิดและปัญหาซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ สามารถกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ ได้กว้างไกลชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา เป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จ

เดรก และ โรว์ (Drake, T.L. and Roe, W.H. 1986, p. 30) ได้กล่าวถึง แนวความคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารสถานศึกษา ว่าทักษะด้านความรู้ความคิดเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของผู้บริหารในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จ โดยใช้ความรู้ความคิดและปัญหาซึ่งเกิดจากการเรียนรู้และการศึกษา อาจเป็นการศึกษาจากตำรา เอกสาร วารสาร ผลงานวิจัย การเข้าร่วมประชุมสัมมนา การอภิปรายร่วมกับคนอื่น การเรียนรู้ประสบการณ์ของตนเองและการเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น และนำความรู้ที่ได้เหล่านั้นมาพัฒนาความคิดเพื่อค้นหาแนวทางปฏิบัติงานที่ดีกว่าเสมอ

แคทซ์ (Katz, R.L. 1995, pp. 33-42) ได้กล่าวถึง ทักษะการบริหารสถานศึกษา เป็นทักษะที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี เป็นทักษะด้านความรู้ความคิด (Conceptual Skills) เป็น

ความสามารถในการมององค์การได้อย่างทะลุปรุโปร่ง เพื่อให้องค์การมีความสมบูรณ์ โดยส่วนรวม ด้วยการทำให้การทำงานของแต่ละบุคคลเหมาะสมกับองค์กร ทักษะด้านความรู้ความสามารถเป็นการยอมรับวัตถุประสงค์ขององค์กรมากกว่าที่จะคำนึงถึงความต้องการของบุคคลโดยบุคคลเพียงหนึ่งเดียวในองค์กร

สรุป ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการคิดนอกกรอบและคิดอย่างสร้างสรรค์ สามารถคิดวิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วเพื่อหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหา มีความสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าขององค์กร และมองได้อย่างทะลุปรุโปร่งเพื่อให้องค์การมีความสมบูรณ์ มีความสามารถตีความ และแปลความหมายข้อมูลที่ซับซ้อน มีทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ และใช้ความรู้ความคิดและทักษะการแก้ปัญหาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ ที่สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา

5. ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล ในยุคปัจจุบันทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกคนควรมี เพื่อให้การดำเนินงานมีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญทักษะการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลไว้ดังต่อไปนี้

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2555, หน้า 55) กล่าวว่า จากมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ ของผู้บริหารสถานศึกษา มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารสามารถใช้และบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาและการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม ประเมินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงการบริหารจัดการ ส่งเสริมสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา นอกจากนี้ ผู้บริหารมีอาชีพจะต้องสนทนาข้อมูลข่าวสาร และมีสารสนเทศที่ทันสมัย

ณัฐพล วัฒนาชัยมงคล (2565, หน้า 58) กล่าวว่า ทักษะการใช้ดิจิทัล หมายถึง ความรู้ความสามารถของผู้บริหารในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยโดยการนำข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับมาใช้ในการพัฒนางานและผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและโรงเรียนด้านต่าง ๆ ผ่านเว็บไซต์ ไลน์และเฟสบุ๊ก

วิวรรณ เชื้อจิตร (2566, หน้า 87-88) กล่าวว่า ทักษะการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ มีเว็บไซต์ ไลน์ เฟสบุ๊ก โปรแกรมสำเร็จรูป และแอปพลิเคชันที่ใช้ในการจัดการศึกษาต่าง ๆ เพื่อสืบค้นและแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ การจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชานำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน การสอนนำเสนอผลงาน การจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่องสะดวกรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

หยาง (Yang, 2016, p. 34) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารจะต้องใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ โรงเรียนจะต้องติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองและชุมชน จึงจำเป็นจะต้องจัดให้มีเว็บไซต์ในการสื่อสาร และยังสามารถให้ผู้ปกครองเข้าไปตรวจสอบการบ้าน พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน การสอน ของครูและผู้บริหาร ผ่านระบบออนไลน์ได้อีกด้วย

ครอว์ฟอร์ด (Crawford. 2013, pp. 8-9) ได้กล่าวไว้ว่า การเป็นผู้มีจิตมุ่งสร้างสรรค์ (An Inventive Mind) ในการให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีและนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ทั้งในการเรียนรู้ของนักเรียน การพัฒนาหลักสูตร การประเมินผลการทำงานประมาณและอื่น ๆ จนกล่าวได้ว่าเป็นผู้นำแถวหน้าในเรื่องเทคโนโลยี

สรุป ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล หมายถึง การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ สามารถประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน โปรแกรมสำเร็จรูปและสื่อดิจิทัลในการจัดการศึกษา มีความสามารถในการสืบค้นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ร่วมกับครูในการจัดการเรียนการสอน มีความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชานำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงาน การสอนและการนำเสนอผลงานให้มีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และมีความสามารถในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่องสะดวก รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์

2.4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา สถานศึกษาจะดีมีคุณภาพหรือไร้คุณภาพขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการเป็นสำคัญ ในการบริหารงานวิชาการจึงจะต้องมีหลักการและวิธีดำเนินงานด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ พัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติตามที่ต้องการเพื่อนำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไป

2.4.1 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

นักวิชาการได้กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 163) ให้ความหมายว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล (2563, หน้า 43) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง กระบวนการในการดำเนินการบริหารกิจกรรมทุกชนิดภายในสถานศึกษา ให้แก่นักเรียน และบุคลากร

ทางการศึกษาเพื่อให้เป็นคนเก่ง คนดี มีความรู้ความสามารถ และให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563, หน้า 55) ที่กล่าวถึงความหมาย การบริหารวิชาการว่า หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดโดยผ่านกระบวนการแสวงหาความรู้ การสอน การวิจัย การประชุม การปฏิบัติงานวิชาชีพ การเผยแพร่ข้อมูลสิ่งพิมพ์สู่สาธารณะ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ ที่สถานศึกษากำหนดไว้

ณพรพรชัย ชัยพรม (2565, หน้า 16) กล่าวว่า การบริหารวิชาการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน โดยผ่านกระบวนการแสวงหา ความรู้ การวิจัย การประชุม เริ่มตั้งแต่กำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินงาน ร่วมกัน การปรับปรุง การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพ ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตร โดยที่ผู้เรียนจะต้องได้รับประโยชน์สูงสุด และการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญกว่างานบริหารอื่น ๆ ในโรงเรียน

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2565, หน้า 44) ซึ่งกล่าวว่าการบริหารวิชาการว่า คือ การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ทั้งในด้านการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผล

ชนมพรพรชัย เทียมดวงแข (2566, หน้า 18) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การวางแผน การดำเนินงานรวมถึงกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียน

ลี และแวนฮอร์น (Lee, M., and Vanhom, James C. 1983, p. 6) ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการหมายถึงกระบวนการวางแผนด้านต่าง ๆ โดยการหาวิธีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการบริหารสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2.4.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) กล่าวว่า งานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา ซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียนคณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดหนดแนวทาง ปฏิบัติการประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งานวิชาการของโรงเรียนประกอบด้วยงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งโรงเรียนจะต้องสร้างหลักสูตรของ

ตนเองเรียกว่าหลักสูตรสถานศึกษา ดังนั้นครูจะต้องทำหน้าที่ในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรการนำหลักสูตรไปใช้การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งงานวิชาการเป็นภารกิจหลักที่ครูจะต้องปฏิบัติ คุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

จิตรวรรณ เอกพันธ์ (2562, หน้า 19) ได้กล่าวว่า การบริหารวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารวิชาการเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนโดยตรงทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา รวมไปถึงคุณธรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกด้านนอกจากนี้การบริหารวิชาการยังเป็นเครื่องมือที่สื่อถึงเป้าหมาย มาตรฐานการดำเนินงาน และคุณภาพของสถานศึกษา

สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย (2562, หน้า 3) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจ ของสถานศึกษา เป็นงานที่จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 เป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนและกระบวนการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน บทบาทสำคัญของสถานศึกษา ต้องยึดหลักตอบสนองต่อผู้เรียน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการเรียนการสอนต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เหมาะสมกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน มุ่งเน้นประเมินพัฒนาการของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ การเข้าร่วมกิจกรรม วัดผลและประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายเหมาะสมกับระดับและรูปแบบการจัดการศึกษา

ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล (2563, หน้า 45) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาเป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถแสวงหาความรู้ก้าวหน้าทันโลกสามารถร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข การที่สถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้บรรลุตามเจตนารมณ์ที่กำหนดได้นั้น สถานศึกษาต้องสามารถจัดการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ

ณพรพรรณ ชัยพรหม (2565, หน้า 18) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการถือเป็นหลักสำคัญของการบริหารสถานศึกษาที่ครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบ เป็นงานที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทางด้านสติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับการดำเนินการด้านวิชาการ นอกจากนี้การบริหารงานวิชาการยังเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารในสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร

ชนมพรรษ เทียมดวงแข (2566, หน้า 19) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นหัวใจหลักในการจัดการศึกษาทุกระดับ ซึ่งบุคลากรต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกในการดำเนินการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียนถือเป็นผู้ควบคุม สั่งการและกำกับสนับสนุนการปฏิบัติงานของครู

และบุคลากรซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติการ เพื่อให้งานวิชาการดำเนินงานได้อย่างบรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของสถานศึกษา

เอ็ดวาร์ด และคณะ (Edward W. And others, 1971, อ้างถึงใน ปริญญาพร ตั้งคุณานันต์, 2563, หน้า 57) ได้ศึกษาและจัดลำดับความสำคัญของงานวิชาการไว้เป็นอันดับแรกของงานในความรับผิดชอบของผู้บริหาร ดังนี้

งานวิชาการ	ร้อยละ 40
งานบริหารบุคคล	ร้อยละ 20
งานบริหารกิจการนักเรียน	ร้อยละ 20
งานบริหารการเงิน	ร้อยละ 5
งานบริหารอาคารสถานที่	ร้อยละ 5
งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน	ร้อยละ 5

สรุปได้ว่า งานวิชาการเป็นหัวใจหลักในการจัดการศึกษาทุกระดับ ซึ่งบุคลากรต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกในการดำเนินงานการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียนถือเป็นผู้ควบคุม สั่งการและกำกับสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรซึ่งเป็นหน่วยงานปฏิบัติการ

2.4.2 หลักการบริหารงานวิชาการ

ในการบริหารงานวิชาการจะต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการบริหาร ดังนั้นในหลักการเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีข้อความชัดเจนในเรื่องต่าง ๆ โดยได้มีนักวิชาการได้อธิบายถึงความสำคัญไว้ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (2553, หน้า 3-5) ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาของประเทศไทย โดยปรากฏอยู่ในหมวดและมาตราต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นหลักในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้ดังนี้ มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) การพัฒนา สาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และในมาตรา 9 การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ 1) มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลาย ในการปฏิบัติ 2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา 4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาและการพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา 6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว

ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2543, หน้า 12-15) ได้กล่าวถึง กระบวนการบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาส่วนใหญ่จะใช้วงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบประเมินผล (Check) และการปรับปรุง/นำไปใช้ (Action) ผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในฐานะของแกนนำที่จะทำให้กระบวนการบริหารนี้ ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขั้นตอน PDCA มีดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Plan) ผู้บริหารเป็นผู้ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ทราบความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและชุมชนที่มีต่อสถานศึกษาและศึกษามาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งศึกษาถึงศักยภาพของสถานศึกษาก่อนที่จะร่วมกันกำหนดเป็นวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา จากนั้นร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายและกำหนดเป็นภารกิจของสถานศึกษา แล้วจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของสถานศึกษาในระยะยาว คือ ธรรมนูญสถานศึกษา หรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาระยะสั้น คือ แผนปฏิบัติการประจำปี โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ลงนามและรับรองแผนการดำเนินการที่ร่วมกันกำหนดขึ้น

2. ขั้นปฏิบัติตามแผน (Do) ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่บริหารจัดการ ส่งเสริมสนับสนุน ควบคุม กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษาแนะนำและอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนและรับผิดชอบแผนงานและโครงการให้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในบางแผนงาน/โครงการผู้บริหารจำเป็นจะต้องดำเนินการเองถ้าเป็นโครงการ/แผนงานเกี่ยวกับด้านบริหารและด้านบุคลากร

3. ขั้นตรวจสอบและประเมินผล (Check) เมื่อบุคลากรภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการได้ดำเนินกิจกรรมตามแผนแล้ว ให้ผู้บริหารเป็นผู้คอยตรวจสอบติดตามตลอดเวลา ตั้งแต่เริ่มโครงการ ระหว่างโครงการและสิ้นสุดโครงการ หรือให้ผู้แทนเป็นผู้ตรวจสอบการประเมินตนเองของบุคลากรที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม/โครงการ โดยผู้บริหารมีบทบาทเป็นแกนนำสำคัญตั้งแต่การกำหนดบทบาทหน้าที่และผู้รับผิดชอบ การกำหนดกรอบการประเมินตนเอง การสร้างเครื่องมือในการประเมิน การดำเนินการประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการเขียนรายงานการประเมินตนเอง โดยผู้บริหารอาจจะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อเขียนรายงานการประเมินตนเองด้วยก็ได้

4. ขั้นปรับปรุง/การนำไปใช้ (Action) เมื่อสถานศึกษาได้ประเมินตนเองแล้วผู้บริหารจะต้องนำผลการประเมินตนเองไปใช้ในการวางแผน/กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพในปี

การศึกษาต่อไป หรือนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแผนงาน/โครงการในปีการศึกษานั้นให้ประสบความสำเร็จต่อไป การบริหารงานวิชาการจะมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ ถึงแม้ว่าจะมีผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการทำงานด้านนี้อยู่แล้วก็ไม่ใช่ว่าผู้บริหารจะวางมือโดยสิ้นเชิง ในทางกลับกันผู้บริหารโรงเรียนควรเป็นผู้มีความตื่นตัวในการบริหารงานวิชาการต้องมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องงานวิชาการ ตลอดจนเข้าใจความสำคัญ วัตถุประสงค์ ขอบข่ายและกระบวนการบริหารงาน วิชาการ ทั้งนี้เพื่อเป็นผู้นำให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ตามที่ ทราบแล้วว่าการบริหารงานอะไรก็ตามจะประกอบด้วยกลุ่มบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงานให้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยการใช้ทรัพยากรและกระบวนการที่เหมาะสม กระบวนการ บริหารงานวิชาการที่เหมาะสมสำหรับงานบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

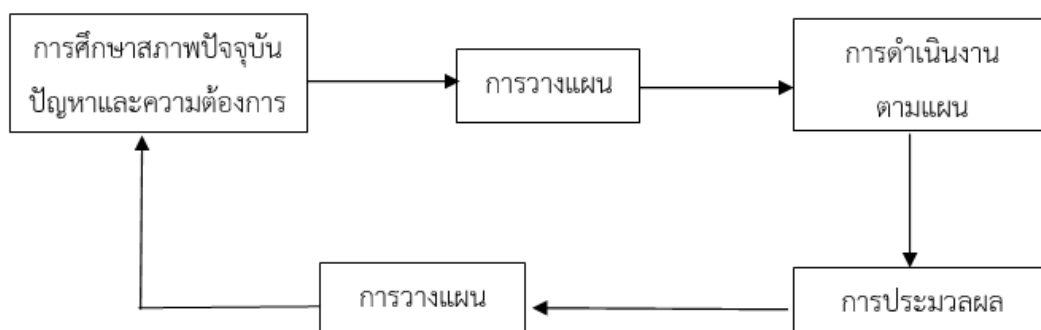
ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานตามแผน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล

จากขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นนำเสนอเป็นภาพประกอบได้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ

2543)

ภาพ 2.1 กระบวนการบริหารงานวิชาการ

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563, หน้า 62) ได้สรุปหลักการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ไว้ดังนี้ 1) บริหารงานวิชาการในสถานศึกษาแบบกระจายอำนาจ ยึดหยุ่นและให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน 2) จัดการเรียนรู้โดยยึดแนวคิดการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) พัฒนาหลักสูตร สารและวิธีการจัดการเรียนรู้ให้หลากหลายเหมาะสมกับศักยภาพและทุกช่วงวัยของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) สนับสนุน

ให้ผู้สอนใช้สื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการวิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

ณพระขรรค์ชัยพรหม (2565, หน้า 20) กล่าวว่า บริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาต้องเน้นการกระจายอำนาจและยืดหยุ่น จัดให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน โดยจัดการเรียนรู้ให้หลากหลายเหมาะสมกับศักยภาพและทุกช่วงวัยของผู้เรียน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นอกจากนี้ต้องยึดหลักธรรมาภิบาล คือหลักความคุ้มค่าและหลักนิติธรรม

ชนมพรพรข เทียมดวงแข (2566, หน้า 23) กล่าวว่า กระบวนการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด การติดตามประเมินผลและการนำผลการประเมินมาแก้ไขปรับปรุงเป็นระบบ การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ซึ่งทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน

สรุป หลักการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ได้แก่ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษาแบบกระจายอำนาจ ยืดหยุ่นและให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน จัดการเรียนรู้โดยยึดแนวทางการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาหลักสูตร สาระและวิธีการจัดการเรียนรู้ให้หลากหลายเหมาะสมกับศักยภาพและทุกช่วงวัยของผู้เรียน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และสนับสนุนให้ผู้สอนใช้สื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและการวิจัย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2.4.3 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในขอบข่ายการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน ได้มีนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษากำหนดขอบข่ายของการบริหารวิชาการ ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) กำหนดขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียนไว้ 12 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนการเรียนรู้
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวทางการศึกษา

9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 41) ยังได้จัดทำมือการบริหารโรงเรียน“ในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล” ขึ้น โดยกำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการออกเป็น 17 ด้าน เพื่อให้สถานศึกษามีความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนา และใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

เบญจภรณ์ รัษฎระนา (2560, หน้า 97-105) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายของงานวิชาการประกอบไปด้วย 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร 2) ความเป็นครุมืออาชีพ 3) หลักสูตรสถานศึกษา 4) การนิเทศภายใน และ 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

กษิณฺณ มีพรหม (2562, หน้า 44) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายของงานวิชาการประกอบไปด้วย

1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน และ 3) การวัดและประเมินผล

พันทา สวัสดิ์ (2564, บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการ

ในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1) ด้านการพัฒนาครู 2) ด้านการนิเทศ 3) ด้านการพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย 4) ด้านการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ และ 5) ด้านการพัฒนาหลักสูตรออนไลน์

พระอนันต์ ธมมวิริโย (2564, บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของการบริหารงาน

วิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านกระบวนการเรียนการสอน 2) ด้านหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และ 4) ด้านการวัดผลประเมินผล

ณพรพรรณ ชัยพรหม (2565, หน้า 21) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการของ

สถานศึกษามีขอบข่ายที่กว้างขวางครอบคลุมกิจกรรม การจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การบริหารบุคคลทางด้านวิชาการ การนิเทศการศึกษา ที่ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียนผ่านการดำเนินการทางด้านวิชาการ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และสามารถบรรลุถึงจุดหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

ชนมพรพร เทียมดวงแข (2566, หน้า 23) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการของ

สถานศึกษามีขอบข่ายดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
3. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
4. การวัดผล ประเมินผล
5. การนิเทศการศึกษา
6. การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มิลเลอร์ (Miller, 1995 อ้างถึงใน สรวุฑ แซ่มซ้าย, 2562, หน้า 23)) กล่าวว่า

ขอบข่ายงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การจัดหลักสูตรการสอน 2) การปฏิบัติตามหลักสูตร 3) การติดตามการเรียนการสอน 4) การจัดบริการการสอน

เซอร์จิโอวานนี และคณะ (Sergiovanni and others, 1980 อ้างถึงใน อานนท์ ธิติ

คุณากร, 2562, หน้า 49) กล่าวถึงงานของการบริหารวิชาการ ว่าประกอบด้วย 1) การกำหนดปรัชญาและจุดหมาย 2) การจัดโครงสร้างโปรแกรมการเรียนการสอน 3) การประเมินผล

จัดการเรียนรู้ 4) การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ 5) การจัดหาสิ่งสนับสนุนและวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้

จากทัศนะของนักวิชาการเกี่ยวกับขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นองค์ประกอบขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา ดังแสดงในตาราง 2.2

ตาราง 2.2 การสังเคราะห์องค์ประกอบขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา

องค์ประกอบ นักวิชาการ/รางวัล											สรุป
	ชนมพรรษา เพียมดวงแข (2566)	ณพพรกรณ ชัยพรหม (2565)	พระอนันต์ ธมมวิริโย (2564)	พันทา สวัสดิ์ (2563)	กชัญญ์ มีพรหม (2562)	เบญจภรณ์ รัญระนา (2560)	กระหวางศึกษาธิการ (2550)	สพจ. (2556)	มิลเลอร์ (Miller) (2562)	เซอร์จิโอวานนี และคณะ (2562)	
1. การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น								✓			1
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ								✓		✓	2
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓	8
4. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		9
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	✓	✓					✓	✓	✓		5
6. การวัดผล และประเมินผล	✓	✓	✓		✓		✓	✓		✓	7
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา						✓	✓	✓			3
8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้							✓	✓			2
9. การนิเทศการศึกษา	✓	✓		✓		✓	✓	✓			6
10. การแนะแนว							✓	✓			2
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา							✓	✓			2
12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ							✓	✓			2
13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น							✓	✓			2
14. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร							✓	✓			2

ตาราง 2.2 การสังเคราะห์องค์ประกอบขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา (ต่อ)

นักวิชาการ/รางวัล	ช.น.พรพรช. เทียมดวงแข (2566)	ณ.พรพรช.กรณ. ชัยพรหม (2565)	พระอเนกต์ ธรรมวิริโย (2564)	พันทา สวัสดิ์ (2563)	กษิณณ์ มีพรหม (2562)	เบญจวรรณ รัตนธนา (2560)	กระทรวงศึกษาธิการ (2550)	สพจ. (2556)	มิลเลอร์ (Miller) (2562)	เซอร์จิอานนี และคณะ (2562)	สรุป
หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา											0
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา								✓			1
16. การคัดเลือกหนังสือแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา		✓						✓			2
17. การพัฒนา และใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	✓			✓			✓	✓		✓	6

จากตาราง 2.2 ผลการวิเคราะห์ขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาจากทักษะและแนวความคิดของนักวิชาการ พบว่าขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา มี 17 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาความถี่ขององค์ประกอบ สรุปได้ว่ามี 5 ตัวแปรที่มีความถี่ระหว่าง 6-9 ความถี่ คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การวัดผลและประเมินผล 4) การนิเทศการศึกษา และ 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี

ดังนั้น ขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ผู้วิจัยจึงได้เลือกตัวแปรออกมาทั้งหมด 5 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล 4) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี โดยมีรายละเอียดของเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ปัทมพร พงษ์เพชร (2561, หน้า 34) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของ

สถานศึกษา โดยการวิเคราะห์และประเมินสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย บุคลากร เนื้อหาสาระเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ การนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศการใช้หลักสูตร การติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร ส่งเสริมให้ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน นิเทศการเรียน การสอนของครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล (2563, หน้า 74) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เป็นการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้น หรือเป็นการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ โดยการรวม องค์ความรู้ที่หลากหลาย อีกทั้งเป็นกระบวนการของการตัดสินใจหลายขั้นตอน และหาทางเลือก ทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมตามบริบทของแต่ละสถานศึกษา ตลอดจนเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทาง สังคมทั้งปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เกิดความเชื่อมั่นในการ จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น

ชนิษฐา วรวัตร (2565, หน้า 25) ได้ให้ความหมายว่าการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา หมายถึง การปรับปรุงหลักสูตรเดิมที่มีอยู่ให้ดียิ่งขึ้น หรือเป็นการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่โดยไม่มี หลักสูตรเดิมเป็นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเรียนการสอนไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีความ เหมาะสมกับผู้เรียนและสถานศึกษา โดยผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

ญาณิภรณ์ ศรีชมภู (2566, หน้า 34) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ วิจัย จัดทำหลักสูตร สถานศึกษาให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลงของสังคม มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มี ความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มี ความรู้คุณธรรมจริยธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข จัดรายวิชาพื้นฐานและวิชา เพิ่มเติมต่าง ๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ มีการ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อ พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง

สรุป ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตร แกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรของสถานศึกษา วางแผนดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรของ สถานศึกษาอย่างเป็นระบบ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและ ท้องถิ่น มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา มีระบบการนิเทศ กำกับติดตามการ ทดลองใช้หลักสูตรของสถานศึกษา และนำสรุปผลและปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษามาใช้พัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษาใหม่

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) กำหนด แนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้

และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่พึงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือ กับบิดามารดาและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
7. ศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้า เพื่อเป็นผู้นำการจัดการกระบวนการเรียนรู้เป็นต้นแบบให้สถานศึกษาอื่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 667) กล่าวถึง การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริมให้ครูได้จัดกระบวนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงามและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ และการมาภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม การจัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันหรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล (2563, หน้า 82) กล่าวว่า การจัดกระบวนการระบบการเรียนการสอน โดยการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายของครู เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายสถานศึกษา มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กำหนดเวลาเรียนและกิจกรรมพัฒนาเรียน และแนะนำวิธีการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ได้ประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และการส่งเสริมสนับสนุนให้ครูอาจารย์จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความถนัด ความสามารถทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ญาณิภรณ์ ศรีชมภู (2566, หน้า 34) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การกำหนดกิจกรรมด้านการเรียนและการสอน โดยจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้สื่อการสอนแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มีการวัดประเมินผล และส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียน

สรุป ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สถานศึกษามีการวางแผนและดำเนินงานจัดการเรียนการสอน มีการคัดเลือกตำราเรียนของผู้เรียน มีการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน มีระบบกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอน กำกับติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ และให้ครูนำผลการกำกับติดตามมาปรับปรุงการเรียนการสอน

3. ด้านการวัดผลและประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, หน้า 66-67) ได้ให้ความหมายของการวัดผลและประเมินผล ว่าการวัด (measurement) หมายถึง การกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน การจะได้มาซึ่งตัวเลขนั้นอาจต้องใช้เครื่องมือวัด เพื่อให้ได้ตัวเลขที่สามารถแทนคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการวัดการประเมิน (assessment) หมายถึง กระบวนการเก็บข้อมูล ตรวจสอบ ตีความ บันทึก และใช้ข้อมูล

เรืองฤทธิ์ อรรคชัย (2563, หน้า 31-32) การวัดผลและการประเมินผล หมายถึง การกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินความสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติและผลงาน จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียน จากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

ขนิษฐา วรวัตร (2565, หน้า 25) ได้ให้ความหมาย การวัดผล ประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าตัวเลขหรือสัญลักษณ์ให้กับสิ่งที่ถูกวัดตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือเปรียบเทียบกับข้อมูลอื่น ๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ญาณิภรณ์ ศรีชมภู (2566, หน้า 36) กล่าวว่า การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง กำหนด ระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตร สถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย ระดับประเทศจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตาม ระเบียบการวัดและประเมินผลของ สถานศึกษาจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการ อ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

ยุพา พรหมแย้ม (2566, หน้า 52) กล่าวว่า การบริหารการประเมินผลการเรียน คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ เพื่อจะได้พิจารณาเตรียมการขั้นตอนต่อไปเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการและเครื่องมือ ตลอดจนจัดให้มีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ และกำหนดวิธีการและระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน รวมถึงการควบคุมดูแล ส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนตามวิธีการและเครื่องมือที่ได้กำหนดไว้ และจัดทำหลักฐานการศึกษาตามแบบที่กำหนด

สรุป ด้านการวัดผลและประเมินผล หมายถึง สถานศึกษามีการสร้างระเบียบแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียน มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน มีการประเมินผลการสอนอย่างเป็นกัลยาณมิตร นำผลการประเมินการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน และนำผลการประเมินการเรียนการสอนมาแจ้งผู้ปกครองนักเรียนทราบ

4. ด้านการนิเทศการศึกษา ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้อย่างกว้าง ๆ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้กำหนดแนวทางสำหรับผู้บริหารในการปฏิบัติในการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้อง ให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผล การนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่าได้ปฏิบัติถูกต้องก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

2. จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่อง เป็นระบบและกระบวนการ

3. จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล (2563, หน้า 82) การนิเทศการสอน หมายถึง การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำช่วยเหลือบุคลากรทางการศึกษา และการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูผู้สอนให้มีการปรับปรุงพัฒนาตัวครูและนักเรียน ตลอดจนกระบวนการและกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน สภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ตลอดจนร่วมมือกันในการพัฒนาด้านการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพ

เรืองฤทธิ์ อรรถชัย (2563, หน้า 33) การนิเทศการศึกษา หมายถึง การจัดระบบการนิเทศงาน วิชาการการเรียนการสอนในสถานศึกษาดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบ หลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบและการนิเทศการศึกษาใน สถานศึกษาติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงาน วิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ ระบบนิเทศ การศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศภายในเขตพื้นที่การศึกษา

ลักษณะประภา สุวรรณสมบัติ (2565, หน้า 50) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการบริหารจัดการศึกษา เพื่อชี้แนะ ปรับปรุง และร่วมมือกับคุณครูในจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยมีการสร้างความตระหนักให้กับคุณครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจ และมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศการศึกษา รวมถึงติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

สรุป ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน ให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน มีการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบ มีการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู นำผลการปฏิบัติงานของครูเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับทราบ และนำผลการนิเทศมาใช้ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน

5. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดองค์ความรู้กับผู้เรียน ผู้สอนควรนำเทคโนโลยีที่มีความทันสมัย มาใช้ประกอบการเรียนการสอน สร้างความสนใจให้กับผู้เรียน และบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งเมื่อนักวิชาการได้กล่าวถึงการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 25) ได้กำหนดว่า สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้ง สื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อ ควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

ปัทมพร พงษ์เพชร (2561, หน้า 37-38) กล่าวว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี หมายถึง การศึกษาสำรวจ วิเคราะห์สภาพปัญหา การจัดการ เลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมด้านการเรียนการสอนที่ทันสมัย ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษา ผู้ปกครอง องค์กรในท้องถิ่น หน่วยงานสถาบันอื่นในการผลิต จัดหาและการแลกเปลี่ยนการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและพัฒนาวิชาชีพครูให้มีประสิทธิภาพ

อัครินทร์ แก่นจันทร์ (2562, หน้า 56) กล่าวว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี หมายถึง การจัดหา จัดทำสร้าง และพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา และประเมินผลการสร้างและ พัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาขึ้น

ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล (2563, หน้า 82) กล่าวว่า การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน ช่วยให้การบวนการสอนของครูอาจารย์ บรรลุผลได้อย่างง่าย โดยการผลิตและพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน เพียงพอให้ครูอาจารย์สามารถนำไปใช้และเลือกใช้ได้ตามความถนัดและเหมาะสม เกิดการเรียนรู้ที่ง่ายขึ้น ดังนั้นสื่อควรเน้นตั้งแต่เริ่มจัดทำ จัดหา จากท้องถิ่นจนถึงการพัฒนาต่อยอด ให้มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน

สรุป ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ นำแอปพลิเคชัน โปรแกรมสำเร็จรูป และสื่อดิจิทัล มาใช้ในการจัดการศึกษา มีระบบสืบค้นข้อมูลเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ให้กับครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอน มีการส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน การสอน และการนำเสนอผลงานให้มีประสิทธิภาพ มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่ องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง สะดวก รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์

2.5. การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ

ในปัจจุบันการพัฒนาองค์กรเพื่อให้สามารถดำเนินงานหรือขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความสามารถในการแข่งขันกับองค์กรอื่น ๆ เป็นที่ยอมรับ สามารถรักษาความสำเร็จให้เกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืน และสามารถเป็นต้นแบบให้กับองค์กรอื่น ๆ จนสามารถเรียกได้ว่าองค์กรที่มีความเป็นเลิศ ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงแนวคิดเพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศไว้ ดังนี้

2.5.1 ความหมายของความเป็นเลิศ

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2546, หน้า 60) กล่าวว่า องค์กรที่เป็นเลิศ หมายถึง องค์กรที่มีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (Performance excellence) ซึ่งหมายถึง แนวทางการจัดการอย่างบูรณาการ ซึ่งทำให้เกิดการเพิ่มคุณค่าให้กับลูกค้าอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จทางธุรกิจ การปรับปรุงประสิทธิภาพและความสามารถขององค์กรและการเรียนรู้ขององค์กรและของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ยังหมายถึงองค์กรที่ได้รับรางวัลคุณภาพที่มีเกณฑ์เป็นที่ยอมรับเป็นสากล อาทิ รางวัลคุณภาพแห่งชาติชื่อ MBNQA (Malcolm Baldrige National Quality Award) ในประเทศสหรัฐอเมริกา รางวัลคุณภาพแห่งชาติชื่อ SQA (Singapore Quality Award) ในสิงคโปร์และรางวัลคุณภาพแห่งชาติชื่อ TQA (Thailand Quality Award) ในประเทศไทย

กันตวุฒิ การดี (2565, หน้า 88) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเป็นการให้ความสำคัญกับความมีประสิทธิภาพในการทำงาน โดยยึดหลักการทำงานโดยความร่วมมือกันทุกฝ่ายและคำนึงถึงการแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน โดยมีการวางแผนดำเนินการแก้ปัญหาตรวจสอบผลการแก้ปัญหา เพื่อให้ผลการทำงานประสบความสำเร็จอย่างสูงสุด

วิวรรณ เชื้อจิตร (2566, หน้า 13) กล่าวว่า ความเป็นเลิศ คือ การดำเนินงานที่มีคุณภาพสูง มีสมรรถนะในการบริหารจัดการมีศักยภาพในการดำเนินงานจนประสบผลสำเร็จอย่างดียเยี่ยม ทำให้ผลผลิตขององค์กรมีคุณภาพและมาตรฐานจนสามารถตอบสนองความต้องการและมีความพึงพอใจของผู้รับบริการ อีกทั้งยังสามารถเป็นแบบอย่างให้กับบุคคลอื่นหรือองค์กรอื่น ๆ อีกต่อไป

เว็บสเตอร์ (Webster, 1981, p. 636) ได้ให้ความหมายของคำว่าความเป็นเลิศไว้ 3 แนวทาง คือ แนวทางแรก หมายถึง ความเป็นเลิศในด้านคุณภาพ เช่น มีคุณภาพดีมีระดับของความเด่นชัด แนวทางที่สอง หมายถึง คุณภาพที่เป็นเลิศหรือมีคุณค่า แนวทางที่สาม หมายถึง ความเด่นชัดหรือคุณภาพที่มีคุณค่าการแสดงถึงระดับคุณภาพที่สูงหรือสูงที่สุด

คอนราต และแบล็คเบิร์น (Conrad & Blackbum, 1985, pp. 279-295) เสนอว่า ความเป็นเลิศและคุณภาพใช้แทนกันได้ ทั้งสองคำต่างคำนึงถึงมิติของรูปแบบโดยไม่เพียงแต่คำนึงถึง

ผลสำเร็จอันน่าชื่นชม แต่คำนึงถึงคุณลักษณะซึ่งทำให้เกิดผลสำเร็จด้วยทั้งคุณภาพและความเป็นเลิศต่างมีความหมายถึงคุณลักษณะที่มีมาตรฐานสูงและตั้งใจจะให้เกิดผลสัมฤทธิ์ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานนั้น ทั้งคุณภาพและความเป็นเลิศต่างหมายถึงคุณลักษณะที่มีมาตรฐานสูงและตั้งใจที่จะให้เกิดผลสัมฤทธิ์ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานนั้น ในวงการอุดมศึกษา จะใช้ความเป็นเลิศในกรณีเสมอภาคนิยม (Equalization term) ส่วนคุณภาพจะใช้อิชนิยม (Elitism) และความเป็นเลิศจะใช้กับการกระทำของปัจเจกบุคคล ในขณะที่คุณภาพมักใช้กับองค์กรหรือโครงการต่าง ๆ ดังนั้น ความเป็นเลิศหมายถึง สถานะลักษณะหรือสภาพที่ดีมาก ยอดเยี่ยมพิเศษ มีคุณภาพสูง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลควรแก่การยกย่องสรรเสริญ

คอลลินส์ (Collins, 2001, p. 5) ให้ความหมายของคำว่า องค์กรแห่งความเป็นเลิศใน ความหมายของการเป็นเลิศที่มากกว่าระดับดี (Good) ไปสู่ความดีเลิศ (Excellence) คือ องค์กรที่มี ผลการตอบแทนสูง จากการลงทุนหรือเป็นองค์กรที่ประสบผลสำเร็จติดต่อกันเป็นระยะเวลาที่ ยาวนานอย่างน้อย 15 ปี

สรุปได้ว่า ความเป็นเลิศ (Excellent) หมายถึง สถานะลักษณะหรือสภาพที่ดีมาก ยอดเยี่ยมพิเศษ มีคุณภาพสูง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลควรแก่การยกย่องสรรเสริญ

2.5.2 ความเป็นเลิศทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557, หน้า 3-4) ให้ความหมายว่า สถานศึกษาที่จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสิ่งสำคัญที่บ่งบอกได้อย่างชัดเจนหลายประการ ได้แก่ มีการกำหนดภารกิจของสถานศึกษาที่ชัดเจน มีการกำกับติดตามงานสม่ำเสมอ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชนมีความใกล้ชิดและไว้วางใจกัน มีการตั้งความหวังของผลสำเร็จไว้สูง มีความเป็นผู้นำด้านการจัดการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ ทั้งครูและผู้บริหารมีการสร้างโอกาสในการเรียนรู้และใช้เวลาผู้เรียนในการทำงานงานกลุ่มมากขึ้น จัดสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นอย่างมีระเบียบสะอาดและปลอดภัย มีการจัดหลักสูตรที่ชัดเจนสอดคล้องกับเป้าหมาย ใช้กลวิธีการประเมินที่หลากหลาย จัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจกระตือรือร้นในการที่จะเรียนรู้ จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ จัดสิ่งที่จะเป็นอุปสรรคสำหรับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน พัฒนางานอยู่บนพื้นฐานของการวิจัย ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างเต็มที่และวางแผนงานอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อวิเคราะห์ลักษณะหรือกิจกรรมต่าง ๆ แล้วสามารถจัดแบ่งปัจจัยที่สะท้อนคุณภาพการศึกษาได้เป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน
2. ด้านการจัดการศึกษา (มองที่ครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครอง ชุมชน)

3. ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (มองที่การร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาและชุมชน)
4. ด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา (มองที่เป้าหมายวิสัยทัศน์ ปรัชญาและอุดมการณ์ของสถานศึกษา)
5. ด้านมาตรการส่งเสริม (มองที่การดำเนินงานเพื่อตอบสนองนโยบายตามอุดมการณ์ของสถานศึกษา และนโยบายของรัฐในขณะปัจจุบัน)

กัณฑ์ การดี (2565, หน้า 94) กล่าวว่า ความเป็นเลิศด้านการศึกษาจึงหมายถึง คุณลักษณะที่มีระดับมาตรฐานสูงสุดทางด้านการวิชาการของสถาบันที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของการรับรองวิทยฐานะแล้ว ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการดำเนินงานตามภาระรับผิดชอบทางด้านการบริหารการพัฒนาบุคลากร อัน ได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา ในการถ่ายทอดความรู้ตามหลักสูตร การวัดและประเมินผล ตลอดจนการผลิตผลงานทางวิชาการ มีความสามารถในการดำเนินงานด้านกระบวนการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล พร้อมทั้งคำนึงถึงปัจจัยด้านทรัพยากร คุณลักษณะและองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมในอันที่จะ มีส่วนส่งเสริมให้เกิดการดำเนินงานทางด้านวิชาการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างสมบูรณ์

วิวรรณ เชื้อจิตร (2566, หน้า 14) กล่าวว่า ความเป็นเลิศด้านการศึกษา คือ การบริการจัดการการศึกษาที่มีความโดดเด่นด้านคุณภาพของผู้เรียนในด้านต่างๆ มีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่ดี มีสังคมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษา มีทรัพยากรบุคคลผู้บริหารและครูเป็นบุคลากรมืออาชีพ มีงบประมาณ ทรัพยากรทางวัตถุและเทคโนโลยีที่ได้มาตรฐานเหมาะสม ทันสมัยและเพียงพอ สามารถจัดหลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีแหล่งเรียนรู้ภายในที่หลากหลาย มีการบริหารแบบมุ่งเน้นผลงานยุทธศาสตร์กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีกระบวนการบริหารจัดการแบบบูรณาการโดยเน้นโรงเรียนเป็นฐาน เน้นการมีส่วนร่วม มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีคุณภาพและมาตรฐาน มีพัฒนาการทุกด้าน มีความรู้และคุณธรรม โรงเรียนเป็นที่ชื่นชมของชุมชน เป็นแบบอย่างของโรงเรียนอื่น ๆ

เว็บสเตอร์ (Webster, 1968, p. 636) กล่าวว่า ความเป็นเลิศนั้นได้มีผู้กล่าวถึงความหมายไว้ 3 แนว คือ แนวแรก หมายถึง ความเป็นเลิศในด้านคุณภาพ เช่น มีคุณภาพดีมีระดับของความเด่นชัด แนวที่สอง หมายถึงคุณภาพที่เป็นเลิศหรือมีคุณค่า และแนวที่สาม หมายถึงความเด่นชัดหรือคุณภาพที่มีคุณค่า แสดงถึงระดับคุณภาพที่สูงหรือสูงที่สุด

โครงการพัฒนาคุณภาพแห่งชาติของบาลดริจ (Baldrige National Quality Program, 2001, p. 2) กล่าวว่า สถานศึกษาที่เป็นเลิศด้านการศึกษา มักเป็นสถานศึกษาที่ใช้กระบวนการผสมผสานในการดำเนินงาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งมอบคุณค่าที่ได้รับการปรับปรุงอยู่

เสมอแก่นักเรียน ปรับปรุงประสิทธิภาพและความสามารถของทั้งสถานศึกษาการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและบุคคล

สรุปได้ว่า ความเป็นเลิศด้านการศึกษา หมายถึง คุณลักษณะที่มีระดับมาตรฐานสูงสุดทางด้านวิชาการของสถาบันที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำของการรับรองวิทยฐานะแล้ว ได้แก่ ความสามารถในการดำเนินงานตามภาระรับผิดชอบในการถ่ายทอดความรู้ตามหลักสูตร การวัดและประเมินผล ตลอดจนการผลิตผลงานทางวิชาการ และมีความสามารถในการดำเนินงานด้านกระบวนการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.5.3 การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาจากรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศต่าง ๆ ดังนี้

พระครูโกศลพัฒนภรณ์ (รัชพล ปกสุโร) (2560, หน้า 163-164) ได้กล่าวว่า แนวคิดและการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามแนวพระพุทธศาสนา การบริหารวิชาการเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษาจึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ หลักสูตรที่ดีต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอเพื่อให้มีเนื้อหาสาระทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ เทคโนโลยีและการเมือง ซึ่งหลักสูตรมีความหมาย 3 ประการ ได้แก่ 1) หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการ และการนำไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มุ่งหวังไว้ 2) หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) เช่น ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผลผลิต (Output) คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา เป็นต้น 3) หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งประสงค์อบรมฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นการจัดระบบใหม่ของประสบการณ์เดิมที่มีมาก่อนหรือเป็นหลักการของการเกิดการเรียนรู้สามารถทำการทดสอบได้ สามารถนำอ้างอิงถึงเหตุการณ์และประยุกต์ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ เป็นการพัฒนามนุษย์ผ่านกระบวนการต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้เรียนรู้ในชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาสติปัญญาให้รู้ผิดชอบชั่วดีด้วยการจัดการเรียนการสอนซึ่งจะต้องอาศัยครูผู้สอนที่เป็นกัลยาณมิตรคอยแนะนำในการถ่ายทอดความรู้

3. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่ช่วยในการเรียนรู้ซึ่งครูและนักเรียนเป็นผู้ใช้เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพในการเลือกสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึงองค์ประกอบในการเลือกสื่อ ได้แก่ จุดมุ่งหมายของ

การสอน รูปแบบ และระบบของการเรียนการสอน ลักษณะผู้เรียน เกณฑ์เฉพาะสื่อวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ ส่วนคุณลักษณะของสื่อที่มีคุณภาพอาจพิจารณาได้จากสื่อนั้น ต้องสอดคล้องกับหลักสูตรและจุดประสงค์ของการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการตามหลักสูตรเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อเร้าความสนใจก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและง่ายต่อการเก็บรักษา

4. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอนให้นักเรียนมีแนวคิดความเป็นของตัวเอง กล้าแสดงออกทางความคิด ทางร่างกาย และจิตใจ มีความเป็นภาวะผู้นำในการร่วมทำกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามัคคีกัน มีความรับผิดชอบต่อน้าที่ว่าตัวเองเป็นนักเรียน

5. ด้านการวัดผลและประเมินผลการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนเป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลเป็นกิจกรรมทางวิชาการที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้ทราบว่า การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามความมุ่งหมายของหลักสูตรที่เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ต้นปีการศึกษาจนสิ้นปีการศึกษานั้น บรรลุผลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรค และข้อบกพร่องอะไรบ้าง แล้วนำสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ไปเป็นแนวทางในการหาวิธีการในการแก้ไขปรับปรุงต่อไป การวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะทราบว่า การเรียนการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ ควรจะมีการปรับปรุงในเรื่องใด การวัดแตกต่างจากการประเมินในแง่ที่ว่า การวัดเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขที่ได้จากการวัดนั้น การประเมินผลการเรียนรู้และพัฒนาของผู้เรียนจะเป็นข้อมูลให้ทุกฝ่ายทั้งผู้เรียน ครูผู้สอน สถานศึกษาและผู้ปกครองนำไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้คาดหวัง ปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

อามะนี นอลิน และคณะ (2562, หน้า 4577- 4580) ได้กล่าวถึง รูปแบบการบริหารงานวิชาการในมหาวิทยาลัยให้มีความเป็นเลิศ สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีองค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านบัณฑิตมีคุณภาพเป็นเลิศ หน่วยงานที่รับผิดชอบที่กำกับดูแลการอุดมศึกษา เพื่อกำหนดเป็นนโยบายเพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะการคิด วิเคราะห์ และสังเคราะห์ด้วยตนเองกับศาสตร์วิชาอื่น ๆ อย่างเหมาะสม เป็นแนวทางกำหนดนโยบายประยุกต์ใช้ให้เข้ากับมาตรฐานและระเบียบการต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดคุณลักษณะที่ต้องการให้เห็นภาพรวมในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เพื่อให้มหาวิทยาลัยพัฒนาเน้นผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมได้

2. ด้านหลักสูตร หน่วยงานที่บริหารจัดการด้านมาตรฐานหลักสูตรแห่งชาติในด้านนี้ เพื่อได้พิจารณาด้านเนื้อหาสาระและแนวทางต่าง ๆ ที่ประกอบในมาตรฐานหลักสูตรให้มีความหลากหลาย และยืดหยุ่นในเนื้อหาสาระ เพราะมหาวิทยาลัยจะนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา

เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การมีส่วนร่วมจากผู้ประกอบการสาขาอาชีพตามแต่ละสาขาวิชา โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ โครงสร้าง เนื้อหาสาระกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน สื่อ การวัดและประเมินผลต่อผู้ศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาหลักสูตรและการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ในสถานการณ์จริง

3. ด้านอาจารย์ผู้สอน คณะผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาอาจารย์อย่างถูกหลักวิชาการที่ต่อเนื่อง ต้องกำหนดแนวทางนโยบายเพื่อสร้างแรงจูงใจต่ออาจารย์ผู้สอนเข้าร่วมสัมมนาอบรมทางวิชาการ ทำการวิจัย การเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการและการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกตรงสาขานั้น ๆ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอเป็นผู้รู้ทัน มีความฉับไวและต้องเป็นผู้ที่เตรียมพร้อมเสมอที่จะปรับเปลี่ยนทางการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องต่อนักศึกษา และมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ มีความรู้ภาษาอังกฤษจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องไปจนถึงความเชี่ยวชาญ

4. ด้านการจัดการเรียนการสอนหน่วยงานที่รับผิดชอบระดับคณะวิชาต้องให้มีการติดตามตรวจสอบให้ความสำคัญในการวางแผนจัดตั้งปฏิบัติตามหลักสูตร เพื่อกระตุ้นให้เกิดการสนับสนุนในสาขาวิชาของมหาวิทยาลัย มีระบบการเก็บข้อมูลการติดตามงานของ อาจารย์และนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นแนวทางปรับเปลี่ยน ปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนแก่นักศึกษาให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามธรรมชาติของผู้ศึกษา และส่งเสริมอาจารย์สร้างผลงานทางวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

5. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกการเรียนการสอน หน่วยงานที่รับผิดชอบของมหาวิทยาลัยต้องร่วมกับอาจารย์ผู้สอน ภาควิชาภายในและนอกมหาวิทยาลัย ในการสร้างความร่วมมือทางวิชาการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพที่เหมาะสม มีความพร้อมทุกด้าน สถานที่ใช้อุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย รวมถึงในหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและรองรับความต้องการของนักศึกษาได้ ตลอดจนส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถใช้ เวลาที่ศึกษาอยู่ได้อย่างมีคุณค่า มีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้และบริการแก่นักศึกษามากมายและหลากหลาย เพื่อเพิ่มประสบการณ์ต่าง ๆ จนกระทั่งสามารถจบการศึกษาเป็นบัณฑิตที่ดีของสังคม

6. ด้านการวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผลเพื่อส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนต้องใช้แบบประเมินเหมาะสมกับระดับ และรายวิชาที่สอนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์นำข้อมูลมาพัฒนาตนเอง และทำงานร่วมกันทำให้เป็นกระบวนการพัฒนาให้เหมาะสมในระดับที่สอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

7. ด้านนักศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบต้องมีการวางแผนการออกแบบกิจกรรม นักศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การพัฒนาความร่วมมือ การเรียนรู้ แลกเปลี่ยนระหว่าง

มหาวิทยาลัยรวมทั้งการแลกเปลี่ยนของอาจารย์และนักศึกษา เพื่อเสริมสร้าง ทักษะให้แก่ นักศึกษา รวมทั้งพัฒนาสื่อเทคโนโลยีมาพัฒนาให้เหมาะสมในยุคปัจจุบัน การกำหนดนโยบายเพื่อสนับสนุนที่ชัดเจนเพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายมีแนวทางในการดำเนินงานทุกฝ่ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา ซึ่งคณะผู้บริหารมหาวิทยาลัย ต้องกำหนดนโยบายเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติ

8. ด้านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะวิชาในมหาวิทยาลัยมีความร่วมมือกับสถานประกอบการเป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรและนอกหลักสูตร ที่ทำร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถานประกอบการหรือหน่วยงานที่มีความพร้อมที่เป็นสถานฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการจริง ที่มีลักษณะงานตรงตามสาขาวิชาชีพที่เลือกเรียนเพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาความรู้ ความสามารถทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ควบคู่กันไปในสภาวะแวดล้อมที่เป็นจริงทำให้ได้รับประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง กระบวนการและประสบการณ์สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้เป็นอย่างดี มีความมั่นใจอีกทั้งเป็นการส่งเสริม พัฒนาพฤติกรรมของนักศึกษาทุก ด้านทั้งบุคลิกภาพ สติปัญญา เจตคติที่ถูกต้องเหมาะสม พร้อมที่จะออกไปประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประกอบอาชีพด้วยตนเองได้

9. ด้านการประกันคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า เสนอแนะต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบการประเมินคุณภาพการศึกษา มีการติดตามปรับปรุงการประเมินตนเองอย่างให้เป็นระบบ แล้วกำหนดนโยบายในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการดำเนินงานในมหาวิทยาลัยให้ปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพของการประกันคุณภาพในจนถึงการประกันคุณภาพระดับสาขาวิชาได้เพื่อทำให้มหาวิทยาลัยมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับต่อสังคมและสากลต่อคุณภาพการศึกษาของชาติ

กัณฑ์ ๑ การดี และวัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง (2563, หน้า 185) ได้ให้แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ไว้ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ ควรกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)

2. ด้านการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ คือ ควรมีการจัดเตรียมอาคารสถานที่ให้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ ได้หลากหลายรูปแบบ และเพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

3. ด้านการจัดการเรียนรู้ คือ ควรมีการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้ขึ้นในหลักสูตรให้เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ของ

4. ด้านการมีส่วนร่วม คือ ควรมีการจัดระดมทุนสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา

ขยายกร สาริรัตน์ (2563, หน้า 58) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
2. พัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างต่อเนื่อง
3. วัฒนธรรมองค์กร
4. การบริหารที่มีคุณภาพ
5. มุ่งเน้นต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
6. การบริหารแบบมีส่วนร่วม
7. การจัดโครงสร้างองค์กร

ปิยพันธ์ ศิริรักษ์ และคณะ (2563, หน้า 321-322) ได้กล่าวถึงแนวทางในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ไว้ดังนี้

1. ควรปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน และประยุกต์ใช้กับหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้วงจรการบริหารแบบที่มีคุณภาพ PDCA
2. ควรเน้นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเองผ่านกระบวนการสอนแบบ Active learning มีการใช้เทคโนโลยีช่วยพัฒนาการสอนผ่านแอปพลิเคชันทางการศึกษา
3. ควรใช้การทดสอบก่อนเรียนในการจัดกลุ่มนักเรียนและออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมและสามารถพัฒนานักเรียนให้เต็มศักยภาพ
4. ครูผู้สอนควรมีการพัฒนาสื่ออุปกรณ์การสอนในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยี สิ่งประดิษฐ์ และจัดให้มีการประกวดประภคดแข่งขัน นักเรียนควรมีโอกาสสร้างและพัฒนาสื่อการสอนขึ้นด้วยตนเอง
5. ควรมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและมีความหลากหลาย ทั้งด้านพุทธิพิสัย และจิตพิสัยให้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร นำข้อสอบที่เป็นารทดสอบระดับชาติมาใช้ในการวัดผลและนำผลที่ได้พัฒนากระบวนการสอนให้ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น
6. ควรมีการประชุมวางแผน กำหนดปฏิทินการนิเทศการสอนโดยผู้บริหารกับของครูผู้สอนทุกคนและควรมีการนิเทศการสอนภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยครูด้วยกันเอง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และพัฒนากระบวนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
7. ควรส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยปีละ 1 เรื่อง เพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน มีทั้งการวิจัยที่เป็นแบบเดี่ยวและเป็นแบบร่วมกันเป็นทีม ควรมีการประกวดผลงานวิจัยดีเด่นระดับโรงเรียน เพื่อเป็นกำลังใจในการพัฒนาผลงานต่อไป

8. ควรมีการประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียนและทำข้อตกลงความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาไปตามศักยภาพ มีการสนับสนุนงบประมาณจากทั้งผู้ปกครองนักเรียน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนากิจกรรมที่มีความโดดเด่นของโรงเรียน (Best practice)

สุประวีณ์ ทิพย์โพธิ์ (2563, หน้า 67-68) ได้กล่าวถึงปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศว่าการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ ครูปฏิบัติการสอนต้องมีความรู้ มีทักษะ มีคุณลักษณะ ทศนคติ และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างโดดเด่น โดยมีการสร้างภาคีเครือข่ายในการทำงานเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูล นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้อำนวยความสะดวกในปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม รวมทั้งอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เกิดจากการกระทำ ค่านิยม ความเชื่อเจตคติ อุดมการณ์ของทุกคนให้ประสบความสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลพบว่า มี 6 ประการ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
2. สมรรถนะครู
3. การทำงานแบบเป็นเครือข่าย
4. เทคโนโลยีสารสนเทศ
5. ความร่วมมือของผู้ปกครอง
6. วัฒนธรรมองค์การ

ชุดิมา จันทรประเสริฐ และคณะ (2564, หน้า 155) ได้กล่าวถึงรูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สรุปได้ว่า มีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านการวางแผนด้านวิชาการ
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร
4. ด้านการวัดผลและการประเมินผล
5. ด้านการนิเทศการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
7. ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

วิวรรณ เชื้อจิตร (2566, หน้า 14) การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา คือการบริหารจัดการกิจกรรมทุกอย่างของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล มีการติดตามการเรียนการสอนทั้งครูและนักเรียนให้มี

คุณภาพสูง มีสมรรถนะในการบริหารจัดการ มีศักยภาพในการดำเนินงานจนประสบความสำเร็จอย่างดีเยี่ยมและเป็นต้นแบบให้กับหน่วยงานอื่น ๆ มีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่ดีเยี่ยม สร้างสังคมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษา มีผู้บริหารและครูเป็นบุคลากรมืออาชีพ เป็นผู้นำทางเทคโนโลยีที่มีมาตรฐาน เหมาะสม ทันสมัยและเพียงพอในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนสามารถจัดหลักสูตรเหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีแหล่งเรียนรู้ภายในที่หลากหลาย การศึกษาซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาและมีความโดดเด่นเป็นเลิศด้านคุณภาพของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานด้านวิชาการในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งพัฒนาและยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ด้วยกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อให้สถานศึกษาก้าวสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการอย่างยั่งยืน

2.5.4 รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ

รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นแนวทางในการดำเนินงานให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นจึงได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ไว้ดังนี้

สฤกษ์ มายุศิริ (2560, หน้า 306-307) ได้กล่าวถึง รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักปัญญา 3 ของโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร (Curriculum) หลักสูตรต้องมีความเจาะจงชัดเจน (Specific Cover Curriculum) ครอบคลุมทักษะวิชาการ (Skill Academic) ทักษะอาชีพ (Skill Vocational) ทักษะชีวิต (Skill of Life) รู้เข้าใจ การจัดทำหลักสูตร คิดออกแบบพัฒนาหลักสูตรนำสู่การปฏิบัติเรียนรู้ เข้าใจตามความถนัดและสนใจวิชาการ วิชาชีพ วิชาชีวิต ปฏิบัติอย่างเท่าเทียมเสมอภาค มีความรู้เหมาะสมกับเพศและช่วงวัย มีคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. ด้านการเรียนการสอน (Learning & Teaching) ต้องเรียนรู้มุ่งสู่มาตรฐานสากล (Universal Standard learning) การเรียนรู้มุ่งสู่มาตรฐานสากล ร่วมเรียนรู้ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ ออกแบบการเรียนรู้ สไตล์การเรียนรู้ (Style) เรียนรู้โดยการปฏิบัติและด้วยตนเอง เรียนรู้เข้าใจ เข้าถึงหลักสูตรแผนการเรียนรู้เทคนิคการสอน วิชาการ อาชีพ ทักษะชีวิต ปฏิบัติการวัดผลอย่างเหมาะสมกับช่วงวัยผู้เรียนรู้ได้ความรู้สนุกสนาน มีความเมื่อสุขอยู่ร่วมกับผู้อื่น ครุมีจิตวิญญาณ นักเรียนมีแรงบันดาลใจมีความรู้ที่คงทนถาวร ชัดเจนตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3. ด้านเทคโนโลยี (Technology) ต้องมุ่งสู่ความเป็นเลิศ Knowledge Network Best Practice Technology เทคโนโลยีเครือข่ายความรู้สู่ความเป็นเลิศ ศึกษาเรียนรู้และเข้าใจการใช้

เทคโนโลยี คิดและสร้างนวัตกรรมจากที่เรียนรู้ได้ คิดเป็นแก้ปัญหาได้จากเทคโนโลยี ปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้ได้ความรู้เชิงประจักษ์ ชัดเจน สามารถนำไป ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม รู้และเข้าใจเข้าถึงเทคโนโลยีอย่างสมภาคและเท่าเทียมกัน มีโอกาสเข้าถึงเทคโนโลยีที่ทันสมัยในระดับหนึ่งอย่างเท่าเทียม คิดและพัฒนาเทคโนโลยี ให้เข้าบริบท ปฏิบัติด้วยตนเองจนเห็นผลเชิงประจักษ์ ชัดเจนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ รู้เท่าทันเทคโนโลยี สามารถแยกแยะ ได้ว่าเทคโนโลยีใดเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละช่วงวัย คิดพัฒนาต่อยอดจากความรู้ที่ได้ ปฏิบัติตรงตามสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารของหลักสูตรได้

4. ด้านวัดและประเมินผล (Assessment & Evaluation) ต้องวัดประเมินผลตั้งอยู่บนฐานแห่งความเป็นจริง (Realistic Assessment & Evaluation) รู้และเข้าใจในการวัดผลและประเมินผลตามสภาพความเป็นจริง (Authentic Assessment) ให้วิชาชีพ วิชาชีพ การวัดครอบคลุม พุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย การวัดและประเมินผลอย่างมีระเบียบ มีหลักเกณฑ์ ถูกต้องเหมาะสม สามารถอธิบายในการวัดและประเมินผลได้วัดประเมินผลอย่างเหมาะสมกับช่วงวัย การวัดให้เที่ยงตรง เป็นธรรมคงเส้นคงวา รู้และเข้าใจนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การศึกษาต่อทั้งวิชาการประยุกต์ และนำไปประกอบอาชีพได้

5. ด้านบริหารจัดการ (Management) ต้องอยู่บนฐานบริหารจัดการอยู่บนฐานของการวิจัยและประกันคุณภาพ (Insurance Quality And Research Based Management) มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ปฏิบัติอย่างจริงจัง เจาะจงคุณภาพตรงสู่ผู้เรียน เข้มแข็ง เข้มข้น คิดกระบวนการเรียนรู้ เทคโนโลยีรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก เข้าใจในสังคมการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพลงมือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันตามบันทึกข้อตกลง MOU (Memorandum of Understanding) ทุกระดับ ประกันคุณภาพความปลอดภัย โอกาส มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีคุณธรรม คิดใหญ่ เริ่มเล็ก ทำเล็ก กิจกรรมร่วมคิดร่วมทำ ร่วมบริหารจัดการ นำทาง ด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโรงเรียนเป็นฐาน ประสานชุมชน มุ่งตรงหลักธรรมมาภิบาล พัฒนาอย่างมีส่วนร่วม คิดแก้ปัญหาบนฐานของการวิจัย ใส่ใจมุ่งผลสัมฤทธิ์มุ่งคุณภาพชีวิต ผู้เรียน บริหารจัดการ วิชาการสู่ความเป็นเลิศ มุ่งคุณภาพ ความยั่งยืน และการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อตนเองในการยกระดับสติปัญญา

อมรดา พุทธิพันธ์ (2561, หน้า 17-18) ได้กล่าวถึงรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีภาวะผู้นำมีการกำหนดทิศทางในการบริหารงานอย่างชัดเจน ผู้บริหารต้องผลักดันและสนับสนุนให้เกิดการดำเนินงานตามทิศทางที่กำหนด ตลอดจนติดตามและทบทวนผลการดำเนินงาน

2. การจัดองค์การเพื่อการเรียนการสอนหมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างครอบคลุมภารกิจงาน กำหนดสายการบังคับบัญชาที่รับผิดชอบครบตามโครงสร้างองค์การ

อย่างเหมาะสม วิเคราะห์ภาระงาน และส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตรของสถานศึกษา

3. การกำหนดทิศทางนโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการจัดการศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนขององค์กร กำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายกลยุทธ์อย่างชัดเจนโดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม

4. การพัฒนาระบบงาน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถพัฒนางาน บุคลากรให้ทำงานเป็นทีม กำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเป็นปัจจุบัน

5. คุณลักษณะการเป็นผู้นำสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนตาม จรรยาบรรณวิชาชีพ มีบุคลิกภาพที่ดี มีความมั่นคงในอารมณ์ รู้และเข้าใจหลักการทฤษฎีในการ บริหารสถานศึกษา ให้คำแนะนำกับผู้ใต้บังคับบัญชาได้อย่างเหมาะสมจนเป็นที่ยอมรับและศรัทธาต่อ ผู้ร่วมงาน สามารถประสานงานกับทุกฝ่ายให้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ปีเตอร์ แอนดวอเตอร์แมน (Peter & Watemman, 1982, อ้างถึงใน กฤษฎิญา มูลศรี 2562, pp. 43-46) กล่าวถึงรูปแบบการบริหารความเป็นเลิศของแมคคินซี (Mckincy 7-s Framework) มีรายละเอียด ดังนี้ 1) โครงสร้าง (Structure) 2) กลยุทธ์ (Strategic) 3) บุคลากร (Statt) 4) รูปแบบการบริหารจัดการ 5) ระบบและวิธีการ 6) คุณค่าร่วม (Shared values) และ 7) ทักษะ (Skills)

สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง แนวทางหรือกรอบการ ดำเนินงานด้านวิชาการในสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นการวางแผน การจัดการ การดำเนินงาน และการ ประเมินผลอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเพื่อให้สถานศึกษามี มาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจนบรรลุสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา

2.5.5 กรณีศึกษารูปแบบการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศของประเทศต่าง ๆ

รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นแนวทางใน การดำเนินงานให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นจึงได้มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงรูปแบบการ บริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ไว้ดังนี้

กรณีศึกษาการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประเทศฮ่องกง (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543, หน้า 24-32) ได้กล่าวถึง รางวัลความเลิศของโรงเรียน ประเทศฮ่องกงเป็นแผนงานหนึ่งในแผนการปฏิรูปคุณภาพการศึกษาของฮ่องกง คณะกรรมการ กองทุนคุณภาพการศึกษาจะให้รางวัลความเป็นเลิศของสถานศึกษาปีละครั้งแก่โรงเรียน ซึ่งสามารถ แสดงผลสัมฤทธิ์และการปฏิบัติที่มีความเป็นเลิศใน 4 ด้านของการศึกษา ได้แก่

1. การจัดการและการจัดองค์กร

2. การเรียนการสอน
3. การสนับสนุนจุดมุ่งหมายของนักเรียนและโรงเรียน
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและระดับการพัฒนาของนักเรียน

แต่คณะกรรมการไม่ได้กำหนดจำนวนรางวัลไว้ เกณฑ์การให้รางวัลแบ่งตามสายงานของการศึกษา

กรณีศึกษาการบริหารงานตามแม่แบบการจัดการศึกษาเชิงคุณภาพ SIPPO MODEL

ช่วงโชติ พันธุเวช (2551, หน้า 124) ได้กล่าวว่า การดำเนินการด้านคุณภาพภายในองค์กรภายในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ต้องใช้เทคนิค กระบวนการจัดการศึกษาเชิงระบบมาใช้ คือ SIPPO ประกอบด้วย

1. นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
2. ปัจจัยนำเข้า
3. การบริการและกระบวนการผลิต
4. ผลผลิต
5. ผลลัพธ์
6. การติดตามและการประเมินผล
7. การปรับปรุงคุณภาพ

รางวัลสถานศึกษาพระราชทาน กระทรวงศึกษาธิการ (2557, หน้า 26) จัดตั้งขึ้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการเพื่อสนองพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำเนินการมีการปรับเปลี่ยนและแก้ไขเรื่องต่าง ๆ มาเป็นระยะ ๆ ปัจจุบันการดำเนินการคัดเลือกสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลพระราชทานประจำปีการศึกษา ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2541 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2541 เกณฑ์การประเมินสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรับรางวัลพระราชทานมี รายละเอียดดังนี้

ด้านที่ 1 คุณภาพผู้เรียน

1. นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
 - 1.1 นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้ดี และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
 - 1.2 นักเรียนตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาไทยและภูมิใจในความเป็นไทย
 - 1.3 นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. นักเรียนมีความรู้ความสามารถทางวิชาการ
 - 2.1 นักเรียนมีความรู้ความสามารถรอบด้าน หรือมีความสามารถพิเศษ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมของสถานศึกษาสูงกว่าเกณฑ์
 - 2.2 นักเรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 นักเรียนสามารถนำความรู้และเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้
อย่างสร้างสรรค์

3. นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรงจิตใจแจ่มใส และมีสุนทรียภาพ

3.1 นักเรียนมีน้ำหนักร่างกายสูงตามเกณฑ์ ตามวัย แต่งกายสะอาด ออกกำลังกาย
สม่ำเสมอ

3.2 นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ปรับตัวได้ และอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

3.3 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะ คนตรีและกีฬา

ด้านที่ 2 การบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.1 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาและชุมชนและการนำผลการ
วิเคราะห์มาวางแผนพัฒนาหลักสูตร

1.2 หลักสูตรมีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษา และผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องร่วมกำหนดเป้าหมาย

1.3 การกำกับ ติดตาม และการประเมินการใช้หลักสูตร

1.4 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

2. การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.1 การศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล และนำผลมาพัฒนานักเรียน

2.2 การจัดการเรียนการสอนที่ให้นักเรียน ได้คิดวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติจริง โดย
การใช้กระบวนการกลุ่มและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

2.3 การบูรณาการการเรียนรู้กลุ่มวิชาอื่น ๆ และ / หรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.4 การจัดสอนซ่อมเสริมให้แก่ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียน

3. การพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียน

3.1 การใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนที่มีคุณภาพ

3.2 การกำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการเรียนที่ช่วยยกระดับคุณภาพนักเรียน

3.3 หลักสูตรมีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับเป้าหมายการจัดการศึกษา และผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องร่วมกำหนดเป้าหมาย

3.4 การกำกับ ติดตาม และการประเมินการใช้หลักสูตร

3.5 การนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร

4. การผลิต การใช้การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้

4.1 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวางแผนจัดหาและผลิตสื่อและเทคโนโลยีเพื่อ
การเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษากับครูผู้สอน ผู้ปกครอง หรือชุมชน

- 4.2 การใช้และพัฒนาสื่อในการจัดการเรียนการสอน
- 4.3 ระบบการให้บริการ การใช้ และบำรุงรักษาชื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้
- 4.4 การขยายผลการใช้สื่อที่มีคุณภาพและเผยแพร่แก่ผู้สนใจ

5. การจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน

- 5.1 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ
- 5.2 การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน
- 5.3 การจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนานักเรียน
- 5.4 การจัดบริการและสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือและแก้ปัญหาของนักเรียน

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

- 6.1 ห้องสมุดมีปริมาณหนังสือเพียงพอ และมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนรัก
- 6.2 ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ครบถ้วน เพียงพอ และใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า
- 6.3 การจัดมุม / แหล่งส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน
- 6.4 การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีภายในบริเวณสถานศึกษา

การอ่าน

ด้านที่ 3 การบริหารจัดการ

1. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ

- 1.1 การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศพื้นฐานที่ครอบคลุมและเป็นปัจจุบัน
- 1.2 การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบ ทันสมัยและพัฒนาต่อเนื่อง
- 1.3 การนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการบริหารจัดการและการเรียนการสอน
- 1.4 การเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร กิจกรรม และผลการพัฒนาคุณภาพของ

สถานศึกษา

2. การพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

2.1 แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี สอดคล้องกับเป้าหมาย นโยบายในการจัดการศึกษา ตลอดจนสภาพของท้องถิ่นและสถานศึกษา

- 2.2 การดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ
- 2.3 การติดตาม ตรวจสอบ ประเมิน และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- 2.4 การรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3. การบริหารงบประมาณและการบริการ

- 3.1 การบริหารงบประมาณเหมาะสมและเพียงพอ
- 3.2 แผนการติดตาม ควบคุมการใช้งบประมาณชัดเจน
- 3.3 การรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบโปร่งใสและตรวจสอบได้

3.4 การจัดบริการต่าง ๆ ให้กับบุคลากรตามความเหมาะสมและทั่วถึง

4. การบริหารงานอาคารสถานที่

4.1 อาคารสถานที่ที่มีความสะอาดปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ มั่นคง แข็งแรง เหมาะสมแก่การทำกิจกรรม

4.2 อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกประจำ อาคารมีปริมาณเพียงพอ รอบบริเวณอยู่ในสภาพดี สะอาด และปลอดภัย

4.3 การจัดระบบซ่อมบำรุงเหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์

4.4 ระบบสาธารณูปโภคอยู่ในสภาพใช้การได้ดี ปลอดภัยและมีระบบป้องกัน

อันตราย

ด้านที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนต่อการจัดการศึกษา

1.1 การสำรวจความต้องการของผู้ปกครอง และชุมชนในการพัฒนาคุณภาพ

สถานศึกษา

1.2 การกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายการจัดการศึกษาร่วมกัน

1.3 สมาคม ชมรม หรือองค์กรที่ให้การสนับสนุนสถานศึกษา

1.4 ผู้ปกครองและชมรมมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการ

2. การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาต่อการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน

2.1 สถานศึกษาและชุมชนมีโครงการ / กิจกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน

2.2 ผลการพัฒนาเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและสังคม

2.3 สถานศึกษาให้การสนับสนุนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง

2.4 สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรในการให้ความรู้และบริการชุมชน

ด้านที่ 5 บุคลากรและการบริหารงานบุคคล

1. คุณลักษณะของผู้บริหาร

1.1 ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในงานวิชาการ และการบริหารสถานศึกษา

1.2 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำ

1.3 ผู้บริหารมีความเป็นประชาธิปไตยและยึดหลักการบริหารแบบ มีส่วนร่วม

1.4 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง

ทั้งในและนอกสถานศึกษา

2. คุณลักษณะของครูผู้สอน

2.1 ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตร จิตวิทยาและพัฒนาการของ นักเรียนสามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล

2.2 ครูผู้สอนมีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจของนักเรียน มีความสามารถในการจัดชั้นเรียน และปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.3 ครูผู้สอนมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานและรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดี

2.4 ครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอและใช้กระบวนการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอน

3. คุณลักษณะของบุคลากรสนับสนุน

3.1 บุคลากรสนับสนุนเข้าใจบทบาทหน้าที่และปฏิบัติงานด้วยความความรับผิดชอบ

3.2 บุคลากรสนับสนุนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา

3.3 บุคลากรสนับสนุนตระหนักในการเป็นแบบอย่างที่ดี

3.4 บุคลากรสนับสนุนมีความรู้ความเข้าใจแนวทางการจัดการศึกษา

4. การบริหารงานบุคคล

4.1 โครงสร้างการบริหารงานและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรกำหนดไว้ชัดเจน

4.2 การจัดระบบนิเทศติดตาม ประเมิน และพัฒนางานดำเนินไปอย่างสม่ำเสมอ

4.3 การสร้างขวัญและกำลังใจจัดให้แก่บุคลากรทุกฝ่ายอย่างเหมาะสม

ด้านที่ 6 ความดีเด่นของสถานศึกษา

1. โครงการ / กิจกรรมดีเด่นของสถานศึกษา

1.1 โครงการ / กิจกรรมดีเด่นสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ นโยบาย และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2 การดำเนินโครงการ / กิจกรรมใช้หลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

1.3 การดำเนินโครงการเน้นการทำงานเป็นระบบและเกิดประโยชน์ในวงการ

1.4 ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและยึดเป้าหมายความสำเร็จของงานร่วมกัน

2. ผลงานจากการดำเนินโครงการ / กิจกรรมดีเด่น

2.1 ผลงานเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาของนักเรียนรอบด้าน

2.2 ผลงานเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนครอบคลุมทั้งสถานศึกษา

2.3 ผลงานได้รับการยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้องและชุมชน

2.4 มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานอย่างแพร่หลาย

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2559, หน้า 12) เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการจัดสร้างเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐานของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลปี 2559 -2560 ขึ้นเพื่อให้โรงเรียนนำแนวทางของเกณฑ์ไปประยุกต์ใช้โดยเทียบเคียงให้เหมาะสมกับบริบทการบริหารจัดการของโรงเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่อง เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลเพื่อองค์กรที่เป็นเลิศตามข้อกำหนดต่าง ๆ ของเกณฑ์แบ่งออกเป็น 7 หมวดด้วยกัน คือ

1. การนำองค์กร
2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์
3. การมุ่งเน้นนักเรียน
4. การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้
5. การมุ่งเน้นบุคลากร
6. การมุ่งเน้นการดำเนินการ
7. ผลลัพธ์

กรณีศึกษาการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประเทศสิงคโปร์ (SEM) Singapore : Ministry of Ministration (2000, p. 28) ได้กล่าวถึงรูปแบบโรงเรียนเป็นเลิศประเทศสิงคโปร์ (SEM) คือ รูปแบบการประเมินตนเองของโรงเรียนซึ่งได้บูรณาการรูปแบบความเป็นเลิศที่มีชื่อเสียงต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ โดยให้ความสำคัญด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน การสรรหาบุคลากร การกำหนดนักเรียน ผลลัพธ์ของนักเรียนองค์รวมในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีปัจจัยดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำ
2. ด้านการวางแผนกลยุทธ์
3. ด้านการจัดการบุคลากร
4. ด้านการจัดการทรัพยากร
6. ด้านการบริหารและผลการปฏิบัติงาน
5. ด้านเป้าหมายคุณภาพของนักเรียนสู่ความเป็นเลิศ
7. ด้านผลลัพธ์
8. ด้านการมีส่วนร่วมและสังคม
9. ด้านผลการประเมินการปฏิบัติงาน

กรณีศึกษาการบริหารงานแนวคิดสู่ความเป็นเลิศของ National Institute of Standard and Technology: NIST. (2008, pp. 1 - 22) ได้กล่าวว่า ความเป็นเลิศประกอบด้วย 7 ประการ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำ

2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์
3. การมุ่งเน้นนักเรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
4. การวัดผล การวิเคราะห์และการจัดการความรู้
5. การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล
6. การจัดการด้านกระบวนการ
7. ผลลัพธ์

สรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารงานสู่ความเป็นเลิศของประเทศต่าง ๆ จะมีแนวทางหรือกรอบการดำเนินงานด้านวิชาการในสถานศึกษาแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษาประเทศนั้น ๆ ซึ่งมีแนวทางที่คล้ายกัน โดยให้ความสำคัญด้านภาวะผู้นำและทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การวางแผน การจัดการ การดำเนินงาน และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อให้สถานศึกษามีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจนบรรลุสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา

2.6. สภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารงานว่า “มัธยมศึกษา โชว์ข้อกลาง สร้างคนดี มีปัญญา จิตอาสา พัฒนาสังคม” และมีเป้าหมายในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบัน หลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พัฒนาผู้เรียนให้มี ความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการ เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน มีศักยภาพและคุณภาพ ส่งเสริม ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะแห่งศตวรรษที่ 21 สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ สามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจแบบพอเพียง และมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อมุ่งพัฒนาสู่ Thailand 4.0 ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบายตามยุทธศาสตร์ชาติดุทธศาสตร์ของกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เพื่อพัฒนาคนไทยในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง พัฒนาตนเองให้เป็นมนุษย์ที่ความสมบูรณ์ เพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขัน (มัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ, 2566) โดยการจัดการศึกษาให้สถานศึกษารวมกลุ่มกันเป็นสหวิทยาเขต ตามสภาพภูมิศาสตร์และ

บริบทของท้องถิ่น แต่ละสหวิทยาเขตจะประกอบด้วยสถานศึกษาจำนวน 5-10 แห่ง เพื่อเป็นหลักการสร้างเครือข่าย หลักความร่วมมือกันอย่างเป็นเครือข่าย หลักความร่วมมือเป็นเครือข่ายระหว่างสถานศึกษาและแหล่งบริการทางการศึกษาในพื้นที่เดียวกัน ในเรื่องการบริหารวิชาการ กีฬา และด้านอื่น ๆ

การจัดการศึกษาในสหวิทยาเขตผาแต้มประกอบด้วยสถานศึกษาจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ 1) โรงเรียนศรีเมืองวิทยาคร 2) โรงเรียนตาลชุมพัฒนา 3) โรงเรียนเชียงแก้วพิทยคม 4) โรงเรียนหนามแท่งพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก 5) โรงเรียนเอื้อโตใหญ่พิทยา 6) โรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ 7) โรงเรียนอ่างศิลา และ 8) โรงเรียนโขงเจียมวิทยาคม

จากข้อมูลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ในการจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่ามีจุดอ่อน คือ 1) ครูมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอน เช่น การเงิน บัญชี พัสดุ ข้อมูล เป็นต้น 2) ครูไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ในบางสาระการเรียนรู้ 3) ครูขาดทักษะการเขียนหลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบ Active learning 4) ครูขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการชั้นเรียน นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการศึกษาของสหวิทยาเขตผาแต้ม โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT analysis) พบว่า จุดอ่อนด้านการบริหารจัดการ (management) คือ มีผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2566 พบว่าคะแนนเฉลี่ยทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะในปีที่คะแนนเฉลี่ยลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2565 และ 2564 ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น (สหวิทยาเขตผาแต้ม, 2567) ปัญหาด้านวิชาการบางส่วนเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญประการหนึ่งที่จะสะท้อนให้เห็นถึงทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร ที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารวิชาการซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพซึ่งถือเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารโรงเรียน

2.7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.7.1 งานวิจัยในประเทศ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยในประเทศ ดังต่อไปนี้

อมลรดา พุทธินันท์ (2561, หน้า 176) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน 2) พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน 3) สร้างคู่มือการปฏิบัติงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตรวจสอบรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความ

เป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมี 4 องค์ประกอบตามลำดับ ดังนี้ ภาวะผู้นำทางวิชาการ การกิจและขอบข่ายงานวิชาการในโรงเรียน กระบวนการบริหารงานวิชาการ และการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ 2) ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพบว่า องค์ประกอบทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมทุกตัวบ่งชี้ โดยผู้บริหารสถานศึกษา และหรือหัวหน้างานวิชาการมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสมทั้งหมด อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และ 3) คู่มือการปฏิบัติงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้างานวิชาการมีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

สุรัชย์ ลาพิมพ์ (2562, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ ความเป็นเลิศโดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศ โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียนหรือผู้สำเร็จการศึกษา มีการคัดเลือกผู้เรียนร่วมกับสถานประกอบการ และมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร ประกอบด้วย 7 แนวทาง ด้านคุณภาพการจัดการเรียนการสอน จัดทำแผนการเรียน นิเทศ ติดตามนักศึกษา และกำหนดแนวทางการประเมินผู้เรียน ประกอบด้วย 10 แนวทาง ด้านคุณภาพการบริหารจัดการ มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้ครอบคลุมทุกด้าน ประกอบด้วย 10 แนวทาง และด้านความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถาน ประกอบการ มีการนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย 9 แนวทาง

ณัฐวิภา เครือวรรณ (2563, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์โดยรวม อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุด ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดผล ประเมินผล

ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการนิเทศ 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ ประสบการณ์ในการทำงาน และวุฒิการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักไตรสิกขาของโรงเรียนในกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ การพัฒนาหลักสูตรควรจัดเนื้อหาและประสบการณ์ให้สอดคล้องกับชุมชนและความต้องการของชุมชน จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีระบบนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนอย่างสม่ำเสมอ ประเมินผลและสรุปผลแผนงาน โครงการกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อนำสิ่งที่ได้เป็นประโยชน์มาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพสูงสุดต่อการจัดการศึกษาต่อไป

ปิยพันธ์ ศิริรักษ์ และคณะ (2563, หน้า 314-315) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25 ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ด้านการพัฒนาระบบการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง ส่วนผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศ พบว่าโดยภาพรวมมีความเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนการจำแนกตามประสบการณ์พบว่าโดยภาพรวมมีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแนวทางในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ควรปรับปรุงหลักสูตรโดยใช้วงจรการบริหารแบบมีคุณภาพ PDCA เน้นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเองผ่านกระบวนการสอนแบบ Active learning และควรมีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่มีความหลายหลายให้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามหลักสูตร และนำผลที่ได้พัฒนาระบบการสอนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และควรมีการประชุมวางแผนนิเทศการสอน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และพัฒนาระบบการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สุประวีณ์ ทิพย์โพธิ์ และคณะ (2563, หน้า 68-69) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จากการศึกษาพบว่าสภาพการบริหารงานวิชาการและปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ พบว่า 1) การบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายหลัก 9 ด้าน โดยรวมโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก 2) กระบวนการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ มี 4 ประการ ตามหลักการ POLC และ

3) ปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สรุปได้ว่า ปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศที่สำคัญมี 6 ปัจจัย ส่วนผลการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน พบว่ามี 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ กระบวนการบริหารงานวิชาการ และปัจจัยส่งเสริมการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ทั้ง 3 องค์ประกอบ ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในระดับมากเช่นกัน และผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนจากการทดลองใช้รูปแบบ พบว่าได้รับการยอมรับอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการประเมินรูปแบบ พบว่า รูปแบบมีคุณภาพด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และอรรถประโยชน์ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

อมรรัตน์ เตชะนอก (2563, หน้า 364) ได้ศึกษาการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ในศตวรรษที่ 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่ 21 เป็นผู้นำที่มีอิทธิพลต่อบุคลากรภายใน มีบทบาทต่อการกำหนดทิศทางนโยบายและนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จต้องมีความพร้อมในด้านคุณลักษณะที่โดดเด่น กล่าวคือ มีทักษะทางปัญญาสูง เป็นนักบริหารมืออาชีพ มีจิตเชิงสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดี และเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์นี้มีความคาดหวังสูงที่มุ่งสร้างความสำเร็จของงานตลอดจนพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรนวัตกรรมยุคใหม่ให้มีคุณลักษณะโดดเด่นเหมาะสมมีความรู้เชิงทฤษฎีทักษะบทบาทหน้าที่ คุณธรรม และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษายุคใหม่ เพื่อนำพาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จสามารถสนองต่อการแข่งขัน และทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

บุญยัตต์ บุญล้อม และธนพลอยสิริ สิริบรรสพ (2564, หน้า 170-171) ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศเพื่อรับรางวัลคุณภาพแห่งชาติของโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุดโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ส่วนสภาพที่พึงประสงค์พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 2) กลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศเพื่อรับรางวัลคุณภาพแห่งชาติของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่ามี 3 กลยุทธ์หลัก ได้แก่ 1) พัฒนาสมรรถนะการบริหาร

แบบมีส่วนร่วมสู่ความเป็นเลิศ 2) เสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ 3) พัฒนาระบบกระบวนการทำงานและการออกแบบงาน

พุดิสสรค์ รุจิตานนท์ และชญาพิมพ์ อุสาโท (2564, หน้า 20-21) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาขอนแก่น นครศรีธรรมราชตามแนวคิดความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาการบริหารสู่ความเป็นเลิศมีแนวทางหลัก 7 แนวทางโดยเรียงตามลำดับดังนี้ความต้องการจำเป็นดังนี้ (1) พัฒนาผลลัพธ์ (2) พัฒนาการปฏิบัติการองค์กร (3) พัฒนนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (4) พัฒนาบุคลากร (5) พัฒนาการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ (6) พัฒนากลยุทธ์และ (7) พัฒนาการนำองค์กร

กันตวุฒิ การดี (2565, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วม รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ และ 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาขนาดเล็กประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เช่น การจัดทำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การวิเคราะห์และอภิปรายผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และกำหนดเป้าหมาย รายละเอียดของกลยุทธ์ นำผลการศึกษา การวิเคราะห์สังเคราะห์ หลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการสร้างแผนกลยุทธ์ การนำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการพัฒนา และแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการให้คำปรึกษา ด้านที่ 2 การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ เช่น การวิเคราะห์สภาพปัญหา การกำหนดเป้าหมาย รายละเอียดของกลยุทธ์ การนำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการพัฒนา และการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนา ด้านที่ 3 การจัดการเรียนรู้ เช่น การจัดทำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การวิเคราะห์สภาพปัญหา การกำหนดเป้าหมาย รายละเอียดของกลยุทธ์ การศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ หลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการสร้างแผนกลยุทธ์ และการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ในการพัฒนา และด้านที่ 4 การมีส่วนร่วม เช่น การวิเคราะห์สภาพปัญหา การกำหนดเป้าหมาย รายละเอียดของกลยุทธ์ การนำกรอบแนวคิดของแมคคินซี

(McKinsey 7-S Framework) มาใช้ในการพัฒนา การทำข้อตกลง (MOU) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการนำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการพัฒนาประสิทธิภาพ

ปฐวี อ่ำศรี (2565, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการประสานงานของงานวิชาการ (X_5) รองลงมา ด้านการวางแผนงานวิชาการ (X_1) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการจัดคนเข้าทำงานวิชาการ (X_3) 2) ระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านความสามารถในการพัฒนาสถานศึกษา (Y_4) รองลงมา ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Y_3) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Y_2) 3) สัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในภาพรวม ($r=0.85$) และรายด้านมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคู่ที่มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงที่สุด ($r=0.84$) คือ การบริหารงานวิชาการ ด้านงบประมาณงานวิชาการ (X_7) กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ด้านความสามารถทางวิชาการ (Y_1) คู่ที่มีความสัมพันธ์รองลงมา ($r=0.83$) คือ การบริหารงานวิชาการ ด้านการรายงานของงานวิชาการ (X_6) กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา (Y_3) และที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำที่สุด ($r=0.55$) คือ การบริหารงานวิชาการ ด้านการอำนวยการ/สั่งการในงานวิชาการ (X_4) กับประสิทธิผลของสถานศึกษา ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (Y_2) มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ข้อเสนอแนะประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า สถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้รับการพัฒนาให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถให้คำปรึกษาแนวทางการแก้ปัญหาในการบริหารงานวิชาการกับคณะครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาได้ โรงเรียนควรมีการสำรวจและรวบรวม ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินให้สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติงานราชการประจำปีเพื่อให้มีการใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิวรรณ เชื้อจิตร (2566, บทคัดย่อ) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($X=4.29$, $S.D.=0.73$) 2) การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($X=4.24$, $S.D.D = 0.82$) 3) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 4) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สามารถทำนายการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เรียงตามลำดับ ประกอบด้วย ด้านการบริหารองค์กรและด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ ได้ร้อยละ 71.50 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ เท่ากับ 0.846 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ $Y = 0.010 + 0.678 (X_1) - 0.315 (X_2)$ และสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน $Z_y = 0.589 (X_1) + 0.279 (X_2)$ แสดงให้เห็นว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้านการบริหารองค์กร และด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล เปลี่ยนไป 1 หน่วย ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเปลี่ยนไป 0.678 หน่วย และเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

2.7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

ออสเดมิร์ค โคบาล และบอซคุต (Ozdemir, S, Coban, O. & Bozkurt, S. 2020, p. 1) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้อำนวยการโรงเรียนกับความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามความคิดเห็นของครู ในการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้อำนวยการโรงเรียนกับความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามความคิดเห็นของครู โดยใช้แบบจำลองเชิงพรรณนาที่อธิบายสถานการณ์ การศึกษาได้ดำเนินการการรับข้อมูลจากครูมีการใช้สองมาตราส่วน: มาตรส่วนทักษะของผู้บริหารการศึกษาแห่งศตวรรษที่ 21 และมาตรส่วนความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ เพื่อกำหนดระดับทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้อำนวยการโรงเรียนและความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ การวิเคราะห์เชิงพรรณนาจึงถูกนำมาใช้ เช่นเดียวกับการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอย มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญระหว่างทักษะของผู้บริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับพฤติกรรมความเป็นผู้นำเชิงกล

ยุทธในทกมดินนอกจากนี้ ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้จัดการการศึกษา ยังพบว่าเป็นตัวทำนาย พฤติกรรมความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญของพวกเขาจากผลการวิจัย พบว่าการรู้สารสนเทศ การรู้เท่าทันเทคโนโลยี ความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำ และความรับผิดชอบ เป็นตัวทำนายที่สำคัญของ พฤติกรรมความเป็นผู้นำในการบริหารจัดการ ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องเพิ่มระดับความรู้ความ เข้าใจ การรู้เท่าทันเทคโนโลยี ความรับผิดชอบ ความเป็นผู้นำและทักษะความรับผิดชอบเพื่อปรับปรุง พฤติกรรมความเป็นผู้นำด้านการจัดการ

ลิวอิส (Lewis, 2012, p. 88) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความมั่นใจ ในตนเองในการการสร้าง เอกลักษณ์ในการบริหารและการจัดการการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร การศึกษามีความจำเป็นที่จะต้องทำให้ผู้อื่นยอมรับในตนเองแต่พวกเขาเหล่านั้นยังขาดความมั่นใจใน ตนเองอยู่มาก ข้อเสนอแนะ จากการศึกษาครั้งนี้ คือ ควรเอาใจใส่ในเชิงวิชาการมากขึ้น จะทำให้ภาค สังคมตระหนักและส่งเสริมการบริหารการศึกษาเป็นอาชีพอีกอาชีพหนึ่ง

เคด (Cade, 2010, p. 112) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำภายใน มาตรฐานเกณฑ์ มาตรฐานของกลุ่มผู้ออกใบประกอบวิชาชีพผู้นำโรงเรียนระหว่างมลรัฐ (Interstate school leaders licensure consortium : ISLLC) ISLLC สำหรับการบริหารการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การที่ผู้นำมี ความรู้ความสามารถที่เป็นไปตามมาตรฐาน ISLLC จะทำให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปในทางที่ดี นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ นอกจากนี้ยังทำให้ได้รับการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ อันเนื่องมาจาก การบริหาร สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จของผู้บริหารที่มีความรู้ การรู้หลักการของ ISLLC จะทำ ให้ผู้นำมีความกระตือรือร้นและกล้าแสดงออกภายใต้การดำเนินการตามมาตรฐาน ISLLC สำหรับการบริหารสถานศึกษา

ลุมสเดน (Lumsden, 2004, Abstract) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง Quality assurance at Scottish schools attracts world-wide interest พบว่า สิ่งสำคัญของการประกันคุณภาพการ ศึกษา มีดังนี้ 1) ใช้ตัวชี้วัดที่มีคุณภาพในการประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษา 2) ปรับปรุง ยุทธศาสตร์ การศึกษาระดับชาติ 3) ใช้การตรวจสอบคุณภาพภายนอกองค์การในการทบทวนและ ประเมินผล 4) พัฒนาวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาแนวใหม่ 5) สถานศึกษาดำเนินการประเมิน ตนเองเพื่อพัฒนาให้ก้าวหน้า 6) พัฒนาผู้นำและการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิผล 7) พัฒนา มาตรฐานเปรียบเทียบในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

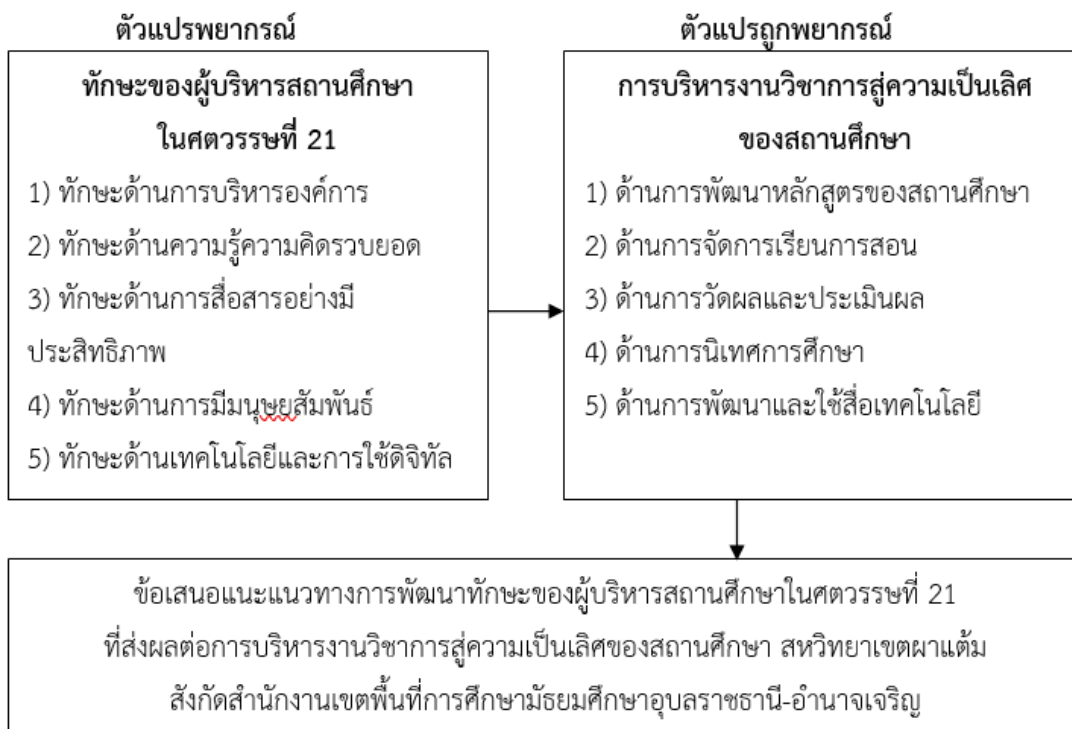
ฟูลส์ตันสคูล (Fulstonschools. 2003, p. 1) ได้นำเสนอรูปแบบสำหรับความเป็นเลิศของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยในการบริหาร 6 องค์ประกอบ คือ 1) ภาวะผู้นำ ได้แก่ ความท้าทายของผู้นำ การสื่อสารคุณค่าและความเชื่อ การกำหนดทิศทางและการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน รวมทั้งการกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่สนับสนุนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และตอบสนองความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การประชาสัมพันธ์ด้านนวัตกรรมและการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา และความรับผิดชอบต่อสาธารณะ 2) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ การกำหนดความต้องการและความคาดหวังของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) การวางแผนกลยุทธ์ ได้แก่ การตรวจสอบความต้องการและความคาดหวังของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความสามารถและความต้องการของพนักงาน การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ การเปลี่ยนแปลง สภาพแวดล้อม การนิยาม วัตถุประสงค์ การวัดผล ปฏิบัติงานเป้าหมายและกลยุทธ์ การมุ่งไปในทิศทางเดียวกันของแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาและฝ่ายต่าง ๆ ตลอดจนการจัดสรรทรัพยากรตามแผนกลยุทธ์ 4) การวางแผนกระบวนการสนับสนุนการศึกษา ได้แก่ การวางแผน การปรับปรุงการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การปรับปรุงกระบวนการสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง การกำจัดโปรแกรมและกระบวนการที่ไร้ประสิทธิภาพ การตรวจสอบและการนำแบบอย่างที่ดีของสถานศึกษาค้นแบบมาเปรียบเทียบเพื่อปรับปรุงผล การปฏิบัติงานของสถานศึกษา 5) ทรัพยากรบุคคล ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากร การมอบอำนาจให้พนักงานได้มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในระบบการปรับปรุงสถานศึกษา การมุ่งมั่นในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การพัฒนาบุคลากรการสนับสนุน การให้รางวัลที่สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา การสนับสนุนของการสื่อสาร ความร่วมมือและการแบ่งปันความรู้ระหว่างฝ่ายต่าง ๆ และสถานศึกษารวมทั้งการกำหนดระดับความพึงพอใจของพนักงานและ 6) ผลการปฏิบัติงาน ได้แก่ ผลงานที่สอดคล้องหรือเหนือกว่าเป้าหมายที่วางไว้ ผลงานที่สอดคล้องหรือเหนือกว่าสถานศึกษาดั้งเดิม และสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับองค์กรอื่นได้

จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวสรุปได้ว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารองค์การ 2) ด้านความรู้ความคิดรวบยอด 3) ด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ และ 5) ด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล เนื่องจากผู้บริหารในยุคศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีทักษะและความรู้ความสามารถรอบด้านในการที่จะบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารที่ทักษะการบริหาร

สถานศึกษาที่ดีจะทำให้ประสบผลสำเร็จในการทำงานบรรลุเป้าหมายในการบริหารสถานศึกษาที่ได้วางเอาไว้ โดยมุ่งเน้นไปที่การบริหารงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษา อันจะส่งผลต่อตัวผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถมีคุณธรรมจริยธรรม สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นคนเก่ง คนดีของสังคมต่อไป ในการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษานั้น จากการวิเคราะห์จะประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การวัดผลและประเมินผล 4) การนิเทศการศึกษา และ 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะพัฒนาเยาวชนของชาติให้มีความรู้ความสามารถเป็นคนเก่ง คนดี มีคุณธรรมจริยธรรมอันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้

2.8. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ รายละเอียดกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังแสดงไว้ในภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ" เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนวิจัย ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ รวมทั้งสิ้น 8 โรงเรียน จำนวน 365 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2568 จากกลุ่มสารสนเทศสำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนในสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จำนวนทั้งสิ้น 188 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร 16 คน และครูผู้สอน 172 คน เลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการเทียบสัดส่วน (Simple Random Sampling) (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560, หน้า 44)

3.2. เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 188 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร 16 คน และครูผู้สอน 172 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และการเทียบสัดส่วนตามแนวทางของ Krejcie & Morgan (1970) และ บุญชม ศรีสะอาด (2560)

ตารางที่ 3. 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างบุคลากรในสภวิทยาเขตผาแต้ม สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ปีการศึกษา 2568

ที่	สถานภาพ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	ผู้บริหาร	16	16
2	ครูผู้สอน	349	172
รวม		365	188

3.3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยจำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะด้านการบริหารองค์กร 2) ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด 3) ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ 5) ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล

โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบ 5 ระดับของไลเคิร์ต (Likert Scale) ตามแนวทางของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีทักษะอยู่ในระดับ มากที่สุด

5 หมายถึง มีทักษะอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีทักษะอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีทักษะอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีทักษะอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีทักษะอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยจำแนกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร

- 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล 4) ด้านการนิเทศการศึกษา
5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี

โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบ 5 ระดับของไลเคิร์ต (Likert Scale) ตามแนวทางของ บุญชม ศรีสะอาด (2553) เช่นเดียวกับตอนที่ 2

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถาม โดยแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยในแต่ละข้อ ดังนี้ (อ้างอิงจาก บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

ตารางที่ 3. 2 แสดงการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย	ระดับการมีทักษะอยู่ในระดับ
4.51 - 5.00	มีทักษะอยู่ในระดับ มากที่สุด
3.51 - 4.50	มีทักษะอยู่ในระดับ มาก
2.51 - 3.50	มีทักษะอยู่ในระดับ ปานกลาง
1.51 - 2.50	มีทักษะอยู่ในระดับ น้อย
1.00 - 1.50	มีทักษะอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3.4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

3.4.1 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

2) กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือ โดยจัดทำตารางแสดงโครงสร้างและเนื้อหาของแบบสอบถาม และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง

3) สร้างแบบสอบถามในรูปแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบ 5 ระดับ (Likert Scale) เพื่อใช้สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ

3.1) ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ (1) ทักษะด้านการบริหารองค์กร (2) ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด (3) ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (4) ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ (5) ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล

3.2) การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ จำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (2) ด้านการจัดการเรียนการสอน (3) ด้านการวัดผลและประเมินผล (4) ด้านการนิเทศการศึกษา (5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี

4) นำแบบสอบถามที่จัดทำแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา พร้อมปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน (รายชื่อตามภาคผนวก ก) เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC: Index of Item-Objective Congruence) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนข้อคำถามดังนี้

- +1 หมายถึง ข้อคำถามตรงตามเนื้อหา
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามตรงตามเนื้อหา
- 1 หมายถึง ข้อคำถามไม่ตรงตามเนื้อหา

ผลการตรวจสอบได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ในช่วงระหว่าง 0.67 - 1.00

6) นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มครูผู้สอน โรงเรียนทรายทองวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อทดสอบความชัดเจนของภาษาและคำชี้แจงในแบบสอบถาม พร้อมทั้งตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค Cronbach's Alpha Coefficient) ตามแนวทางของ Cronbach (1970) ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 และ 0.97

3.5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

3.5.2 ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสหวิทยาเขตผาแต้ม เพื่อเข้าร่วมตอบแบบสอบถามในการวิจัย

3.5.3 ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัย วัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามในการให้ข้อมูลที่ตรงตามความเป็นจริง

3.5.4 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับแล้ว ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ก่อนนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

3.6. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 การประมวลผลข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3.6.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ โดยใช้

1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบสองตัวแปร (Bivariate Correlation Analysis) เป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามทีละคู่

2) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พร้อมทั้งสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนดิบและรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

3.6.3 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ

วิเคราะห์ข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis)

3.7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง "ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ" ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลใน 2 ส่วน ดังนี้

3.7.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

1) การตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ใช้การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยอาศัยดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item-Objective Congruence) จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วย โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะ
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
 k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
 $\sum S_i^2$ แทน ผลรวมความแปรปรวนของแต่ละข้อ
 S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

3.7.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

ประกอบด้วย

1) สถิติเชิงพรรณนา ใช้เพื่ออธิบายลักษณะของข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1) ร้อยละ (Percentage)
- 1.2) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
- 1.3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) สถิติเชิงอนุมาน ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน และตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้

2.1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบสองตัวแปร (Bivariate Correlation Analysis) เป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามทีละคู่ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้สูตร

$$r = \frac{\sum (X - \bar{X})(Y - \bar{Y})}{\sqrt{\sum (X - \bar{X})^2} \cdot \sqrt{\sum (Y - \bar{Y})^2}}$$

เมื่อ r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

X, Y แทน ค่าคะแนนของตัวแปร X และ Y

$\bar{X}, \bar{Y}$ แทน ค่าเฉลี่ยของตัวแปร X และ Y

n แทน จำนวนคู่ข้อมูล

Σ แทน ผลรวม

2.2) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา และสร้างสมการพยากรณ์ใน 2 รูปแบบ ดังนี้

2.2.1) ใช้ทดสอบทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ และสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ โดยใช้สูตรดังนี้

(1) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 + \dots + b_pX_p$$

(2) สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_y = \beta_1Z_1 + \beta_2Z_2 + \dots + \beta_kZ_k$$

โดยที่

Y = การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

a = ค่าคงที่ของสมการ

$b_1, b_2, \dots, b_p$ = สัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$X_1, X_2, \dots, X_p$ = ตัวแปรต้น เช่น ทักษะด้านการบริหารจัดการองค์กร

ทักษะด้านเทคโนโลยี ฯลฯ

Z_y = คะแนนมาตรฐานของตัวแปรตาม

$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k$ = สัมประสิทธิ์ถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$Z_1, Z_2, \dots, Z_k$ = คะแนนมาตรฐานของตัวแปรต้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
X_1	แทน	ทักษะด้านการบริหารองค์กร
X_2	แทน	ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด
X_3	แทน	ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
X_4	แทน	ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์
X_5	แทน	ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล
Y	แทน	การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
Adjust R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ปรับแก้ให้เหมาะสมกับข้อมูลที่มีน้อย
S.E. _{est}	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
F หรือ Sig	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
a	แทน	ค่าคงที่ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
b	แทน	สัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$\hat{Y}$	แทน	ค่าการการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ในรูปคะแนนดิบ
Z_x	แทน	ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในรูปคะแนนดิบ
$\hat{Z}_y$	แทน	ค่าการพยากรณ์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในรูปคะแนนมาตรฐาน
r, r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ในรูปแบบ คะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ในรูปแบบ คะแนนมาตรฐาน
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

4.2. ลำดับขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขต
ผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับ
การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของทักษะของผู้บริหาร
สถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขต
ผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

ตอนที่ 6 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ได้จากการตอบแบบสอบถาม

4.3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน ใช้การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) และคำนวณร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตาราง 4.1

ตาราง 4.1 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

n = 188		
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	16	8.50
ครูผู้สอน	172	91.50
รวม	188	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	115	61.20
สูงกว่าปริญญาตรี	73	38.80
รวม	188	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	62	33.00
5-10 ปี	64	34.00
มากกว่า 10 ปี	62	33.00
รวม	188	100.00

จากตาราง 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นครูผู้สอน จำนวน 172 คน คิดเป็น ร้อยละ 91.50 ผู้บริหาร จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 8.50 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 61.20 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 38.80 ประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 5-10 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 มากกว่า 10 ปี จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้าน

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้าน

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ทักษะด้านการบริหารองค์การ	4.14	0.77	มาก	2
2. ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด	4.17	0.80	มาก	1
3. ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	4.13	0.80	มาก	3
4. ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	4.07	0.71	มาก	5
5. ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	4.12	0.70	มาก	4
รวม	4.13	0.76	มาก	-

จากตาราง 4.2 พบว่า สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.66) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.67) รองลงมา ทักษะด้านการบริหารองค์การ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.65) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.71)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ทักษะด้านการบริหารองค์การ

ทักษะด้านการบริหารองค์การ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1) ผู้บริหารสถานศึกษามีเทคนิควิธีและกระบวนการในการจัดกิจกรรมการวิเคราะห์ และรู้จักการเลือกใช้เครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา	4.20	0.76	มาก	2
2) ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้เข้าใจในหลักการแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร	4.21	0.77	มาก	1
3) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถประยุกต์ใช้หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารให้เหมาะสมสถานการณ์	4.12	0.85	มาก	4
4) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบและเกิดประโยชน์สูงสุด	4.11	0.81	มาก	5
5) ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.09	0.76	มาก	6
6) ผู้บริหารสถานศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบทบาทหน้าที่ ให้ความยืดหยุ่นในการทำงาน และสะท้อนผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.13	0.72	มาก	3
รวม	4.14	0.77	มาก	-

จากตาราง 4.3 สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ทักษะด้านการบริหารองค์การ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.77) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้เข้าใจในหลักการแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.77) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษามีเทคนิควิธีและกระบวนการในการจัดกิจกรรมการวิเคราะห์ และรู้จักการเลือกใช้เครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.76) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.09$, S.D.= 0.76)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด

ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
7) ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการติดต่อระหว่างบุคคล และการประสานงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี	4.13	0.81	มาก	5
8) ผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงออกถึงภาวะผู้นำด้วยการ จูงใจ การสร้างขวัญและกำลังใจ	4.15	0.85	มาก	3
9) ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจการทำงานของกลุ่มคน สามารถจูงใจหรือชักจูงให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันทำงานได้	4.11	0.74	มาก	6
10) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการคิด และ ตัดสินใจการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม	4.31	0.75	มาก	1
11) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงาน และบุคคลอื่นที่ เกี่ยวข้องโดยการทำงานเป็นทีม	4.21	0.90	มาก	2
12) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่ดี ด้วยการลดความกดดันในการทำงาน โดยอาศัยปัจจัยในด้านต่าง ๆ มาสนับสนุนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับนับถือ	4.14	0.80	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.17	0.80	มาก	-

จากตาราง 4.4 พบว่า สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.80) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการคิด และตัดสินใจการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.75) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงาน และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องโดยการทำงานเป็นทีม ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.90) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจการทำงานของกลุ่มคน สามารถจูงใจหรือชักจูงให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันทำงานได้ ($\bar{X}=4.11$, S.D.= 0.74)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
13) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติตนสำหรับการบริหารสถานศึกษาได้เหมาะสมและถูกต้อง	4.07	0.85	มาก	6
14) ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความชำนาญ และความสามารถในสื่อสารได้อย่างชัดเจน น่าเชื่อถือ และเข้าใจง่าย	4.14	0.80	มาก	3
15) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถสื่อสารทั้งการพูด และการเขียนได้อย่างชัดเจน น่าเชื่อถือเข้าใจง่าย สามารถสรุปประเด็นได้ชัดเจน ถูกต้องและตรงประเด็น	4.10	0.81	มาก	5
16) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถเจรจา ตีความ เสนอ ความคิด ได้ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและในที่สาธารณะ	4.21	0.82	มาก	1
17) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และผลงานให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภายนอกรับรู้ได้ทันเวลา และต่อเนื่อง	4.15	0.70	มาก	2
18) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์การเข้าถึง การจัดการ การบูรณาการ และการประเมิน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างถูกต้อง แม่นยำและต้องรวดเร็ว	4.12	0.85	มาก	4
รวม	4.13	0.80	มาก	-

จากตาราง 4.5 พบว่า สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.80) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถเจรจา ตีความ เสนอความคิด ได้ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและในที่สาธารณะ ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.82) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และ

ผลงานให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภายนอกรับรู้ได้ทันเวลา และต่อเนื่อง ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.70) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติตนสำหรับการบริหารสถานศึกษาได้เหมาะสมและถูกต้อง ($\bar{X}=3.07$, S.D.= 0.85)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์

ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
19) ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการคิดนอกกรอบและคิดอย่างสร้างสรรค์	4.05	0.87	มาก	4
20) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วเพื่อหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหา	4.10	0.79	มาก	3
21) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าขององค์กร และมองได้อย่างทะลุปรุโปร่งเพื่อให้องค์กรมีความสมบูรณ์	3.96	0.86	มาก	6
22) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถตีความ และแปลความหมายข้อมูลที่ซับซ้อน	3.98	0.87	มาก	5
23) ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ	4.15	0.83	มาก	2
24) ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ความรู้ความคิดและทักษะการแก้ปัญหาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ ที่สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา	4.17	0.73	มาก	1
รวม	4.07	0.82	มาก	-

จากตาราง 4.6 พบว่า สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ทักษะด้านการมี มนุษยสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.82) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ความรู้

ความคิดและทักษะการแก้ปัญหาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ที่สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.73) รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.83) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าขององค์กร และมองได้อย่างทะลุปรุโปร่งเพื่อให้องค์กรมีความสมบูรณ์ ($\bar{X}=3.96$, S.D.= 0.86)

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล

ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
25) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ	4.18	0.79	มาก	2
26) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถประยุกต์ใช้แอปพลิเคชันโปรแกรมสำเร็จรูปและสื่อดิจิทัล ในการจัดการศึกษา	4.01	0.85	มาก	6
27) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสืบค้นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ร่วมกับครูในการจัดการเรียนการสอน	4.10	0.84	มาก	5
28) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชานำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงาน การสอนและการนำเสนอผลงานให้มีประสิทธิภาพ	4.12	0.89	มาก	3
29) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ	4.11	0.80	มาก	4
30) ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง สะดวก รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์	4.21	0.74	มาก	1
รวม	4.12	0.81	มาก	-

จากตาราง 4.7 พบว่า สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D.=0.81) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง สะดวก รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ ($\bar{X} = 4.21$, S.D.=0.74) รองลงมาผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.18$, S.D.=0.79) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน โปรแกรมสำเร็จรูปและสื่อดิจิทัล ในการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.01$, S.D.= 0.85)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ โดยรวมและรายด้าน

สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ ของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.13	0.63	มาก	5
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.23	0.56	มาก	2
3. ด้านการวัดผลและประเมินผล	4.32	0.59	มาก	1
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.23	0.62	มาก	3
5. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี	4.22	0.61	มาก	4
รวม	4.23	0.60	มาก	-

จากตาราง 4.8 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.60) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.59) รองลงมา ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.23$ S.D. = 0.56) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.62) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.63)

ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
1) สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรของสถานศึกษา	4.15	0.75	มาก	4
2) สถานศึกษาวางแผนดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.19	0.76	มาก	2
3) สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	4.04	0.84	มาก	6
4) สถานศึกษาประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรของสถานศึกษา	4.17	0.75	มาก	3
5) สถานศึกษามีระบบการนิเทศ กำกับติดตามการทดลองใช้หลักสูตรของสถานศึกษา	4.26	0.78	มาก	1
6) สถานศึกษานำสรุปผลและปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษามาใช้	4.05	0.78	มาก	5
รวม	4.13	0.77	มาก	-

จากตาราง 4.9 สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.77) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษามีระบบการนิเทศ กำกับติดตามการทดลองใช้หลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X}=4.26$, S.D.=0.78) รองลงมา สถานศึกษาวางแผนดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=4.19$, S.D.=0.76) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{X}=4.04$, S.D.= 0.84)

ตาราง 4.10 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
7) สถานศึกษามีการวางแผนและดำเนินงานจัดตารางสอน	4.27	0.70	มาก	2
8) สถานศึกษามีการคัดเลือกตำราเรียนของผู้เรียน	4.21	0.78	มาก	4
9) สถานศึกษามีการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน	4.20	0.68	มาก	5
10) สถานศึกษามีระบบกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอน	4.31	0.75	มาก	1
11) สถานศึกษากำกับติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้	4.13	0.72	มาก	6
12) สถานศึกษาให้ครูนำผลการกำกับติดตามมาปรับปรุงการเรียนการสอน	4.27	0.72	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.23	0.72	มาก	-

จากตาราง 4.10 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D.=0.72) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษามีระบบกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.31$, S.D.=0.75) สถานศึกษามีการวางแผนและดำเนินงานจัดตารางสอน ($\bar{X} = 4.27$, S.D.=0.70) สถานศึกษาให้ครูนำผลการกำกับติดตามมาปรับปรุงการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.27$, S.D.=0.72) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษากำกับติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.13$, S.D.= 0.72)

ตาราง 4.11 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ด้านการวัดผลและประเมินผล

ด้านการวัดผลและประเมินผล	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
13) สถานศึกษามีการสร้างระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียน	4.28	0.78	มาก	5
14) สถานศึกษามีการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน	4.39	0.66	มาก	2
15) สถานศึกษามีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน	4.45	0.71	มาก	1
16) สถานศึกษามีการประเมินผลการสอนอย่างเป็นกัลยาณมิตร	4.20	0.77	มาก	6
17) สถานศึกษานำผลการประเมินการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	4.29	0.75	มาก	4
18) สถานศึกษานำผลการประเมินการเรียนการสอนมาแจ้งผู้ปกครองนักเรียน	4.31	0.84	มาก	3
รวม	4.32	0.75	มาก	-

จากตาราง 4.11 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D.=0.75) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน ($\bar{X} = 4.45$, S.D.=0.71) รองลงมา สถานศึกษามีการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.39$, S.D.=0.66) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษามีการประเมินผลการสอนอย่างเป็นกัลยาณมิตร ($\bar{X} = 3.20$, S.D.= 0.77)

ตาราง 4.12 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ด้านการนิเทศการศึกษา

ด้านการนิเทศการศึกษา	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
19) สถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน	4.27	0.72	มาก	2
20) สถานศึกษาให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน	4.39	0.72	มาก	1
21) สถานศึกษามีการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบ	4.17	0.76	มาก	4
22) สถานศึกษามีการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู	4.16	0.87	มาก	5
23) สถานศึกษานำผลการปฏิบัติงานของครูเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับทราบ	4.15	0.81	มาก	6
24) สถานศึกษานำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน	4.27	0.72	มาก	3
รวม	4.23	0.75	มาก	-

จากตาราง 4.12 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$, S.D.=0.76) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษาให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.39$, S.D.=0.72) รองลงมา สถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน และสถานศึกษานำผลการนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.72) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สถานศึกษานำผลการปฏิบัติงานของครูเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับทราบ ($\bar{X}=4.15$, S.D.= 0.81)

ตาราง 4.13 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี

ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับ
25) สถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ	4.29	0.75	มาก	2
26) สถานศึกษานำแอปพลิเคชัน โปรแกรมสำเร็จรูปและสื่อดิจิทัล มาใช้ในการจัดการศึกษา	4.13	0.74	มาก	6
27) สถานศึกษามีระบบสืบค้นข้อมูลเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ให้กับครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอน	4.14	0.76	มาก	5
28) สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน การสอน และการนำเสนอผลงานให้มีประสิทธิภาพ	4.21	0.80	มาก	3
29) สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ	4.19	0.72	มาก	4
30) สถานศึกษามีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง สะดวก รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์	4.34	0.74	มาก	1
รวม	4.22	0.75	มาก	-

จากตาราง 4.13 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.75) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สถานศึกษามีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง สะดวก รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์ ($\bar{X}=4.34$, S.D.=0.74) รองลงมา สถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.75) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สถานศึกษานำแอปพลิเคชัน โปรแกรมสำเร็จรูปและสื่อดิจิทัล มาใช้ในการจัดการศึกษา ($\bar{X}=4.13$, S.D.= 0.74)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient Analysis) ผลปรากฏดังตาราง 4.14

ตาราง 4.14 แสดงค่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

ตัวแปร	X	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	Y
X	1						
X ₁	.959*	1					
X ₂	.954*	.877*	1				
X ₃	.971*	.909*	.933*	1			
X ₄	.973*	.930*	.886*	.926*	1		
X ₅	.979*	.924*	.917*	.930*	.961*	1	
Y	.883*	.873*	.837*	.861*	.840*	.860*	1

*p< .01

จากตาราง 4.14 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง ($r_{xy} = 0.883$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ รายด้าน พบว่า ทักษะทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา (Y) ในระดับสูง ทั้งหมด

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังนี้

ตาราง 4.15 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

Model	R	R ²	Adjust R ²	S.E.	Sig
1	.873 ^a	.763	.762	.27842	0.000
2	.888 ^b	.788	.786	.26372	0.000

*p< .01

จากตาราง 4.15 แสดงว่า การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อหาตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ จาก 5 ปัจจัย มีด้านที่ทดสอบแล้วพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 รูปแบบ โดยรูปแบบที่ดีที่สุด คือ ทักษะด้านการบริหารองค์กร (X_1) และทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (X_3) สามารถพยากรณ์ว่ามีผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย หรืออำนาจพยากรณ์ เท่ากับ 0.788 ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 78.80

ตาราง 4.16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

Model		SS	df	MS	F	Sig
1	Regression	46.374	1	46.374	598.230	.000 ^b
	Residual	14.418	186	.078		
	Total	60.792	187			
2	Regression	47.962	2	23.963	344.548	.000 ^c
	Residual	12.866	185	.070		
	Total	60.792	187			

*p<.01

จากตาราง 4.16 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นอย่างน้อย 1 ตัวแปร มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรตาม

ตาราง 4.17 การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ
สู่
ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

Model		B	S.E.	Beta (β)	t	Sig
1	(Constant)	1.100	.130		8.479	.000
	ทักษะด้านการบริหารองค์กร (X ₁)	.756	.031	.873	24.459	.000
2	(Constant)	.993	.125		7.950	.000
	ทักษะด้านการบริหารองค์กร (X ₁)	.454	.070	.525	6.466	.000
	ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมี ประสิทธิภาพ (X ₃)	.328	.069	.383	4.724	.000
R = .888 R ² = .788 Adjust R ² = .786 S.E. _{est} = .26372 F = 22.314 Sig = .000						

*p< .01

จากตาราง 4.17 พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ได้ผลออกมา 2 รูปแบบ คือ โดยรูปแบบที่ดีที่สุดได้แก่ ทักษะด้านการบริหารองค์กร (X₁) กับทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (X₃) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (R) เท่ากับ .888 ค่ากำลังสองของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (R²) เท่ากับ .788 แสดงว่า ทั้งสองทักษะมีอิทธิพลเชิงบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาได้ร้อยละ 78.80 สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .993 + .454 (X_1) + .328 (X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_Y = .525 (X_1) + .383 (X_3)$$

จากสมการพยากรณ์แสดงให้เห็นว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยทักษะด้านการบริหารองค์กร และทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เปลี่ยนไป 1 หน่วย ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาเปลี่ยนไป 0.454 หน่วย

ตอนที่ 6 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ได้จากการตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะแนวทางการใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ได้จากการตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรใช้ ทักษะด้านการบริหารองค์กร ในการออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยบูรณาการแนวคิดท้องถิ่นและนวัตกรรมการเรียนรู้ ใช้ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากครู นักเรียน และชุมชนท้องถิ่น นำมาประกอบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ตอบเจตยยุทธศาสตร์ชาติและทักษะอนาคต และจัดให้มีเวทีประชาพิจารณ์ (Curriculum Hearing) ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

2. ด้านการจัดการเรียนการสอน มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรใช้ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อถ่ายทอดวิสัยทัศน์ด้านการเรียนรู้และเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และใช้ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด เพื่อวิเคราะห์นโยบายการเรียนการสอน และประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในพื้นที่ และสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยการส่งเสริม PLC (Professional Learning Community) ให้ครูมีเวทีแลกเปลี่ยนแนวทางการสอนร่วมกัน

3. ด้านการวัดผลและประเมินผล มีข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรใช้ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลและใช้ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาระบบการประเมินผลที่แม่นยำ มีความโปร่งใส และสะท้อนผลการเรียนรู้อย่างแท้จริง เช่น การประเมินผลแบบออนไลน์ หรือ E-Portfolio ส่งเสริมให้ครูประเมินผลแบบหลากหลาย (Authentic Assessment) และใช้ผลประเมินเพื่อปรับการเรียนการสอน และจัดอบรมให้ครูมีความรู้ด้านการออกแบบข้อสอบที่วัดทักษะสูง เช่น PISA หรือข้อสอบแบบวิเคราะห์

4. ด้านการนิเทศการศึกษา ควรพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรใช้ทักษะด้านการบริหารองค์การ และทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ในการจัดระบบนิเทศภายในที่เน้นการพัฒนาครู มากกว่าการตรวจสอบหรือควบคุม ใช้กระบวนการ Coaching & Mentoring สนับสนุนครูเป็น รายบุคคลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และนำระบบนิเทศแบบมีส่วนร่วมมาใช้ โดยเปิด โอกาสให้ครูสะท้อนปัญหาและแนวทางพัฒนาร่วมกับทีมบริหาร

5. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี มีข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนา ดังนี้ ผู้บริหารควรใช้ ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลและใช้ทักษะด้านการบริหารองค์การ ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยี อย่างมีประสิทธิภาพในห้องเรียน และเป็นต้นแบบด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ จัดให้มี โครงการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลร่วมกันในโรงเรียน เช่น คลิปการสอน, เอกสารออนไลน์, Learning Management System (LMS) และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีภายในโรงเรียน เช่น ระบบ อินเทอร์เน็ต, แพลตฟอร์มกลางเพื่อการสื่อสาร และจัดอบรมการใช้เทคโนโลยีให้กับครูอย่างสม่ำเสมอ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ 4) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผล

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1. สรุปผล

การศึกษาสภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. สภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D.= 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด ($\bar{X} = 4.17$, S.D.= 0.80) รองลงมาคือ ทักษะด้านการบริหารองค์การ ($\bar{X} = 4.14$, S.D.= 0.77) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.71)

2. สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.32$, S.D.= 0.59) รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= 0.56) และ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.23$, S.D.= 0.62) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.13$, S.D.= 0.63)

3. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ทั้งหมดมี 2 รูปแบบ โดยรูปแบบที่ดีที่สุดได้แก่ ทักษะด้านการบริหารองค์การ (X_1) และทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (X_3) สามารถพยากรณ์ว่ามีผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (R) เท่ากับ 0.888 และมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยหรืออำนาจพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.788 ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ได้ร้อยละ 78.80

สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .993 + .454 (X_1) + .328 (X_3)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = .525 (X_1) + .383 (X_3)$$

จากสมการพยากรณ์แสดงให้เห็นว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยทักษะด้านการบริหารองค์การ เปลี่ยนไป 1 หน่วย ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา ด้านทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เปลี่ยนไป 0.454 หน่วย

5. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ได้จากการตอบแบบสอบถาม สามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนา ดังนี้

1) ผู้บริหารควรใช้ ทักษะด้านการบริหารองค์การ ในการออกแบบและปรับปรุงหลักสูตร ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยบูรณาการแนวคิดท้องถิ่นและนวัตกรรมการเรียนรู้

2) ใช้ทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากครู นักเรียน และชุมชนท้องถิ่น นำมาประกอบการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้ตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติและทักษะอนาคต

3) จัดให้มีเวทีประชาพิจารณ์ (Curriculum Hearing) ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร

5.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนา ดังนี้

1) ผู้บริหารควรใช้ ทักษะด้านการสื่อสาร เพื่อถ่ายทอดวิสัยทัศน์ด้านการเรียนรู้และเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

2) ใช้ทักษะด้านความรู้ความเข้าใจรอบยุด เพื่อวิเคราะห์นโยบายการเรียนการสอน และประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในพื้นที่

3) สร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนโดยการส่งเสริม PLC (Professional Learning Community) ให้ครูมีเวทีแลกเปลี่ยนแนวทางการสอนร่วมกัน

5.3 ด้านการวัดผลและประเมินผล มีข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนา ดังนี้

1) ผู้บริหารควรใช้ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล และทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาระบบการประเมินผลที่แม่นยำ มีความโปร่งใส และสะท้อนผลการเรียนรู้อย่างแท้จริง เช่น การประเมินผลแบบออนไลน์ หรือ E-Portfolio

2) ส่งเสริมให้ครูประเมินผลแบบหลากหลาย (Authentic Assessment) และใช้ผลประเมินเพื่อปรับการเรียนการสอน

3) จัดอบรมให้ครูมีความรู้ด้านการออกแบบข้อสอบที่วัดทักษะสูง เช่น PISA หรือ ข้อสอบแบบวิเคราะห์

5.4 ด้านการนิเทศการศึกษา ควรพัฒนา ดังนี้

1) ผู้บริหารควรใช้ทักษะด้านการบริหารองค์การและทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดระบบนิเทศภายในที่เน้นการพัฒนาครู มากกว่าการตรวจสอบหรือควบคุม

2) ใช้กระบวนการ Coaching & Mentoring สนับสนุนครูรายบุคคลในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

3) นำระบบนิเทศแบบมีส่วนร่วมมาใช้ โดยเปิดโอกาสให้ครูสะท้อนปัญหาและแนวทางพัฒนาร่วมกับทีมบริหาร

5.5 ด้านการพัฒนาและใช้เทคโนโลยี มีข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนา ดังนี้

- 1) ผู้บริหารควรใช้ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัลและทักษะด้านการบริหารองค์การ เพื่อเป็นต้นแบบด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ
- 2) จัดให้มีโครงการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลร่วมกันในโรงเรียน เช่น คลิปการสอน, เอกสารออนไลน์, Learning Management System (LMS)
- 3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีภายในโรงเรียน เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต, แพลตฟอร์มกลางเพื่อการสื่อสาร และจัดอบรมการใช้เทคโนโลยีให้กับครูอย่างสม่ำเสมอ

5.2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

จากผลการวิจัยทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ มีประเด็นที่น่าสนใจ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังต่อไปนี้

1. จากผลการศึกษาศาภาพทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ พบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.67) แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม มีการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะด้านทักษะความรู้ความคิดรวบยอด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.17$) บ่งชี้ว่าผู้บริหารสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และใช้ความรู้เชิงระบบในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญสำหรับการบริหารงานในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิลาวรรณ อยู่สำราญ (2562) ซึ่งพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีทักษะการคิดเชิงระบบและการวางแผนเชิงกลยุทธ์ในระดับสูง จะสามารถยกระดับคุณภาพของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากสามารถนำแนวคิดทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ด้านทักษะการบริหารองค์การ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรองลงมา ($\bar{x} = 4.14$) แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสามารถจัดการองค์การอย่างเป็นระบบ มีทักษะการจัดสรรทรัพยากร การบริหารคน และการจัดโครงสร้างงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ ญัฐพงศ์ แสนสวัสดิ์ (2561) ซึ่งระบุว่า ทักษะการบริหารองค์การที่เข้มแข็งช่วยให้ผู้บริหารสามารถสร้างระบบบริหารที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดี โดยเฉพาะในยุคที่สถานศึกษาต้องปรับตัวกับนโยบายและเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างรวดเร็ว และทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ได้รับค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 4.07$) แม้ยังอยู่ในระดับมาก แต่สะท้อนว่าผู้บริหารยังมีพื้นที่ในการพัฒนาทักษะด้านนี้เพิ่มเติม เนื่องจากมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นรากฐานของการสร้างแรงจูงใจ การประสานความ

ร่วมมือ และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการทำงานอย่างมีส่วนร่วม ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปิยะนุช ปานะวงศ์ (2563) ซึ่งระบุว่า ผู้บริหารที่มีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ดี จะสามารถสร้างความไว้วางใจภายในโรงเรียน และทำให้ครูและบุคลากรเกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินงานตามนโยบายและเป้าหมายของโรงเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Trilling และ Fadel (2009) ที่เห็นว่าผู้นำทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีความสามารถหลากหลาย ทั้งด้านความคิดวิเคราะห์ การจัดการองค์กร และการมีปฏิสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อบริหารสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกปัจจุบัน

2. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.23, S.D. = 0.60) แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารจัดการด้านวิชาการในระดับที่ดี ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ การวัดผล ประเมินผล ไปจนถึงการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักของการยกระดับคุณภาพการศึกษา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดผลและประเมินผล ($\bar{x} = 4.32$, S.D. = 0.59) บ่งชี้ว่าโรงเรียนมีระบบการประเมินผลที่เป็นระบบ มีการใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และมีการสะท้อนผลการเรียนรู้ไปสู่การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Stiggins (2002) ที่เน้นว่า การประเมินผลที่มีคุณภาพสามารถเสริมสร้างการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างแท้จริง หากผู้นำสถานศึกษามีบทบาทในการส่งเสริมระบบประเมินผลที่ชัดเจนและโปร่งใส ด้านการจัดการเรียนการสอน และการนิเทศการศึกษา ก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{x} = 4.23$) สะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารมีบทบาทในการสนับสนุนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้ความสำคัญกับการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยไม่เน้นการควบคุม แต่เน้นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครู ผลดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐริณี ภู่นาค (2562) ที่พบว่า ผู้บริหารที่ส่งเสริมกระบวนการนิเทศที่มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรและมีระบบส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน จะทำให้ครูมีแรงจูงใจและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.13$, S.D. = 0.63) อยู่ในระดับมาก แต่สะท้อนถึงความท้าทายของโรงเรียนในการออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองบริบทท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียนในอนาคต ซึ่งเป็นประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเวศ สุขุม (2560) พบว่า การขาดการมีส่วนร่วมของครูและชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร ทำให้หลักสูตรสถานศึกษาไม่สามารถตอบโจทย์การเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Fullan (2001) ที่เน้นว่าความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการที่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งการจัดการเรียนรู้ การนิเทศ

ภายใน การประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ และการพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี

3. การวิเคราะห์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.883$) สะท้อนให้เห็นว่าทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการยกระดับคุณภาพด้านวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความคาดหวังของระบบการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทักษะทั้งห้าด้านของผู้บริหาร ได้แก่ ทักษะด้านการบริหารองค์การ (X_1), การคิดเชิงวิพากษ์และความคิดรวบยอด (X_2), ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (X_3), การใช้เทคโนโลยี (X_4) และการมีมนุษยสัมพันธ์ (X_5) ล้วนมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับการบริหารงานวิชาการ (Y) โดยเฉพาะทักษะด้านการบริหารองค์การ ($r = 0.873$) และทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ($r = 0.861$) ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับการบริหารงานวิชาการมากที่สุด ซึ่งให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีความสามารถในการจัดการองค์การอย่างมีระบบ และสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์อย่างชัดเจน จะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งรัตน์ แสงทวีสิน (2561) ที่พบว่า ทักษะการบริหารองค์การและการสื่อสารของผู้บริหารมีผลต่อการสร้างความเข้าใจร่วมในหมู่ครูและบุคลากร ส่งผลต่อการขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และเกิดนวัตกรรมทางการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเป้าหมายของโรงเรียน นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญทัน ดอกไธสง (2562) ที่ชี้ว่า ผู้บริหารที่มีทักษะการสื่อสารและการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี จะสามารถจูงใจบุคลากรในองค์กร สร้างเครือข่ายความร่วมมือภายในโรงเรียน และสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนางานวิชาการอย่างยั่งยืน อีกทั้งยัง สอดคล้องกับการศึกษาเชิงทฤษฎีของ Northouse (2018) ที่เสนอว่า ความสามารถด้านความเป็นผู้นำที่ส่งผลต่อผลงานขององค์กร คือการมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน การสื่อสารเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และการเสริมสร้างบรรยากาศความร่วมมือในองค์กร ซึ่งทั้งหมดนี้สอดคล้องกับทักษะหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาพึงมีในยุคปัจจุบัน

4. ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะด้านการบริหารองค์การ และทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพยากรณ์ผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในสหวิทยาเขตผาแต้ม ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.888 และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย

(R²) เท่ากับ 0.788 หรือคิดเป็นร้อยละ 78.80 แสดงว่าทักษะทั้งสองมีอิทธิพลอย่างสูงต่อการขับเคลื่อนคุณภาพงานวิชาการของโรงเรียน ทักษะด้านการบริหารองค์การสะท้อนถึงความสามารถของผู้บริหารในการวางแผน วิเคราะห์ วางระบบ และจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การพัฒนางานวิชาการอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ขณะที่ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจร่วม วิสัยทัศน์เดียวกัน และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในโรงเรียน อันเป็นปัจจัยสนับสนุนสำคัญต่อความสำเร็จของงานวิชาการ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ จิตระดับ (2563) ซึ่งพบว่าผู้บริหารที่มีทักษะการบริหารองค์การและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสามารถพัฒนาโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ วิชัย รัตนเศรษฐ (2564) ที่ชี้ให้เห็นว่าทักษะด้านการสื่อสารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ขององค์กรอย่างชัดเจน และ จิราภา บุญสิงห์ (2562) ที่ระบุว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงบูรณาการ ทั้งด้านบริหารและการสื่อสาร จะสามารถสร้างสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อการพัฒนาทางวิชาการได้อย่างต่อเนื่อง

5.3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ควรนำผลการศึกษาไปใช้และศึกษาค้นคว้าวิจัย ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะนำไปใช้

5.3.1.1 การส่งเสริมทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีการจัดอบรมหรือพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างทักษะด้านการบริหารองค์การ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยี การคิดเชิงวิพากษ์ และการนิเทศแบบโค้ช (Coaching & Mentoring) อย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนงานวิชาการให้สอดคล้องกับบริบทยุคใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.1.2 การสร้างระบบสนับสนุนภายในสถานศึกษา ควรจัดให้มีเวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน เช่น วง PLC (Professional Learning Community) และการประชุมพิจารณาหลักสูตร เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนางานวิชาการอย่างยั่งยืน

5.3.1.3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีและการวัดผล สถานศึกษาควรลงทุนและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีให้เพียงพอ เช่น ระบบอินเทอร์เน็ต แพลตฟอร์มกลาง และเครื่องมือการวัดผลแบบดิจิทัล เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้และการประเมินผลในศตวรรษที่ 21

5.3.1.4 การใช้ข้อมูลผลการประเมินทักษะผู้นำในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ควรมีระบบติดตามและวิเคราะห์ข้อมูลผลการวัดและประเมินผลทางวิชาการ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ศึกษาทักษะเพิ่มเติมในบริบทที่หลากหลายยิ่งขึ้น ควรมีการศึกษาทักษะอื่น ๆ ของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ที่อาจมีผลต่อการบริหารงานวิชาการ เช่น ทักษะด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) หรือทักษะด้านการจัดการอารมณ์ (Emotional Intelligence) เพื่อขยายองค์ความรู้ให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

5.3.2.2 ศึกษากลุ่มตัวอย่างในพื้นที่หรือระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน การวิจัยในกลุ่มตัวอย่างจากเขตพื้นที่การศึกษาอื่น หรือในระดับการศึกษาที่แตกต่าง เช่น ระดับประถมศึกษา หรืออาชีวศึกษา จะช่วยให้ได้ข้อมูลเปรียบเทียบที่หลากหลาย และสามารถนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้ในวงกว้างได้มากขึ้น

5.3.2.3 ศึกษาความสัมพันธ์แบบลึกในเชิงคุณภาพ เสนอให้มีการศึกษาเชิงคุณภาพร่วมด้วย เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครอง เพื่อเข้าใจมุมมอง แนวปฏิบัติ และปัจจัยแวดล้อมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการได้อย่างลึกซึ้ง

5.3.2.4 พัฒนาโมเดลหรือกรอบแนวทางการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ควรมีการวิจัยเชิงพัฒนาเพื่อสร้างโมเดลหรือแนวทางการใช้ทักษะของผู้บริหารในการพัฒนางานวิชาการที่สามารถนำไปใช้จริงได้ในหลากหลายบริบท และสามารถนำไปทดลองใช้เพื่อประเมินประสิทธิภาพของโมเดลนั้นอย่างเป็นระบบ

บรรณานุกรม

1) หนังสือ

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). เอกสารประกอบการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อ
รองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- _____. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ และ
วิธีการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2552). 2552 ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- _____. (2557). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาค
บังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ช่วงโชติ พันธุเวช. (2551). การจัดการศึกษาเชิงคุณภาพ SIPPO. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สวนสุนันทา.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2563). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน.
กรุงเทพฯ: หจก. มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2555). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ภิญโญ สาร. (2557). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: บริษัท สุวี
ริยาสาส์น จำกัด.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2563). ความเป็นครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- รุจิร ภูสาระ (2551). การพัฒนาหลักสูตร: ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: บুদ্ধ พอย.
- รุ่ง แก้วแดง. (2553). ปฏิวัติการศึกษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สหวิทยาเขตผาแต้ม. (2567). สารสนเทศกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม
ปีการศึกษา 2567. อุบลราชธานี: สำนักงานสหวิทยาเขตผาแต้ม.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2565). การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคพลิกผัน.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมิตร คุณานุกร. (2550). หลักสูตรและการสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ชวนชม.

- สุมน อมรวิวัฒน์. (2561). *กรณีศึกษาเพื่อการสอน ส่งเสริมคุณธรรม จรรยาแห่งวิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: บริษัท เอ็ดดูเทนเมนท์ ศรีเอเตอร์ จำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอยุธยา-อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ. (2567). *รายงานการจัดการศึกษาประจำปีการศึกษา 2567*. อุบลราชธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอยุธยา-อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา*. สำนักงานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____. (2542). *แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *แนวทางการบริหารและการจัดการการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). *การจัดการองค์การทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2550). *คู่มืองานการบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2555). *รายงานการวิจัยเรื่องมาตรฐานวิชาชีพครู การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: บริษัท โบนัส พรีเมส จำกัด.
- _____. (2556). *พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (2565). *แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2560-2579)*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2562). *มัธยมศึกษายุคใหม่สู่มาตรฐานสากล 2561*. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (มปป). (2554). *คู่มือ การประเมินสถานศึกษาเพื่อรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา*. ม.ป.พ.

- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2552). *คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- Baldrige National Quality Program. (2001). *Malcolm Baldrige National Quality: Education Criteria for Performance Excellence*. Gaithersburg: National Institute of Standard and Technology.
- Crawford, L. M. (2013). *High School Principal Leadership: Practices and Beliefs Within The Learning Organization*. PhD. Dissertation: Northern Illinois University.
- Collins, H. (2001). *Managing through Organization*. (2nd ed.). London : Business Press/ Thomson Learning
- Conrad, C.F., and Blackburn, R.T. (1985). *Program quality in higher education : Handbook of theory and research*. New York : Agathorn.
- Deming, W. Edwards. (1986). *Out of the Crisis*. MIT Press.
- Drake, T.L, and Roe, W.H. (1986). *The Principal Ship*. 3 rd ed. New York : Macmilan.
- Doe, J. (2015). *21st century school administration skills assessment report*. Retrieved February 20, 2021, from <http://www.ndlead.k12.nd.us/surveys/SASsamplereport.Pdf>.
- Faber, Chareless F. & Gilbert F. Shearon. (2007). *Elementary School Administration : Theory and Practice*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Fullan, M. (2001). *Leading in a culture of change*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Hall, H. R. (1972). *Organization: Structure and Process*. New Jersey: Englewood Cliffs, Prentice-Hall.
- Henri Fayol. (1964). *General and Industrial Management*. London: Pittman and Sons.
- Hoy, W. K. and Miskel, C. G. (2005). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*. 6th ed. New York: McGraw - Hill.
- Hoyle, R., English, W., & Steffy, E. (2005). *Skill for successful 21st century school leader*. Maryland: The Rowman & Littlefield Publishing Group.
- Lee, M., and Vanhorn, James C. (1983). *Academic administration: Planning, budgeting and decision making with multiple objective : Lincoln: University of Nebraska Longman*. (1987). Dictionary of Contemporary English. England: Clays.
- Magnuson, W. G. (2001). *The Characteristics of Successful School Business Managers*.

- Los Angeles: Doctoral Dissertation. University of Southern California.
- Mintzberg, H. (1983). *Structure in fives: Designing effective organizations*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- National Institute of Standard and Technology. (2008). *Baldrige National Quality Program Educational Criteria for Performance Excellence*. Gaithersburg, MD: Author. NIST 2008.
- Northouse, P. G. (2018). *Leadership: Theory and practice* (8th ed.). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.
- Sergiovanni, T. J. & Starratt, R. J. (1998). *Supervision: A Redefinition*. (6th ed). Boston: McGraw-Hill
- Shadid, W. and others. (1982). *Access and Participation: A Theoretical Approach in Participation of the Poor the Development*. Leiden : University of Leiden.
- Singapore: Ministry of Ministration. (2000). *The School excellence mode: A guide Singapore*.
- The School Appraisal Branch, School Division, Ministry of Ministration, February. 1955. <http://www.gwsae.org/Executiveupdate/2001/March/blender.htm>.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Slavin, R. E. (2018). *Educational psychology: Theory and practice* (12th ed.). Pearson.
- Smith Edward w. and others. (1991). *The Education is Encyclopedia*. New jersey : Prentice – Hall Inc.
- Watkins, K.E. and Marsick, V.J. (1993). *Sculpting the Learning Organization: Lesson in the Art and Science of Systemic Change*. New York: Jossey-Bass.
- Webster, J.G. (1981). *Webster's New World Dictionary of the American Language*. New York: Prentice-Hall.
- White, A. T. (1982). *Why Community Participation ? A Discussion of the Arguments. Community Participation: Current Issue and Lesson Learned*. New York: United Nations Children's Fund.
- William, S. H. J. (2001). *Administrator evaluations and their role in relation to effective School leadership Retriased*. June 5, 2004, from University of alifornai, Irvine, website, <http://www.lib:umi.com/dissertation/fullcit/3007014>.

Yadav, R. P. (1979). *People's Participation: Focus on Mobilization of the Rural Poor*. Bangkok: UN (ADI).

Yang, P. (2011). *A literature review of the skills required by 21st Century school administrators*. An applied research project, Degree of master of business administration, Athabasca University.

2) คุษณินพนธ์ วทนยนพนธ์และ/สทรนพนธ์

กษณินพนธ์ มืพรหม. (2562). *กลยุทธรการบรหรงงานวชการรรงเรยนการศกษาสงเคราะหตามแนวคดพหุปัญญาและอาชฟในอนาคด*. วทนยนพนธ์ปรณญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบรหรงการศกษา, คณะครุศาสตร จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.

กันตฤตม การด. (2565). *แนวทางการบรหรงงานวชการรู้ความเปนเลิศของสถานศกษาขนาดเล็กในล้งกัศลำน้งงานเขตพ้นที่การศกษาประณมศกษาพระนครศรียุธยา เขต 1*. วทนยนพนธ์ปรณญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรหรงการศกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยพระนครศรียุธยา.

ไกรยุทธ อุ่นแก้ว. (2562). *สภาพและปัญหการใช้ทักษะการบรหรงการศกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บรหรงสถานศกษาในล้งกัศลำน้งงานเขตพ้นที่การศกษาประณมศกษาศรีสะเกษ เขต 3*. (วทนยนพนธ์). สาขาวิชาบรหรงการศกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ไกรศร เจียมทอง. (2561). *ทักษะของผู้บรหรงสถานศกษาในศตวรรษที่ 21 ล้งกัศลำน้งงานเขตพ้นที่การศกษามัธยมศกษา เขต 32*, วทนยนพนธ์ปรณญามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ชนิษฐา วรวัตร. (2565). *การบรหรงงานวชการเชงรุกในยุคดิจิทัล กลุ่มเครือขายสงเสริมประสิทธิภาพ ศูนย์การศกษาพิเศษ กลุ่มเครือขายที่ 9 ล้งกัศลำน้งงานบรหรงงานการศกษาพิเศษ*. สทรนพนธ์ ปรณญาการศกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรหรงการศกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

คงคา วงศ์อามาตย์. (2559). *การพัฒนาแนวทางการบรหรงงานวชการแบบมีส่วนร่วม ล้างรับสถานศกษาขนาดเล็ก ล้งกัศลำน้งงานเขตพ้นที่การศกษาประณมศกษาร้อยเอ็ด เขต 1*. วทนยนพนธ์ปรณญาการศกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรหรงการศกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- จิตรวรรณ เอกพันธ์. (2562). นวัตกรรมการบริหารวิชาการโรงเรียนเอกชนตามแนวคิดนักคิด
สร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตครุศาสตร์. บัณฑิต
วิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิราภา บุญสิงห์. (2562). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังคมแห่งการ
เรียนรู้. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จิราภา เพียรเจริญ. (2555). บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูตามหลักสูตร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการการศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- จันทร์เพ็ญ ธนะฤกษ์. (2555). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอน
ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 8. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กาญจนบุรี.
- จรรยาภรณ์ ภูกลาง. (2564). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนมพรรษ เทียมดวงแข. (2566). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เลย
หนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและ
พัฒนาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ญาณิภรณ์ ศรีชมภู (2566). ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารกับการบริหารวิชาการโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิต วิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณพรชกรณ ชัยพรหม. (2565). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล. (2563). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการ
บริหารงานวิชาการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง
จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรำไพพรรณี.

- ณัฐินี ภู่นาค. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการนิเทศภายในโรงเรียน*.
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ณัฐพล วัฒนาชัยมงคล. (2565). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 โรงเรียนใน
ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา ตาบลม่อนปิ่น อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3*. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ณัฐวิภา เครือวรรณ. (2563). *การบริหารงานวิชาการตามหลักไตรลักษณ์ของโรงเรียนใน กลุ่มส่งเสริม
การศึกษาเอกชน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์หลักสูตร ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีรกุล พงษ์จิตร. (2563). *การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน
สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธัญดา ยงยศย์. (2560). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ธารทิพย์ ด้ายศ. (2561). *การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ตามการรับรู้
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3*. การค้นคว้า
อิสระ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ทับทิม แสงอินทร์. (2559). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัด
สุพรรณบุรี*. ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐพล พันโน. (2566). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม
เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นารินทิพย์ สิงห์ออย. (2563). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
กับการมุ่งเน้นในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ
นครพนม เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- นิภาพร รอดไพบุลย์. (2565). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2562). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญยัตต์ บุญล้อม และธนพลอยสิริ สิริบรรสพ. (ตุลาคม 2564). “กลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศเพื่อ รับรางวัลคุณภาพแห่งชาติของโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,”วารสารมหาจุฬานาครพรรณ์. 8(10) : 170
- บุญส่ง กรุงชาติ. (2562). ศึกษาทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เบญจภรณ์ รัษฎะนา. (2560). องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุขฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, กรุงเทพฯ.
- ปัทมพร พงษ์เพชร. (2561). ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ปฐวี อ่ำศรี. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย.
- ปัทมา ประทุมสุวรรณ. (2562). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ประมวล ไชยโคตร. (2560). การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประภาศิริ คุณาคา. (2560). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ประภาศิริ คุณาคา. (2558). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรีชา นาราศรี. (2564). แนวทางการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี. สืบค้นจาก <http://www.repository.rmutt.ac.th/dspace/bitstream/123456789/3951/1/RMUTT-170467.pdf>.
- ปาริชาติ สุนทร. (2560). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- เปรมวิริ รักษามะ. (2561). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตามหลักสังกัด 4 โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี กลุ่ม 1. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสกล ฐานธัมโม (อินทร์คล้าย). (2556). การบริหารการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชวุฒาจารย์ (เพชรไพร). (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล ตามหลักปรัชญา 7 โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูโกศลพัฒนารักษ์ (รัชพล ปภสโร). (2560). การบูรณาการหลักพุทธธรรมในการบริหารวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูพิศาลปริยัตยานุกูล (อนันต์ วฑฒโน). (2561). แนวทางการบริหารงานบุคคลตามหลักปรัชญา 7 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ไพฑูริย์ พิทักษ์. (2558). รูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- มณฑาทิพย์ นามนุ. (2561). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มูนา จารง. (2560). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ยุพิน ขุนทอง. (2560). *การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. (การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ยุพา พรหมแย้ม. (2562). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- เรืองฤทธิ์ อรรถชัย. (2563). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขนาดเล็ก* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลักษณ์ประภา สุวรรณสมบัติ. (2565). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วิลาวรรณ อยู่สำราญ. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิวรรณ เชื้อจิตร. (2566). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรำไพพรรณี.
- ศิวพร ละหารเพชร. (2562). *ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2545). *กรณีศึกษา Best Practices การบริหารกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: เรดเพิร์น ครีเอชั่น.

- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2545). *กรณีศึกษา Best Practices ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ ฯ เรลเฟิร์น ครั้น.
- _____. (2545). *กรณีศึกษา Best Practices TOA Winner 2002 Thai Acrylic Fiber Co.Ltd.* กรุงเทพฯ ฯ : เรลเฟิร์น ครีเอชั่น.
- สรารุช แซ่มซ้อย. (2562). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9*. สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สารินทร์ เอี่ยมครอง. (2561). *แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุธาวรรณ สุขพัฒน์. (2559). *การบริหารงานบุคคลตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอดงเจริญ จังหวัดนครสวรรค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุประวีณ์ ทิพย์โพธิ์. (2563). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- อมรรัตน์ เตชะนอก. (2563). *การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในศตวรรษที่21*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต ค.ด. (พุทธบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.
- อมลดา พุทธินันท์. (2561). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต)*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรนุช โขพิมพ์. (2555). *ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อร่าม วัฒนะ. (2561). *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัด (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อัคร อูระงาม. (2560). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัญชิสา แก้ววิเศษ. (2560). *การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- อัครินทร์ แก่นจันทร์. (2562). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียน สังกัด
องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- อานนท์ ธิติคุณากร. (2562). กลยุทธ์การบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนา
ทักษะสำหรับเศรษฐกิจสีเขียว. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา, คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุเทน วิระทูล. (2559). รูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุษา แซ่เตียว. (2559). ทักษะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

3) บทความในวารสาร

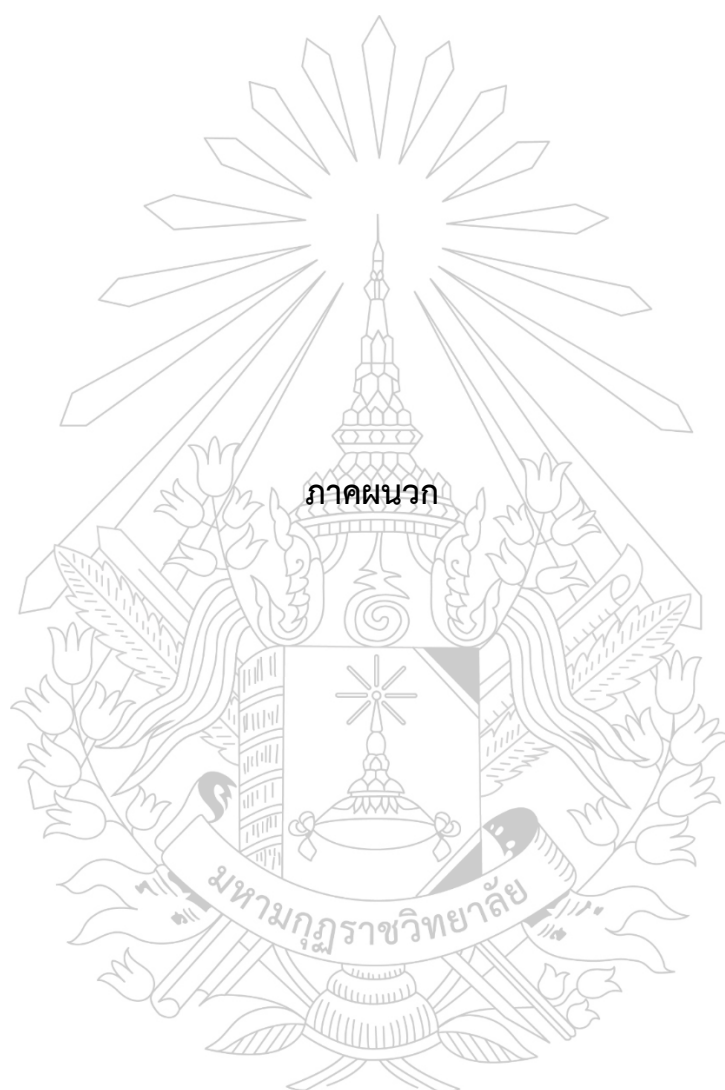
- กนกพร มาอ้วน. (2564). การบริหารการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานอย่างมืออาชีพ ในศตวรรษ ที่ 21. In
Proceeding National & International Conference (Vol. 2, No. 14, p. 1257).
- กฤษฎา ผลพล, เพ็ญรา ชูประวัติ. (2562). สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหารงานวิชาการสู่
มาตรฐานเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนของโรงเรียนวัดกระเช้าขาว. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทาง
การศึกษา, 14 (2), 1-10.
- กฤษติญา มุลศรี. (2562). นวัตกรรมและการตลาดดิจิทัลที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย. MFU Connexion, 8(2), 36-62.
- กันตวุฒิ การดี และวัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง. (2564). แนวทางการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของ
สถานศึกษาขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1.
วารสารการบริหารนิเทศและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(3): 179- 189.
- กัลยาณี ทบเทิบ, จตุพร เพ็งชัย, ชัยยุทธ ศิริสุทธิ. (2560). การศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์
และแนวทางการบริหารงาน บุคคลในโรงเรียนสาธิต. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 36 (5), 1-11.
- ชยากร สาริรัตน์. (2563). การบริหารสู่ความเป็นเลิศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.
วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, 11(1), 51-60.

- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่21. รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติคุรุศาสตร์ครั้งที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น สู่ประชาคมอาเซียน : ทิศทางใหม่ในศตวรรษที่21, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- ชุติมา จันทรประเสริฐ, กมลมาลย์ ไชยศิริธัญญา และสุชุม มูลเมือง. (ตุลาคม - ธันวาคม 2564) “รูปแบบความเป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของ”, วารสารวิจัยวิชาการ. 4(4.) :155.
- ณัฐพงศ์ แสนสวัสดิ์. (2561). การบริหารองค์กรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพในยุคประเทศไทย 4.0. วารสารคุรุศาสตร์อุตสาหกรรม, 17(2), 33–41.
- ธัญญ์พิสิษฐ์ ศรีสวัสดิ์. (2565). การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนยุคดิจิทัล. วารสารเทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม, 15(1), 23–34.
- ปวีรัตน์ ถาวร และคณะ. (2565). การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ตรงวิชาเอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 4 (4), 1325 – 1339.
- ประภาศิริ คุณาคำ, ภูมิพรรณ ยะยาตร์, ฉลาด จันทรสมบัติ. (2558). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 10 (2), 58-70.
- ประเวศ สุขุม. (2560). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น. วารสารวิชาการศึกษาท้องถิ่น, 8(2), 45–57.
- ปิยะนุช ปานวงค์. (2563). บทบาทภาวะผู้นำด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของครู. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 14(1), 101–116.
- ปิยพันธ์ ศิริรักษ์. (2563). “การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25”. วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์. (7)2, 314-315.
- พันทา สวัสดิ์. (2564). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของสถานศึกษา. Journal of MCU Peace Studies, 9(1), 152-162.
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2560). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. วารสาร มจร. การพัฒนาสังคม, ปี ที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2560.
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (พฤษภาคม - สิงหาคม 2561). “ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษา”,วารสาร มจร. การพัฒนาสังคม, 3(2): 32-43
- พุดิสสรค์ รจิตานนท์และชญาพิมพ์ อุสาโห. (กันยายน –ธันวาคม 2564). “แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาขอนแก่น จังหวัดนครราชสีมาตามแนวคิดความเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน”, วารสารการบริหารและนวัตกรรมการศึกษา. คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 3(3) :20-21.

- พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์. (มกราคม - มิถุนายน 2565). *ภาวะผู้นำเชิงพุทธในองค์กรทางการศึกษาในยุคดิจิทัล*. วารสารบัณฑิตสาเกตปริทรรศน์. 7 (1), 37 - 44.
- พระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, จิราภรณ์ ผันสว่าง และ ปรมัตถ์ บุญโพธิ์. (2566). การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก. วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 3 (2), 179 - 189.
- พระมหากันดินันท์เฮงสกุล. (มกราคม - มิถุนายน 2564). “เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา”, วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย. 3 (1) : 6.
- พระอนันต์ ธมมวิริโย (นามทอง). (2564). *การบริหารงานวิชาการในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1*. Journal of Modern Learning Development, 6(1), 263 - 276.
- รุ่งรัตน์ แสงทวีสิน. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับประสิทธิภาพการพัฒนาวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา*. วารสารการบริหารการศึกษา, 11(2), 45-56.
- วิชัย รัตนเศรษฐ. (2564). *ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารสถานศึกษากับการเสริมสร้างศักยภาพของโรงเรียนในศตวรรษที่ 21*. วารสารบริหารการศึกษา, 19(3), 55-67.
- สุกฤษฎี มายุศิริ. (2560). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักปัญหา 3 ของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 8(พิเศษ), 294-311. สืบค้นจาก <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/humanjubru/article/view/130061>
- สุภัค ยมพุก. (2558). *การบริหารสถานศึกษาและการรับรู้การสนับสนุนการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการสอนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่มที่ 4*. วารสารวิชาการ Veridian E Journalฯ สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ, 8(2).
- สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล. (2561). *ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (The Twenty-First Century Skills) (ออนไลน์)*. แหล่งที่มา :<https://www.trueplookpanya.com/education/content/66054/teaartedu-teaartteaarttea-> 19 มกราคม 2563
- สุรัช ลาพิมพ์. (2562). *การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศของวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มิถุนายน 2562.
- สุวิมล ทองจำรัส และสจิวรรณ ทรรพพสุ. (กรกฎาคม - กันยายน 2563). “*ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2*”, วารสารการวิจัยบริหารการพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 10(3) :168

- สมพงษ์ จิตระดับ. (2563). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. วารสารการบริหารการศึกษาไทย, 8(2), 1-15.
- อดุลย์พร ชุ่มช่วย และ ชีระพงศ์ บุศรากุล. (2562). *ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง*. วารสารศึกษาศาสตร์ มมร. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. 7 (2), 175-185
- อำมะนี นอลิน และคณะ (2562). *รูปแบบการบริหารงานวิชาการในมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ สำหรับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว*. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนมปีที่ 6 ฉบับที่ 9 (พฤศจิกายน 2562), 4577- 4580.
- อิwij เตลานี. (2562). *การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21*. [ออนไลน์] 10 ตุลาคม 2563, สืบค้นจาก <https://is.gd/c3cTZz>.
- Cade, B, (2012). *Leadership standards in action: The school principal as servantleader*. Lanham, MD.: Rowman & Littlefield Education.
- Fulston schools. (2003). *Excellence model*. Retrieved from <http://www.fulstonschools.org/dept/prodev/leadership/model.shtml/>
- Kamat. (2012). *New Trends in Education for 21st Century*. (Online). Available <http://aview.in/allevntsinev-trends-in-education-for-21-century.php>. 2 September 2016.
- Katz, R.L. (1995). *Skills of an Effective Administrator*, *Harvard Business Review*. (1955) :33-42.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Lewis, S. M., & Cratsley, C. K. (2008). *Flash signal evolution, mate choice and predation*. *The Annual Review of Entomology*, 53, pp. 293-321.
- Lumsden, S. (2004). *Quality assurance at Scottish schools attracts world-wide interest*. *Quality Assurance in Education*, 3(1), 4-14, Retrieved 9 March, 2021, from <http://search.proquest.com/docview/865134251?accountid=74632>.
- OZDEMİR, S., ÇOBAN, Ö. and BOZKURT, Süheyla. (2020). *Examination of the relationship between school principals' 21st century skills and their strategic leadership according to teachers' opinions*. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*.
- Stiggins, R. J. (2002). *Assessment crisis: The absence of assessment for learning*. *Phi Delta Kappan*, 83(10), 758-765.

This is Mendeley biography

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

1) รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง

ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช

วิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

วุฒิการศึกษา

ปร.ด.(การบริหารการศึกษา) ม.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,

ค.ม.(การวิจัยการศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

กศ.บ.(ฟิสิกส์-คณิตศาสตร์) ม.ศรีนครินทรวิโรฒ

2) ผศ.ดร.กฤติยากร ลัดดาวัลย์

ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

ตำแหน่ง

อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช

วิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

วุฒิการศึกษา

ปร.ด.(การบริหารการศึกษา) ม.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,

ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา) ม.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,

ศศ.ม.(การจัดการกีฬาและสุขภาพ) ม.มหาสารคาม,

นศ.บ.(การประชาสัมพันธ์) ม.กรุงเทพ

3) นางนุชรา นรสาร

ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลศีลาลาด

วุฒิการศึกษา ค.บ.คณิตศาสตร์ ม.ราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ภาคผนวก ข

ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอโยธยา โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔
ที่ อว ๗๔๑๗/ว ๐๐๓๗๗ วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๘
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เจริญพร รศ.ดร.สุเทพ เมย์ไธสง

ด้วย นางยุพร เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอโยธยา ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี – อ่างทอง” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอโยธยา จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

พ. เจริญพร
(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)
รองอธิการบดี วิทยาเขตอโยธยา

อรรถ คุ้มทรัพย์ / รศ.ดร.
(รศ.ดร. จุฑา เมย์ไธสง)

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเยอร์คัง โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๕ ต่อ ๑๒๕
 ที่ อว ๗๔๑๗/ว ๐๐๗/๗ วันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๘
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย (IOC)

เจริญพร รศ.ดร.สุเทพ เมย์โสง

ด้วย นางยุพร เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเยอร์คัง ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี – อ่างทอง” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยเยอร์คัง จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณา

พ. เมธีวัชรภรณ์

(พระเมธีวัชรภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี วิทยาเขตอัยเยอร์คัง

อรรถ คุ้มทรัพย์ / รศ.ดร.

(รศ.ดร. คุ้มทรัพย์ / รศ.ดร.)

ที่ อว ๗๑๑๓๗/ ๐๐๘/พ

**มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด**

ถนนเสียงเมือง ตำบลสงสถาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

๑พ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC)

เจริญพร นางนุชรา นรสาร ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเอ็ดใหญ่พิทยาคม

ด้วย นางยุรพร เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา อุบลราชธานี – อานาจเจริญ” มีความประสงค์ขอให้ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ (IOC) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณา

ขอเจริญพร

พ. เจริญพร

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

๑๔ มีนาคม ๒๕๖๘

ญ

(นางนุชรา นรสาร)

ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลศิลาสาท

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๓๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญนนท์ โทร. ๐๘-๓๐๔๗-๒๐๐๓

นักศึกษา โทร. ๐๙๔ ๘๐๔๖๓๖๕

ที่ อว ๗๔๓๗/ว ๐๑๒๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ถนนเลียงเมือง ตำบลคงสถาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

๕ เมษายน ๒๕๖๔

โรงเรียนอ่างศิลา

รับที่ 490/09004
วันที่ 4 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๖๒
☐ กลุ่มบริหารทั่วไป ☐ กลุ่มบริหารงบประมาณ
☐ กลุ่มบริหารบุคคล ☐ กลุ่มบริหารวิชาการ

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนอ่างศิลา

ด้วย นางยุพร เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา อุบลราชธานี - อ่างทองเจริญ" มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอ่างศิลา
เพื่อโปรดทราบและพิจารณา

ขอเจริญพร

ผ.นพ.กฤษณ์ กฤษณ์
- ผอ.กม.ป.ร.กม.กม

พ.นพ.กฤษณ์ กฤษณ์
(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

11๐๓๖
4 1๒.๔๖8

ความคิดเห็นของผู้บริหาร

- ☒ทราบ ☐เห็นชอบ ☒ไม่ชอบ
☐แจ้งกลุ่มประชาสัมพันธ์
☐กลุ่มงานบริหารทั่วไป
☒กลุ่มงานวิชาการ
☐กลุ่มงานงบประมาณและแผนงาน
☐กลุ่มงานบุคลากร
☐กลุ่มงานกิจการนักเรียน

อน.จ.ดร.อนุสรณ์ อนุสรณ์
อธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญบุณย์ โทร ๐๘-๓๐๔๗-๒๐๐๓
นักศึกษา โทร. ๐๙๔ ๘๐๔๖๓๖๕

นางสุภัทรา คำจันทร์
ผู้อำนวยการโรงเรียนอ่างศิลา

ที่ อว ๗๔๑๗/ว ๑๑๒๒

☞ មេសាប្រា ២៥៦៨

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีเมืองวิทยาคาร

ด้วย นางรุพร เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๓๔๐๔๓๒๐๓๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอริยธิด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา อุบลราชธานี - อานาจเจริญ” มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร์ จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพามาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

พณ ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีเมืองวิทยาคาร

เรื่อง ใจความอันเป็นที่พอใจของทุกคน

ขอเจริญพร

พ. นริศวิกรม

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

๓. ชื่อ
17 / 10 - 6 / 68

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

☒ ตรวจ ☐ เก็บรักษา

☒ ส่งมอบให้กรรมการ

☒ ตรวจ ☐ รับทราบ ☐ รายงานกลับ ☐ ปฏิเสธ

ผู้ตรวจ **อัครม**

ผู้รับทราบ **นายสมชาย หอมทิพย์**

Vasana Waiwattana

(**กมล**)

วันที่ **17/09/2564**

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๕๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๕, โทรสาร ๐-๕๓๕๑-๕๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนันท ไทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา โทร. ๐๙๔ ๘๐๔๖๓๖๕

[illegible]

แบบสอบถาม

ที่ อว ๙๙๓๙/ว ๑๙๖๖

โรงเรียนโฆเจ... กรม สทม, อบอจ.
 รับ 514 วันที่ 11-00 วันที่ 18 เม.ย. 68
☐ วิชา...
☐ ...
☐ ...
☐ ...
 โทร. ๐-๔๓๕๓-๘๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๓-๔๖๑๘
 www.rec.mbu.ac.th

๖ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนโฆเจียมวิทยาคม

ด้วย นางยุพร เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๙๔๐๔๓๒๐๓๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา อุบลราชธานี - อำนาจเจริญ" มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

พ. น. ร. ๖๖๒๐๙๔๐๔๓๒๐๓๐

(พระเมธีวัชรญาณ, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโฆเจียมวิทยาคม -

ด้วย ...

เรื่อง ...

...
☐ เพื่อโปรดทราบ ☐ เพื่อโปรดพิจารณา

ลงชื่อ ...

18, ๒๕๖, ๖๘

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๓-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๓-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชณีย์ เจริญนันท โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา โทร. ๐๔๔ ๘๐๔๖๓๖๕

Signature
 18 เม.ย. 68

ที่ อว ๗๕๓๗/ว ๐ ๑๖๖

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ดถนนเลียบเมือง ตำบลคชสถาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐ ๔๓๕๓-๔๖๒๔
www.rec.mbu.ac.th

โรงเรียนเอ็ดดใหญ่พิทย

เลขที่รับ ๖๖๕/๒๑๖๘

วันที่รับ 14 พค 2568

เวลา 14.40

๕ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนเอ็ดดใหญ่พิทย

ด้วย นางยุพร เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๒๐๓๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา อุบลราชธานี - อ่างทองเจริญ" มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

น. นพวิโรจน์

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

- ☒ ทราบ
☐ ชอบ
☐ อนุมัติ
☐ มอญ

ขอ ผู้อำนวยการโรงเรียนเอ็ดดใหญ่พิทย
 เรื่อง ...ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม
 ลงชื่อ 14 พค 2568

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด
 โทร. ๐-๔๓๕๓-๔๖๒๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๓-๔๖๒๔
 ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗๒๐๐๑
 นักศึกษา โทร. ๐๔๔ ๘๐๔๖๒๖๕

โรงเรียนเอ็ดดใหญ่พิทย
 - 14 พค 2568

นายพลวัฒน์ พ.
 รองผู้อำนวยการโรงเรียนเอ็ดดใหญ่พิทย

**มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด**

ถนนเลียบเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร ๐-๔๓๕๓๔๓๖๔ โทรสาร ๐-๔๓๕๓๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

ที่ อว ๗๗๓๗/ว ๐๑๖๖

๕ เมษายน ๒๕๖๘

โรงเรียนเชียงแก้วพิทยาคม

ที่ ๕๓๘/๒๕๖๘

วันที่ ๒๖ พ.ค. ๒๕๖๘

เวลา...

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงแก้วพิทยาคม

ด้วย นางยุพร เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง "ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา อุบลราชธานี - อำนาจเจริญ" มีความประสงค์ ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงแก้วพิทยาคม

แนกแบบสอบถาม กับโรงเรียน

วิทยุ ราชภัฏร้อยเอ็ด

ขอเจริญพร

พ. น. ร้อยเอ็ด

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ว่าที่ร้อยตรี

(รักษาม บุญยืน)

รองผู้อำนวยการโรงเรียน รักษาการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงแก้วพิทยาคม

๒๖ พ.ค. ๒๕๖๘

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร ๐-๔๓๕๓๔๓๖๔ ต่อ ๓๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๓๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญนันท โทร ๐๘ ๓๐๔๗ ๒๐๐๓

นักศึกษา โทร ๐๙๔ ๘๐๔๖๓๖๕

ที่ อว ๗๔๑๗/ว ๐๙๒๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ถนนเลียงเมือง ตำบลดงลาน
อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ โทรสาร. ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘
www.rec.mbu.ac.th

๔ เมษายน ๒๕๖๘

เรื่อง ขออนุมัติขอความเห็นชอบแบบสอบถาม

เจริญพร ผู้อำนวยการโรงเรียนตาลชุมพัฒนา

ด้วย นางยุพร เกษร เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๖๒๐๗๔๐๔๓๒๐๓๐ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้รับอนุมัติหัวข้อสารนิพนธ์ เรื่อง “ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา อุบลราชธานี - อ่างทองเจริญ” มีความประสงค์ ขออนุมัติขอความเห็นชอบแบบสอบถามในหน่วยงานของท่าน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการเขียนงานสารนิพนธ์

ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด จึงเจริญพรมายังท่าน ได้ให้ความอนุเคราะห์ สำหรับวันและเวลานั้น นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อกับท่านด้วยตนเอง

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระเมธีวชิราภรณ์, รศ.ดร.)

รองอธิการบดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. ๐-๔๓๕๑-๘๓๖๔ ต่อ ๑๒๔, โทรสาร ๐-๔๓๕๑-๔๖๑๘

ผู้ประสานงาน นางรัชณี เจริญนนท์ โทร ๐๘-๑๐๔๗-๒๐๐๑

นักศึกษา โทร. ๐๙๔ ๘๐๔๖๓๖๕

แบบตอบรับให้นักศึกษาแจกแบบสอบถาม

โรงเรียนหนามแท่งพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก
ตำบลหนามแท่ง อำเภอศรีเมืองใหม่
จังหวัดอุบลราชธานี ๓๕๒๕๐

๒ มิถุนายน ๒๕๖๘

เรื่อง ตอบรับให้นักศึกษาแจกแบบสอบถาม

นมัสการ พระเมธีวชิราภรณ์ , รศ . ดร. รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏา

ตามที่ นางยุพร เกษร นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูฏา ที่ อว ๓๒๓๓ / ๐๑๒๒ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๘ เรื่องขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถามในโรงเรียนหนามแท่งพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก นั้น

ทางหน่วยงานได้พิจารณาแล้ว

- ☒ ยินดีให้นักศึกษาแจกแบบสอบถาม
☐ ไม่สามารถให้นักศึกษาแจกแบบสอบถามได้ เพราะ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ
(นางสาวพัตรพิมล ก้อนทรัพย์)

รองผู้อำนวยการโรงเรียน รักษาการณินตำแหน่ง
ผู้อำนวยการโรงเรียนหนามแท่งพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก

โทรศัพท์ ๐๘๒ - ๘๖๑๑๔๒๕
นางสาวพัตรพิมล ก้อนทรัพย์
www.ntp.ac.th

ภาคผนวก ง

เครื่องมือเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย เรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

2. ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านได้กรุณาตอบแบบสอบถาม ที่ตรงตามความเป็นจริงทุกข้อ ข้อมูลที่ได้รับจากท่านครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างสูงต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และคำตอบของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด ผู้วิจัยจะวิเคราะห์และเสนอผลการวิจัยในภาพรวม

3. แบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางการใช้ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบแบบสอบถามและให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

ยุรพร เกษร

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าช่อง ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. ตำแหน่ง ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา
☐ ครูผู้สอน
2. ระดับการศึกษา ☐ ระดับปริญญาตรี
☐ สูงกว่าระดับปริญญาตรี
3. ประสบการณ์ทำงาน ☐ น้อยกว่า 5 ปี
☐ 5-10 ปี
☐ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ทักษะด้านการบริหารองค์การ
- 2) ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด
- 3) ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์
- 5) ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล

คำชี้แจง แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ขอให้ท่านพิจารณาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับการปฏิบัติตามความจริง ข้อละ 1 คำตอบ พิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีทักษะอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีทักษะอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีทักษะอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีทักษะอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีทักษะอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ทักษะด้านการบริหารองค์การ						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีเทคนิควิธีและกระบวนการในการจัดกิจกรรมการวิเคราะห์ และรู้จักการเลือกใช้เครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา		✓			
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้เข้าใจในหลักการแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ การบริหาร					

ตาราง 1 ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ทักษะด้านการบริหารองค์การ						
1	ผู้บริหารสถานศึกษามีเทคนิควิธีและกระบวนการในการจัดกิจกรรมการวิเคราะห์ และรู้จักการเลือกใช้เครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้เข้าใจในหลักการแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา					
3	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถประยุกต์ใช้หลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมสถานการณ์					
4	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบและเกิดประโยชน์สูงสุด					
5	ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
6	ผู้บริหารสถานศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบทบาทหน้าที่ ให้ความยืดหยุ่นในการทำงาน และสะท้อนผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์						
7	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะในการติดต่อระหว่างบุคคล และการประสานงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี					
8	ผู้บริหารสถานศึกษามีการแสดงออกถึงภาวะผู้นำด้วยการจูงใจ การสร้างขวัญและกำลังใจ					
9	ผู้บริหารสถานศึกษามีความเข้าใจการทำงานของกลุ่มคน สามารถจูงใจหรือชักจูงให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันทำงานได้					
10	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการคิด และตัดสินใจการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม					
11	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงาน และบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องโดยการทำงานเป็นทีม					
12	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่ดีด้วยการลดความกดดันในการทำงาน โดยอาศัยปัจจัยในด้านต่าง ๆ มาสนับสนุน					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ (ต่อ)						
	เพื่อให้เป็นที่ยอมรับนับถือ					
ทักษะด้านการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ						
13	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติตนสำหรับการบริหารสถานศึกษาได้เหมาะสมและถูกต้อง					
14	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความชำนาญ และความสามารถในสื่อสารได้อย่างชัดเจน น่าเชื่อถือ และเข้าใจง่าย					
15	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถสื่อสารทั้งการพูดและการเขียนได้อย่างชัดเจน น่าเชื่อถือเข้าใจง่าย สามารถสรุปประเด็นได้ชัดเจน ถูกต้องและตรงประเด็น					
16	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถเจรจา ตีอรรถ เสนอความคิดได้ทั้งระดับบุคคล ระดับกลุ่มและในที่สาธารณะ					
17	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และผลงานให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภายนอกรับรู้ได้ทันเวลา และต่อเนื่อง					
18	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์การเข้าถึง การจัดการ การบูรณาการและการประเมิน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างถูกต้อง แม่นยำและต้องรวดเร็ว					
ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด						
19	ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการคิดนอกกรอบและคิดอย่างสร้างสรรค์					
20	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถคิดวิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วเพื่อหาสาเหตุและแนวทางในการแก้ปัญหา					
21	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าขององค์กรและมองได้อย่างทะลุปรุโปร่งเพื่อทำให้องค์กรมีความสมบูรณ์					
22	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถตีความ และและแปลความหมายข้อมูลที่ซับซ้อน					
23	ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการบริหารงานให้ประสบผลสำเร็จ					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ทักษะด้านความรู้ความคิดรวบยอด (ต่อ)						
24	ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ความรู้ความคิดและทักษะการแก้ปัญหาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย กลยุทธ์ ที่สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา					
ทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ดิจิทัล						
25	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ					
26	ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถประยุกต์ใช้แอปพลิเคชัน โปรแกรมสำเร็จรูปและสื่อดิจิทัล ในการจัดการศึกษา					
27	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการสืบค้นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ร่วมกับครูในการจัดการเรียนการสอน					
28	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชานำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงาน การสอนและการนำเสนอผลงานให้มีประสิทธิภาพ					
29	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ					
30	ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง สะดวก รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์					

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล
- 4) ด้านการนิเทศการศึกษา
- 5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี

คำชี้แจง แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ขอให้ท่านพิจารณาการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามระดับการปฏิบัติตามความจริง ข้อละ 1 คำตอบ พิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- 5 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศส่วนร่วมอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศในระดับ น้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา						
1	ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร แกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรของสถานศึกษา		✓			

ตาราง 2 การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา						
1	สถานศึกษามีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางเพื่อสร้างหลักสูตรของสถานศึกษา					
2	สถานศึกษาวางแผนดำเนินงานด้านการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ					
3	สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น					
4	สถานศึกษาประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรของสถานศึกษา					
5	สถานศึกษามีระบบการนิเทศ กำกับติดตามการทดลองใช้หลักสูตรของสถานศึกษา					
6	สถานศึกษานำสรุปผลและปรับปรุงหลักสูตรของสถานศึกษามาใช้มาพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาใหม่					
การจัดการเรียนการสอน						
7	สถานศึกษามีการวางแผนและดำเนินงานจัดตารางสอน					
8	สถานศึกษามีการคัดเลือกตำราเรียนของผู้เรียน					
9	สถานศึกษามีการเลือกแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียน					
10	สถานศึกษามีระบบกำกับติดตามการจัดการเรียนการสอน					
11	สถานศึกษากำกับติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้					
12	สถานศึกษาให้ครูนำผลการกำกับติดตามมาปรับปรุงการเรียนการสอน					
การวัดผลและประเมินผล						
13	สถานศึกษามีการสร้างระเบียบแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของผู้เรียน					
14	สถานศึกษามีการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน					
15	สถานศึกษามีการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระหว่างภาคเรียน					
16	สถานศึกษามีการประเมินผลการสอนอย่างเป็นกัลยาณมิตร					

ข้อ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การวัดผลและประเมินผล (ต่อ)						
17	สถานศึกษานำผลการประเมินการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน					
18	สถานศึกษานำผลการประเมินการเรียนการสอนมาแจ้งผู้ปกครองนักเรียนทราบ					
การนิเทศการศึกษา						
19	สถานศึกษามีการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน					
20	สถานศึกษาให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในกระบวนการนิเทศการเรียนการสอน					
21	สถานศึกษามีการปรับปรุงการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบ					
22	สถานศึกษามีการให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของครู					
23	สถานศึกษานำผลการปฏิบัติงานของครูเผยแพร่ต่อสาธารณชนได้รับทราบ					
24	สถานศึกษานำผลการนิเทศมาใช้ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน					
การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี						
25	สถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ					
26	สถานศึกษานำแอปพลิเคชัน โปรแกรมสำเร็จรูปและสื่อดิจิทัล มาใช้ในการจัดการศึกษา					
27	สถานศึกษามีระบบสืบค้นข้อมูลเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ให้กับครูและนักเรียนในการจัดการเรียนการสอน					
28	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการพัฒนาศักยภาพในการทำงาน การสอน และการนำเสนอผลงานให้มีประสิทธิภาพ					
29	สถานศึกษามีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ					
30	สถานศึกษามีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง สะดวก รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์					

ภาคผนวก จ

การหาค่าคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

วิเคราะห์ความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

ชื่อเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

ชื่อนักศึกษา นายชยพล เกษร สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำชี้แจง

แบบวัดของการวิจัยตอนที่ 2 ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และตอนที่ 3 การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในแต่ละหัวข้อ หากผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเห็นว่าคำถามในข้อใดที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยตามความคิดเห็นของท่าน โปรดทำเครื่องหมาย (v) ลงในช่องความคิดเห็น ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
ให้คะแนน 0 หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนี้มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
ให้คะแนน -1 หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามนี้ไม่มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ตารางการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective: IOC) ของแบบสอบถามงานวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขตผาแต้ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี-อำนาจเจริญ

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง/ความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมืองานวิจัย
ตอนที่ 2 ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

คำถามที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	N	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	ผลการวิเคราะห์
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
1	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
7	0	+1	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	0	2	3	0.67	สอดคล้อง
10	+1	0	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
13	+1	0	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
20	+1	0	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง
21	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง

คำถามที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	N	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	ผลการวิเคราะห์
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
22	+1	0	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง
23	+1	0	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง
24	+1	0	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง
25	+1	0	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง
26	+1	0	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง
27	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
28	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
30	+1	0	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง

ตอนที่ 3 การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

คำถามที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	N	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	ผลการวิเคราะห์
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
1	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
14	+1	0	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง

คำถามที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	N	$IOC = \frac{\sum R}{N}$	ผลการ วิเคราะห์
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
15	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
21	+1	0	+1	2	3	0.67	สอดคล้อง
22	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
23	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
24	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
25	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
26	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
27	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
28	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง
30	+1	+1	+1	3	3	1.00	สอดคล้อง

สูตร
$$\sum R = \frac{IOC}{N}$$

เมื่อ

IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้อง

N แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

หมายเหตุ: ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 คัดเลือกไว้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.988	60

ประวัติผู้เขียนสารนิพนธ์

ชื่อ	นางยุรพร เกษร
วัน เดือน ปี เกิด	11 มีนาคม 2533
สถานที่เกิด	อ.ราชไศล จ.ศรีสะเกษ
ประวัติการศึกษา	ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปีที่จบการศึกษา 2568
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 169 บ้านด่าน หมู่ที่ 3 ตำบลด่าน อำเภอราชไศล จังหวัดศรีสะเกษ 33160
ผลงานตีพิมพ์	ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการ บริหารงาน วิชาการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สหวิทยาเขต สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี- อำนาจเจริญ
รางวัลที่ได้รับ	ครูผู้สอนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์ดีเด่น สหวิทยาเขตผาแต้ม สพม.อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ ปี 2567